

FRENK LARAMI

DOK HOLIDAY

BROJ 360 • CENA 42,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,70 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
4. jun 2004.

RAZJAŠNJENO UBISTVO

★ **DOK HOLIDEJ** ★

360

Frenk Larami

RAZJAŠNJENO UBISTVO

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 360

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

LEGEND OF A GUN

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAĆEŠA

Štampa: 27. V 2004.

Tržište: 4. VI 2004.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: JP MAGYAR SZÓ – OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – LEGEND OF A GUN

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Zrak sunca probio se između vrhova planine Ajron Džo i blesnuvši preko ravnice obasjao Bedford. Dan kada će Bak Dejton posjetiti na vešalima načinjenima rukom Džoa Tribija počeo je kao i svaki drugi.

U svojoj sobi u zgradi gradskog zatvora šerif Dol Fenvej se probudio, odbacio sa sebe ćebe, zevnuo pa spustio noge na pod. Za trenutak ostao je tako da sedi na ivici kreveta, zureći u zid pred sobom, ne primećujući ga uopšte. Bio je to dan kojega se on bojao.

Pružio je ruku i dohvatio pantalone. Navukao je prvo jednu pa drugu nogavicu, a onda ušao u njih. Bak Dejton je možda bio sve ono što su neki govorili o njemu, pre svega pustahija, spreman da se u svako doba upusti u svađu, ali su njih dvojica ipak bili prijatelji i Fenvej je zbog onoga što je predstojalo osećao mučninu u želucu.

Ušao je u svoju kancelariju, prišao peći, ugurao u njen crni, duboki otvor papir i drva i zapalio vatru. Plamen je zahvatio drva i trake sivog dima izbile su kroz pukotine i počele da vijugaju po prostoriji. Šerif je uzeo zatim lonac s kafom, omirisao sadržinu i zaključio da je sinoćna kafa još dobra. Nije bio gladan, ali je bio svestan da mu je toga dana potreban jak doručak. Razbio je četiri jajeta u tiganj, sačekao da se malo stegnu, a onda dodao nekoliko tankih reza-

nih komada slanine. Kada je zgotovio doručak odneo je tiganj do stola i seo. Časovnik na stolu pokazivao je pola šest.

Još dva i po časa.

Slegnuo je ramenima i počeo da jede. Laura je otišla i mada se zbog njene odsutnosti on osećao kao prazna ljuštura, Dol Fenvej je ipak bio zadovoljan što ona sada nije ovde. Laura je dobro poznavala Baka Dejtona, a znala je takođe i Breta Konroja, čoveka koga je Dejton ubio. Bila je u veoma prijateljskim odnosima s Konrojem i da je Dol bio ljubomoran, to mu se možda ne bi svidelo. Ali ona je bila mlada i Dol je sebe uverio kako je normalno što ona voli da sklapa poznanstva. Otputovala je istog onog dana kada je Konroj bio ubijen i sada je verovatno u Los Anđelesu časkala sa svojim roditeljima, ne sluteći šta je iza sebe ostavila u Bedfordu.

Dol Fenvej je vrhom viljuške promešao jaja u tiganju i otpivši gutljaj tople kafe nastavio da razmišlja.

Samo troja vrata udaljena od zatvorske zgrade, Lili Gelferi je vredno radila u svojoj kuhinji. Pripremala je poveliki komad mesa, koji je izdvojila specijalno za ovu priliku, zajedno s nekoliko kosanih glavica luka i jajima od Karla Enslija, čije su kokoške poslednje dve sedmice kljucale samo kukuruz, pa onda dodala i tanko isečen krompir. Dodatak

svemu bilo je neko zrnevlje i mleko koje se grejalo na peći, kao i još nekoliko sitnica koje je zajedno sa sirupom od malina donela iz Juksvila.

I kao da sve to nije bilo dovoljno, ona je pripremila još nešto što je Lili nazvala njenim malim specijalitetom, a bilo je prekriveno čistom maramom i trebalo je da u pogodnom trenutku bude poslužno s ostatkom posluženja.

Obed je bio zaista divno zamišljen i Lili Gelferi je u njega uložila mnogo truda. Svako od jela uzimala je odmah čim je bilo zgotovljeno i jedno po jedno nosila do šerifovih vrata. Fenvej je iz njenih ruku uzimao tanjire uz ozbiljno klimanje glavom, odnosio hranu u mračnu dubinu zatvora i malo kasnije se otud vraćao.

– Kako je on? – pitala je Lili skoro materinski brižno. – Jesi li mu rekao da sam sve pripremila baš onako kako on voli?

– Rekao sam mu, Lili – Dol Fenvej je ponovo klimnuo glavom i pročistio grlo. – On ti zahvaljuje. Rekao je kako je uvek znao da na tebe može računati. Bilo je teško, ali sada je sve skoro gotovo.

Žena pogleda mimo šerifa do časovnika na stolu. Kroz otvorena vrata susedne prostorije zapazila je neraspremljen krevet i stvari razbacane unaokolo. Fenvejeva žena nije bila tu da pospremi, što je bilo više nego očigledno. Pogled joj se ponovo zadržao na časovniku i Lili uzdahnu. Vreme je proticalo brzo, suviše brzo. Bret Konroj je bio mrtav, a Bak Dejton će uskoro biti obešen.

Dok se vraćala ka svojim vratima srce joj je burno kucalo, kao da je slutila šta Bak Dejton u tom trenutku radi. Kada je ponovo došla s velikim pečenim odre-

skom i svojom malom specijalnom ponudom bilo je već šest i četvrt. Ispitivački je odmerila šerifa kad joj je vratio prazne tanjire i u grudima je osetila toplinu videvši da su tanjiri čisto ostrugani, kao da su olizani. Klimnula je glavom šerifu i uputila se svojoj kući.

Svakoga dana nosila je jelo u zatvor, namerno pripremajući mnogo veću količinu hrane nego što je Bak Dejton mogao pojesti, jer je naslućivala kako i šerifu nedostaje ukusno spremljena hrana. Otišavši u Los Anđeles, u želji da vidi roditelje, Laura Fenvej je prema svom suprugu pokazala krajnji nemar, pomislila je Lili. Ženino mesto je pored muža. U Lilino vreme mlada žena nije odlazila na put dugačak stotinama milja samo zato što se zaželela svoje porodice i udobnosti roditeljskog doma. Umesto toga, ostajala bi tu gde je, služeći svom mužu kako je najbolje umela.

Misleći o tome, Lili je odlučila da će, kada se to zlosrećno vešanje okonča, uzeti metlu i počistiti šerifov stan, kancelariju i ćelije i sve stvari staviti na njihovo mesto. Uostalom, već je bila sredila Fenvejev pisaci sto, a to će učiniti i sa svim ostalim u kući, svidalo se to Fenveju ili ne.

Šerif je odneo i ove tanjire s hranom, kao i prethodne, i provukao ih ispod rešetkastih vrata, jer je bio sam i nije želeo da zatvoreniku pruži šansu da umačne, jer je slutio da će Bak Dejton pokušati da pobegne ako mu se za to pruži prilika pa nije želeo da rizikuje. Zatim je uzmakao korak nazad, ali ovaj put zatvorenik nije požurio da hranu uzme i otkrije ono što je bilo pokriveno maramom.

– Bak – Fenvej je stajao u blizini ćelije i gledao u pokrivenne tanjire, izbegavajući Dejtonov pogled – Lili se dosta potrudila. Bilo bi joj drago kad bi znala da si pojeo sve do poslednje mrvice.

– I da sam jeo s apetitom? Kada je osuđenik na smrt jeo s apetitom? – odvrati Bak. – Ali ne brini. Poješću to, Dole. Lilina hrana je nešto izuzetno.

Šerif se mašio za džep i izvadio duvan i papir. Pružio ih je kroz rešetke, ali je zatvorenik odmahnuo glavom.

– Imam duvana, Dole – rekao je. – Dao si mi ga i juče i dan pre toga. Imam dovoljno.

Fenvej je obazrivo povukao ruku i Dejton se osmehnuo:

– Nemoj da te grize savest, Dole. Ti radiš samo ono što ti je dužnost.

– Zašto? – upita ga Fenvej po ko zna koji put. – Zašto... samo to bih hteo da znam. Nisi morao da ga ubiješ. Mogao si svoju stoku terati oko Konvejevog ranča. Koji te je đavo terao da mu prosviraš kožu?

Bak Dejton podiže svoju čupavu glavu. Znao je šta se u gradu pričalo: da je uvek bio pustahija i da je dosad samo srećom izmicao ruci zakona. Grad se nije sećao onoga dobroga što je on učinio, ali se dobro sećao svega što u ponašanju Baka Dejtona nije bilo sasvim u skladu sa onim što se smatralo lepim i ispravnim.

– Ja sam se za svoju zemlju borio, Dole – rekao je zatvorenik. – Borio sam se protiv Indijanaca, suše i kradljivaca stoke. Borio sam se celog života i to na svoj način, revolverom. Jer to je najbolji način za koji znam.

– Nisi morao da ga ubiješ!

Dejton umuče i pogled mu se sa šerifovog lica spusti na vrhove njegovih čizama. Fenvej je već hteo da se okrene i iziđe, kad Dejton odjednom krene napred, zgrabi šakama rešetke i dozva ga:

– Dole? Ima nešto što mi je stalno na umu. Jesi li obavestio Holideja?

– Poslao sam mu telegram – odgovori Fenvej. – Ne znam da li će ga telegram naći, ali učinio sam što si mi rekao, jer sam smatrao da imaš pravo da ti se ispuni poslednja želja. Ako je primio telegram, verujem da će doći. Holidej je čovek od reči i ne verujem da bi se oglušio o poziv.

– Nadam se da neće stići danas. Ne bih voleo da me vidi u ovom položaju.

– Sve zavisi od toga kada će primiti telegram. Ja lično verujem da će zakašniti. Diližansa iz Juksvila stiže tek sutra popodne, a to je najranije što može doći.

– Ima još nešto – nastavio je Bak Dejton, stiskajući rešetke toliko da su mu zglavci na prstima pobeleli. – Ja imam onaj moj kolt, Dole. Želeo sam da ga ostavim Stivu, ali pošto je Stiv mrtav, neka ga uzme Holidej. Hoćeš li se pobrinuti za to?

– Naravno – obećao je šerif i senka osmejka pojavila mu se na licu. – Hrana će ti se ohladiti, Bak! Bolje bi bilo da se njoj posvetiš!

Fenvej se vratio u svoju kancelariju, nemarno očistio tanjir od ostataka doručka i dodao ga gomili posuđa koja je čekala na pranje. Pustio je da se vatra u peći ugasi, jer mu posle vešanja kafa neće biti potrebna. Bilo je dogovoreno da se nakon izvršenja kazne svi skupe u salunu Pita Skofilda, koji će otvoriti

krčmu za tu priliku. To je bio najbolji način da čovek izbriše neprijatne utiske.

U pet minuta pre sedam stigao je propovednik. Ozbiljnog lica, odeven u svečano crno odelo, s molitvenikom ispod miške, Simon Hal je tiho ušao u šerifsku kancelariju kao da se pribojava da će probuditi uspavano dete. Fenvej mu je klimnuo glavom i propovednik se spustio na stolicu u uglu. Bak Dejton nije bio pobožan, ali svejedno, nikada dosad nije ni umirao. Razlika je bila velika i Fenvej je zbog toga pozvao Hala da osuđenika ispovedi. Dok su minuti sporo proticali oni su ćuteći čekali dolazak ostalih.

Džoe Tribi je ušao s izjavom da mehanizam vešala radi kako valja. Uzeo je malo Fenvejeve mlake kafe, promućkao je ustima i progutao, a onda napravio grimasu koja je govorila kako misli da bi bilo bolje da to nije učinio. Zatim je Tribi otišao, a došao je Prouz, lekar. Popravivši peševe kaputa on je seo, bled zbog ranog ustajanja, a u njegovom dahu osećao se vonj sinoćnjeg viskija.

Jedan po jedan, ljudi su se okupili i stojeći, ili sedeći, tek ponekad progovarajući neku reč, s vremena na vreme gledali u časovnik. Lekar, propovednik, terenski sudija Houper s rukama zabačenim na leđa, i ukopnik, koji je došao, a onda opet otišao. Bio je tu i jedan mladi novinar s Istoka, koji je u grad došao da bi pisao o nepostojećoj zlatnoj groznici, ali se, umesto toga, morao zadovoljiti člankom o vešanju. Sedeo je pognute glave i pisao nešto u svoju beležnicu.

Kancelarija se napunila i Fenvej je zatvorio vrata svoje sobe i otvorio prozor. Boca viskija počela je kružiti od ruke do ruke, ali ni to nije razvezalo jezi-

ke. Fenvej je popio samo jedan gutljaj i ustanovio da mu žestoko piće ne prija pri takvoj mučnini u grlu, koja je bivala sve jača.

Iako nije želeo, Fenvej se u mislima vratio u prošlost. Setio se jedne večeri kada su on, Laura i Bak Dejton sedeli i dosađivali se i kada je Bak privukao stolicu bliže vatri jer ga je s vremena na vreme spopadala drhtavica. Posle smrti sina Stiva stari zapadnjak nije više bio onaj isti i svakim danom sve je više kopnio.

Te večeri Bak je rekao nešto što je šerif Fenvej olako primio. – Dole – upitao ga je Bak – jesi li poznavao nekoga ko je umro od sušice?

Sušica? Tuberkuloza pluća? Fenvej se prisetio rumenila koje je katkad izbijalo na Dejtonovom naboranom licu, svakim danom sve bleđem i bleđem. Da li je Bak Dejton verovao da umire? Ako je verovao, je li to bio razlog što je na sebe primio ovo ubistvo? Je li lagao kako bi nekoga zaštitio, smatrajući da će ionako umreti?

Dobro. Tako nešto Bak bi učinio za svog sina Stiva, ali Stiv je bio mrtav. Njegov otac je nekada bio ponosan na njega, uprkos tome što ovaj nije pokazivao sklonost da se smiri kod kuće. Koliko ga je Fenvej poznavao, Stiv nije bio čovek koji bi podnosio da mu neko naređuje. Bio je od onih ljudi koji sami kroje svoju sudbinu, jer je hteo da bude nezavisan, baš kao i njegov otac.

I tako je on jednoga dana osedlao konja, rekao svom ocu da odlazi i odjahao. Niko nije znao kuda sve dok posle nekoliko meseci nije stiglo pismo u kome se njegovom ocu javlja da je njegov sin mrtav. U pismu je stajalo kako je Stiv

ubijen u kafanskom obračunu, a pismo je potpisao i poslao niko drugi do avanturista i kockar Dok Holidej, s kojim se Stiv u međuvremenu sprijateljio. Bak je u prvi mah pomislio kako je njegov sin završio u „krasnom“ društvu. Ali, pokazalo se da je taj pustolov plemenitiji nego što bi iko pomislio, jer je posle izvesnog vremena došao i Baku Dejtonu doneo lične stvari poginulog Stiva. A stari Bak je tog avanturistu od prve prihvatio kao zamenu za sina. I Holidej je gajio simpatije za starog i kada su novine objavile da će Bak Dejton biti obešen, moglo se s pravom očekivati kako će se taj zapadnjak pojaviti u gradu.

Šerif Fenvej je promumlao neku psovku i vrhom čizme zagrebao drveni pod. On nije želeo da Bak Dejton bude obešen, ali to se nije moglo izbeći. Kao predstavniku zakona dužnost mu je bila da se postara da Dejton visi na konopcu.

On je bio kriv i zato je Fenvej sve druge misli potisnuo. Konrojev nadzornik ranča zatekao je Baka Dejtona pored leša. Konroj je bio pogođen s leđa i to je bio dovoljan dokaz. Nadzornik ranča je izjavio da su se Konroj i Dejton u poslednje vreme često svađali i kada je Konroj postavio ogradu oko imanja to je, izgleda, bila ona kap koja je prevršila čašu.

Zatekavši ga, nadzornik je uperio revolver u Dejtona i optužio ga za ubistvo, a stari rančer nije nijednom rečju pokušao da optužbu ospori.

*

Dok Holidej je odseo u hotelu u Juksvilu, prezalogajio u velikoj, hladovitoj

trpezariji i povukao se u svoju sobu. Privukao je stolicu prozoru i seo, posmatrajući ulicu ispod sebe. Duž trotoara i pred otvorenim salunima gorele su svetiljke. Iz jedne sale za ples kroz topli vazduh ulica prostirali su se akordi muzike, a ispod njegovog prozora glasno su se svađala dva pijanca.

Zapadnjak je sedeo zabrinut i po glavi preturao ono malo podataka koje je znao, a onda, konačno, sišao niz stepenice do gradske štale i tamo iznajmio jednog konja. Celog dana se nervirao zbog spore vožnje diližansom, misleći o miljama koje su još bile pred njim. Bak Dejton će biti obešen, a on nije znao zbog čega. Sve što je o tom događaju znao bila je kratka vest u novinama, u kojoj je stajalo da je neki čovek, po imenu Bak Dejton, uhapšen i osuđen na smrt zbog ubistva nekog drugog čoveka, Konroja iz Bedforda u zapadnom Teksasu.

Bila je to vest koja najverovatnije ne bi bila vredna pomena da se čitalac tih novina nije setio kako je u pitanju Bak Dejton, otac pokojnog Stiva i čovek koji je pre mnogo godina probio stočni put s juga kroz divljinu do krajnjih železničkih stanica na severu. U članku nije pisalo kada će presuda biti izvršena.

U to vreme Holidej je lutao područjima duž široke reke Sejbin. Pošto s Dejtonom nije bio u rodbinskim vezama, znao je da ga niko neće tražiti da mu saopšti pojedinosti o događaju koji je doveo do tragičnih posledica, a nešto ga je teralo da sazna kako se to ubistvo odigralo. Znalo se, istina, da je stari Dejton imao neugodnu narav, baš kao i njegov sin Stiv i pričalo se kako je u mladim danima, a često i kasnije zadavao

glavobolje celom gradu. Činjenica je i da je prilikom susreta s Bakom Dejtonom mogao da zaključi kako ovaj nikada nije simpatisao svog suseda Breta Konroja, ali, po zapadnjakovom mišljenju, ta antipatija nije bila razlog za obračun. Konroj je morao uraditi nešto što je starog Baka izazvalo da potegne oružje. A ako je bio izazvan, onda Bak Dejton nije zaslužio smrtnu kaznu. Sve je to predstavljalo začarani krug iz kojeg je Holidej želeo da nađe izlaz.

Odgovor na to nije mogao da dobije dok ne stigne u Bedford. Obavestio je hotelskog recepcionera o svojim name-rama, dogovorio da njegov prtljag bude poslat jutarnjom diližansom, a onda pošao do štale, uzeo konja i odjahao. Mada je njegovo odelo bilo prikladnije za vožnju diližansom nego za jahanje, nestrpljenje da što pre sazna šta se u Bedfordu desilo nagnalo ga je da prepusti odeću čišćenju i peglanju kad stigne u taj grad. Jahao je celu noć, sve do sitnih jutarnjih sati. Noć je bila topla i tek pred zoru priuštio je sebi kratki odmor pored vatre.

Po izlasku sunca bio je spreman da nastavi put. Pošto je načinio nekoliko sklekova i razgibao se, ispljuskaao je lice na obližnjem potoku, pritegao otpušteni kolan na sedlu i nastavio put. Konj pod njim je zadovoljno frktao, kao da mu je prijalo što je pobegao iz zatvorenog prostora štale u Juksvilu. Kretao se ujednačenim trkom, grabeći milje ravne prerije.

Dok je jahao, zapadnjak se po ko zna koji put pitao zašto je stari Dejton morao da poćini ubistvo. Konj je uskoro usporio trk i Dok ga je pustio da sam odredi ritam koji mu godi. Približavao

se gradu s istoka, a to je znaćilo da će uskoro naići na Konrojevo zemljište. Osmotrivši predeo pred sobom, primećio je širok stoćni put, koji je vodio ka severu, s hiljadama otisaka kopita u toplom, mekom blatu.

Tim putom gonjena je stoka do železnićkih stanica na severu. Tuda je prolazila Dejtonova i Konrojeva stoka, kao i krda s drugih ranćeva u okolini Bedfor-da. Bio je to uobićajen put, uspostavljen najviše zahvaljujući Baku Dejtonu, pogodan zbog toga što je umornim kaubojima omogućavao da ponekad svrate u grad, a vlasnicima krda stoke da popune rezerve utrošenih namirnica. I kasnije su dogoni stoke sledili Dejtonov prvobitni put, mada je svako krdo skretalo pomalo s tog osnovnog pravca, zavisno od kolićine trave i mesta odabranih za napajanje stoke vodom.

Usmerio je konja prema jednom okruglastom uzvišenju i izbio na vrh, odakle se pružio pogled na okolinu. Daleko na levoj strani ugledao je skupinu niskih zgrada na Konrojevom ranću i nekoliko konjanika, koji su se kretali vijugavim putem, kojim je i Bak Dejton često prolazio. Napregnuo je pogled da bolje razazna predmete na ranću i uhvatio sebe u želji da vidi Rut. Upitao se šta li ona sada radi.

Voćicama je opomenuo konja i životinja je krenula niz blagu padinu, zalazeći na taj naćin van domašaja pogleda s ranća. Prešao je preko jednog širokog pojasa ravnog terena koji ga je delio od sledećeg uzvišenja, prešao i preko ovoga i našao se na putu prema brdskom prolazu i uspomenama koje su ga tamo čekale.

Jahao je polako, zaokupljen mislima i već se nalazio blizu Dejtonovog ranča kad se s kosine iznad njega skotrljao kamenčić. Instinktivno je krenuo rukom ka revolveru, ali ga je hladan glas oštro upozorio:

– Ako se mašiš revolvera bićeš mrtav, momče. Digni ruke uvis i ne spuštaj ih, ili ću u tebi načiniti tunel debljine kuršuma!

Zapadnjak je digao pogled i opazio uperenu pušku. Čovek iza nišana nosio je na glavi stetson s širokim, klempavim obodom navučenim na čelo. Taj strelac iz zasede sada se uspravio do svoje pune visine. Imao je na sebi izgužvanu košulju i iznošene pantalone, a o bedro mu je bio pripasan teški kolt. Dvodnevna neobrijana brada crnila mu se na licu, a na jednom obrazu imao je dugačak, beo ožiljak.

– Mister! – Glas tog čoveka zvučao je i izazovno i preteći. – Ti si na privatnom posedu. Ako hoćeš u grad, onda okreni konja i nađi neki drugi put, jer ovaj nije otvoren.

Zapadnjak ga je pažljivo osmotrio. Tog čoveka nije poznavao i verovatno ga je Konroj kasnije unajmio. Ipak, Dok je smatrao da neke stvari treba razjasniti. Privatni posed o kome je taj čovek govorio obuhvatao je očigledno i stočni put, koji je doduše prolazio preko Konrojevog imanja, što opet nije menjalo činjenicu da je taj put bio uspostavljen za gonjenje stoke mnogo pre nego što je Bret Konroj došao u taj kraj. Put, dakle, nije bio privatno imanje i Dok nije hteo da u vezi s tim trpi ničija naređenja.

Ali njegov pogled sukobio se s odlučnim, tvrdim pogledom hladnih čuvarevih očiju, koje su ga gledale preko ni-

šana. Primetio je prst, upola pritisnut na kukastom okidaču i zažalio što nije bio oprezniji.

*

– Kad je u pitanju ovaj put, vi grešite, čoveče – reče Holidej razgovetno, ne skidajući pogled s uperene puške. – Ovo nije Konrojevo imanje i nikada nije ni bilo.

– Šta? Hoćeš da se raspravljaš? – Cev puške pomerila se jedva primetno i od mrštenja nabrale su se obrve na strelčevom ružnom licu. – Hoćeš li uraditi šta ti je rečeno, ili...

– Hteo bih ipak da nešto raščistimo – ostao je uporan zapadnjak, ne obazirući se na ratoboran pogled stražara. – Ovo je stočni put, čoveče i tako je oduvek bilo. Ako ti je Bret Konroj rekao nešto drugo, onda je on pogrešio i to dobro zna.

– Konroj je mrtav. – Čuvar prolaza je sišao nekoliko koraka niz strminu, a onda ponovo podigao cev puške, približivši je do zapadnjakovih grudi. – Ko si ti, mister? Otkud to da poznaješ ovdašnje ljude i ovaj kraj.

– Ja sam Holidej. Džon Holidej.

– Holidej! – Čuvar je zinuo i pažljivije se zagledao u došljaka. – Ti si bio prijatelj onog Dejtonovog pokojnog šteneta?

Zapadnjak je munjevito pružio ruku i dohvativši cev puške, snažnim trzajem gurnuo čuvara kundakom u prsa. Puška je grunula i konj se uplašeno propeo, a Dok je ponovnim trzajem oteo pušku iz čuvarevih ruku. Okrenuvši cev prema razoružanom čoveku, umirio je konja.

– Tako – rekao je Holidej, a onda oštro naredio: – Sada ti digni ruke uvis, čoveče, i ne miči se! I reci mi šta ovo treba da znači? Od kad je to Konroj postavio stražu na ovom putu i zbog čega je to uradio?

– Ja sam Vilks – čuvar je stajao bled, a ožiljak na neobrijanoj bradi još je više pobeleo. – Radim samo ono što mi je rečeno. Bret Konroj je rekao da čuvamo ogradu, a mis Rut nikada nije tu naredbu opovrgnula.

– Ogradu? O kakvoj ogradi govoriš?

– O onoj gore – Vilks pokaza rukom i liznu osušene usne. – Konroj je postavio ogradu, a stari Dejton ga je ubio. Čuo sam za vas. Vi ste pre izvesnog vremena boravili kod Dejtona. Jeste li došli da prisustvujete jutrošnjem vešanju?

– Vešanje? Kakvom vešanju?

– Stari Dejton treba danas da bude obešen.

– Danas? Pa o tome nije ništa pisalo u novinama – promrmlja zapadnjak sebi u bradu.

Vilks je ponovo liznuo usne i odmahnuo glavom, sada već mnogo pribraniji:

– Ne znam šta je u novinama pisalo, ali znam da on treba da bude obešen ovoga jutra. Čini mi se da je vešanje zakazano za osam časova.

Zapadnjak je nastavio da zuri u sago-vornika, nastojeći da dokuči govori li ovaj istinu. Vilks nije imao razloga da laže, sem možda da se neprijatnog došljaka što pre otarasi. No u čuvarevim očima Dok je otkrio blesak iskrenosti. Izvukao je iz prsluka džepni sat i video da je dvadeset minuta do osam. Proce-dio je kletvu i obratio se Vilksu:

– Sklanjaj mi se s puta i nemoj mi se više isprečiti ako znaš šta je za tebe

zdravo! Jer sledeći put možeš dobiti me-tak! – Bacio je pušku u stranu i petama podbo konja.

Vreme je brzo odmicalo. Dok je pote-rao konja u vratoloman trk, dok mu je srce burno kucalo. Morao je to vešanje nekako da spreči. Nije još znao kako, ali je znao da to mora sprečiti. Ma kako bio ponekad neobuzdan i prek, stari Dejton ne bi nikoga ubio s leđa, kako su tvrdili.

Ugledao je pred sobom žičanu ogradu, suviše visoku da bi je konj mogao pre-skočiti. Svom snagom je zategao vođice, sjahao i pritrčao najbližem stubu. Sna-gom, koju daje samo očajanje, klatio je stub dok ga posle nekoliko minuta nije oborio. Zatim je preveo konja preko obo-rene ograde i vinuvši se u sedlo, pono-vo nagnao životinju u besni galop.

*

– Sada je pet do osam – rekao je sudi-ja s nestrpljenjem i nervozom u glasu. Morali su to da okončaju. Bio je to posao u kome je sudija Houper više puta sude-lovao, mada nikada s tako malo zado-voljstva.

Pogledao je Fenveja i šerif je ustao, uzdahnuo i uzeo svežanj ključeva. Si-mon Hal je stisnuo molitvenik rukama, ustao i pročistio grlo. Mladi novinar je zatvorio svoju beležnicu i otro rukom oznojeno čelo.

Fenvej je već hteo da pođe kada se na trotoaru začuo bat koraka i svi pogledi se okrenuše ka vratima. Mič Lensing je bio krupan čovek, tamne kose, koja je skoro dodirnula gornji okvir vrata ka-da je ušao. Izbegao je da pogleda pri-

sutne i ravnodušno je iz džepa izvadio časovnik, proveravajući vreme.

– Već smo pošli – promrmljao je šerif nezadovoljno. Nadao se da Lensing neće prisustvovati vešanju i bio je ljut što se ovaj ipak pojavio. – Imamo još pet minuta.

Lensing je slegnuo ramenima, ne rekavši ništa. Uzeo je cigaru iz džepa i posle dosta truda uspeo da je pripali. Bio je uredno obučen, počev od novog šešira na glavi do lakovanih cipela od mekane kože na nogama. Nadmeno je odbio gust dim i taj njegov pokret izazvao je kod Fenveja još dublje nezadovoljstvo. Lensing se doselio u Bedford pre šest meseci i Fenvej se veoma dobro sećao tog dana. Lensing je rekao da traži dobre pašnjake i nije prošlo mnogo vremena pre nego što je dobio ono što je tražio.

Lensing je već kupio Propertov i Svensonov ranč. Ako je bilo tačno ono što se govorkalo, moglo se očekivati da će uskoro kupiti i imanje Kolinsovih, a sada, kada je ranč Baka Dejtona ostao pust, verovatno će i na njega baciti oko. Fenvej je znao i to da je Lensing pre Konrojeve smrti predlagao ovome da mu proda zemlju i možda će sada Rut zaključiti da bi za nju bilo bolje da mu je ustupi nego da se bakaće poslovima koji nisu za ženu.

Šerif glavom daje znak propovedniku i sudiji. Zamenik šerifa, imenovan za tu priliku, pošao je k njima. Laganim korakom svi su se uputili u dubinu zatvorske zgrade, spremni da Baka Dejtona isprate na njegov poslednji put do vešala Džoe Tribija.

Fenvej je prišao ćeliji, otključao vrata i ukopao se u mestu zaprepašćen, kao

da mu se priviđa. Ćelija je bila prazna! Sem posuđa Lili Gelferi na podu i praznog ležaja u uglu, u ćeliji nije bilo više ničega. Fenvej je pogledao ključ u svojoj ruci i ključ u bravi, koji je brzo izvukao i stavio u džep pre nego što je sudija došao do njega i provirio u ćeliju.

– Nema ga! – izustio je. – Dođavola, šerife, gde je osuđenik?

– Verovatno na putu prema granici – odgovorio je Fenvej i povrativši se od prvog šoka, shvatio na koji je način bio prevaren.

Lili Gelferi!

To, međutim, nije rekao glasno. Ona je još od prvoga dana, kada je Bak Dejton bio uhapšen, dolazila i odlazila kako je htela, čistila je i spremala i verovatno je uzela rezervni ključ, znajući kako šerif neće primetiti da je nestao. Onda je taj rezervni ključ doturila Baku sa jutarnjim doručkom. Ključ je sigurno bio umotan u maramu, u koju je Fenvej trebalo da pogleda. No, bio je neoprezan, zavarano i pitao se kako je Bak uspeo da proguta toliku hranu kad mu je do smrti preostao samo jedan čas. Sada je znao da je Bak pripremao rezervu za dugo, naporno jahanje do bezbednog skrovišta.

– Kako je pobegao? – zagrmio je sudija. Čuvši šta se desilo, Mič Lensing je pohitao kroz hodnik k njima.

– Ćelija je bila zaključana. Kako je uspeo da izađe?

– Mora biti da je nekako napravio kalauz. – Fenvej je zavrteo glavom. – Dođavola, to nije moja greška! Činjenica je da je pobegao, ali kada sam ga poslednji put obišao bio je zaključan u svojoj ćeliji.

– Šerife? – Lensing je ugurao svoju ogromnu telesinu u ćeliju i osvrnuvši se oko sebe, namršteno pogledao Fenveja. – Šta ovo treba da znači? Hoćete li mi reći kako ste dopustili da osuđenik pobjegne? Znači li to da je jednostavno otvorio ćeliju i izašao?

– Tako nekako. – Fenvej izvi usne. – Žao mi je što sam vas razočarao, ali izgleda da jutros nećemo videti vešanje.

– Dođavola, čoveče – Lensingov glas podigao se za nekoliko nota, skoro do piskavosti. – Ako je već pobjegao, onda je vaša dužnost da pođete za njim u poteru, da ga uhvatite i vratite ga ovamo. Možda je još uvek u gradu, jer nije za to kratko vreme mogao da stigne daleko. Nemojte tu stajati, nego organizujte poteru i uhvatite ga!

Fenvej se napravio da nije čuo njegove reči i vratio se u svoju kancelariju. Saopštio je prisutnima da je Bak Dejton pobjegao, a onda izišao da Tribiju saopšti kako njegova vešala zasad neće biti potrebna.

Vest o Dejtonovom bekstvu proširila se kroz grad kao prerijski požar. Na ulici se okupila gomila ljudi i svi su jedan drugome postavljali pitanja na koja niko nije umeo da odgovori. Neko je rekao da je oko sedam časova video jednog konjanika koji je odjahao prema jugu i da bi to mogao biti Dejton. Drugi izveštaj potvrđivao je, međutim, kako je jedan konjanik nešto pre pola osam odjahao na sever. Tako niko nije bio siguran ko je od te dvojice bio Dejton i u kom smeru je on pobjegao.

– I na jugu i na severu ima zgodnih mesta za skrivanje – konstatovao je Fenvej. – Nema šanse da ga uhvatimo

jer Dejton poznaje ovu teritoriju bolje nego iko drugi.

Lensing je počeo žučno da protestuje ali se šerif oglušio o njegovu ljutnju. Ponudio je sudiju viskijem, udaljio izlišnog zamenika i pošao da vrati posuđe Lili Gelferi. Ona ga je dočekala sa izrazom nedužnog novorođenčeta na licu, uzela od njega prljavo posuđe i poslužila ga tek ispečenom pitom od jabuka.

– Dejton je pobjegao, Lili – saopštio joj je Fenvej. – Nekako se dočepao rezervnog ključa koji sam držao u stolu, otključao ćeliju i izvukao se. Pretpostavljam da ga je negde čekao spreman konj, a i da bih lako mogao saznati ko je to izveo.

– Bak nikada nikoga nije ubio, šerife – rekla mu je Lili – i ti to znaš.

– Ne znam ja ništa – Fenvej je zavrteo glavom. – Voleo bih da znam, ali ne znam. Zatečen je iznad Konrojevog tela, a zna se da je bio u svađi s Konrojem. Kad sam ga zamolio da mi objasni šta se desilo, on je samo glupavo ćutao, kao da se radi o nevažnoj stvari.

– Čula sam da je Lensing pokušao da napravi gužvu – primetila je Lili. – On kaže da je trebalo da organizuješ poteru.

– Neka Lensing ide dođavola – odbrusi Fenvej, iziđe i uputi se prema salunu.

Iako je bilo vrlo rano, salun je bio prepun. Dim se dizao do tavanice, a glasan žagor prestao je u trenutku kada je šerif ušao, da bi odmah zatim ponovo zabrujao. Pretezale su špekulacije o tome je li šerif bio u pravu što nije pošao u poteru za osuđenikom ili nije. Neki su smatrali da Fenvej treba da vrati značku zbog toga što iz prijateljstva prema Baku Dejtonu nije organizovao poteru, a manji broj prisutnih je tvrdio kako je

šerif u pravu i kako ne bi imalo nikakvog smisla jahati i vrteti se u krug kada se nije tačno znalo na koju je stranu begunac otišao.

Fenvej je prošao pored svih kao da ih ne zapaža, zgrabio jednu bocu i odneo je do praznog stola pokraj prozora. Seo je, natočio sebi piće i zamislivši se na trenutak, iskapio čašicu. Ispio je zatim i drugu, pa treću, a onda utonuo u razmišljanje.

– Šerife? – Glas se probio u Fenvejeve misli i razdražio ga, jer je ovaj želeo da bude sam. – Imate li nešto protiv da sednem? Hteo bih da čujem vaše mišljenje o ovom događaju.

– Moje mišljenje? – Fenvej je digao pogled do svetlozelenih očiju i bledeg, prijatnog lica mladog reportera. Mladić je nosio klasično skromno sivo odelo, krut okovratnik i mašnu s biserom u sredini. U džepu je imao nekoliko olovaka, a na sto pred sebe stavio je beležnicu. Imao je svetložutu kosu i brižljivo negovanu kožu.

– Kako se zovete, mladiću? – upitao ga je šerif umorno. – Šta vam uopšte znači moje mišljenje?

– Hajden. Rasel Hajden – predstavio se mladi čovek i nagnuo napred. – Interesuje me vaše mišljenje jer ste vi ovde šerif. Trebalo je da jutros obesite jednog osuđenika.

– Razočarani ste? – Fenvej je slegnuo ramenima. – Smatrajte da ste srećan čovek. Vešanje nije prijatan prizor i ne zaboravlja se lako.

– Nisam na to mislio – Hajden je izgledao veoma zainteresovan. – Hteo sam da pitam da li se vi slažete s takvom vrstom kazne?

– Naravno da se slažem – Fenveju nije bilo teško da to kaže. – Ako neki čovek ubije drugog čoveka, onda mora očekivati da će biti strogo kažnjen kada ga se pravda dočepa. Ako neko ukrade nečijeg konja ili nečija goveda, mora biti siguran da će posle toga biti.

– Šta mislite, je li Dejton pri bekstvu bio naoružan ili nenaoružan?

Fenvej se počeo po vrhu brade i žmireći pogledao Hajdena. Sve do tada na tu okolnost nije ni pomišljao. Nije sumnjao da je Lili obezbedila Baku ključ od ćelije i konja na kome će pobeći, ali se sada pitao da li je pomišljala i na revolver. Pretpostavljao je da je mislila i na to, ali je svoje sumnje zadržao za sebe.

– Ako ima revolver – odgovorio je – onda to nije njegovo oružje. Njegov kolt je još uvek u mom pisaćem stolu. Video sam ga tamo jutros.

– Jeste li sigurni?

– Siguran sam. – Dolu Fenveju je počelo bivati dosadno. – Uostalom, šta se to vas tiče?

– Hteo bih da kupim taj revolver – Hajden se nagnuo još malo napred i pogled njegovih zelenih očiju zaronio je u šerifove oči. – Taj revolver ima istorijsku vrednost, šerife. Čuo sam čitave priče o tom Baku Dejtonu, o tom čuvenom goniču krda, indijanskom borcu, suverenom vladaru ljudskih duša. Jednoga dana Bak Dejton biće legenda kao Dejvi Kroket ili Čizam, ili...šerife, daću vam za taj revolver svaku razumnu cenu.

– Gluposti. – Fenvej je nameravao da se napije. Čuo je šta je mladi Hajden rekao i zaključio da je to samo besmislena želja jednog žutokljunca. – Ne mogu vam prodati taj revolver, momče, jer nije moj. Revolver pripada Baku Dejtonu, a

posle njegove smrti onome kome ga je zaveštao. Obećao sam starome da ću ga predati Doku Holideju.

Hajden nije više ništa rekao. Zapisivao je neko vreme u svoju beležnicu, a onda se izvinio i otišao. Dolu Fenveju bilo je drago što mu vidi leđa. Dohvativši bocu, potegao je nekoliko snažnih gutljaja. Doktor Prouz je prišao njegovom stolu, ali videvši mrgodan izraz na šerifovom licu, zaključio je da će biti pametnije ako se povuče. Vratio se do šanka, a nekoliko kauboja s Konrojevog ranča stali su do njega i poručili piće.

Izišavši iz saluna, Hajden se osvrnuo i levo i desno, a onda se uputio ka zgradi zatvora. Znao je da diližansa neće stići pre četiri sata, a dotle će šerif Fenvej biti mrtav pijan. Ako Dok Holidej bude doputovao tom diližansom i ako bude želeo da s šerifom razgovara, moraće pričekati bar do jutra, a dotle će on, Hajden, već biti u diližansi na putu za Juksvil.

Požurio je trotoarom ka šerifskoj kancelariji i zastavši pred zgradom zatvora, ponovo se obazro na obe strane ulice. Zadovoljan što niko ne gleda u njega, otvorio je vrata kancelarije i ušao. Nije gubio vreme. Prišao je pisaćem stolu s namerom da na brzinu pretrese sve fioke ne bi li našao ono što je želeo. Veliki kolt, koji je pripadao Baku Dejtonu, ležao je, umotan komadom krpe, u najnižoj fioci šerifovog pisaćeg stola.

Hajden ga je uzeo i gurnuo pod kaput, pridržavajući oružje mišicom. Onda je izašao na trotoar i hodajući bezbrižnim korakom, mada je priželjkivao da potrči koliko ga noge nose, uputio se pored saluna i produžio sve dok nije stigao do hotela i popeo se stepenicama do svoje

sobe. Sav oznojan od uzbuđenja i oduševljen, Hajden je izvadio revolver i stavio ga na stočić. Posmatrao ga je neko vreme, a onda ga uzeo u ruku i odmerio njegovu težinu. Bilo je to očigledno oružje koje je mnogo puta upotrebljavano i pažljivo održavano. Cev je bila malo duža nego obično, a metal potamneo od starosti i upotrebe, a s nišana je nedostajao sićušan komadić. Drška revolvera bila je fino zaobljena, kao da je posebno načinjena za krupnu šaku. I drška je bila nešto duža od bilo koje koju je Hajden dosad video, mada je njegovo poznavanje oružja bilo dosta skučeno. Drška je bila od uglačane hrastovine i glatka, a ceo revolver, uprkos svojoj veličini, iznenađujuće lagan.

Mladi novinar držao je u ruci strašno oružje. Pomislio je koje bi sve priče to oružje moglo ispričati. Pogladio je rukom cev i počeo u mašti zamišljati detalje iz njegove prošlosti.

*

U salunu Lensing je nastavio da diže temperaturu. A vreme je odmicalo i Bak Dejton je bio sve dalje od domašaja zakona. Šerif Fenvej je poneo svoju bocu do šanka i platio ono što je popio. Izišao je na ulicu i pošao ka svojoj kancelariji. Na ulici su mu prišli njegov zamenik i sudija, koji mu je rekao:

– Moraćete da krenete u poteru, šerife, ili će vas suprotna odluka koštati značke.

– Dođavola s tom značkom – opsovao je Fenvej. Znao je da je sudija u pravu i da će morati izvesti predstavu o gonjenju Dejtona. Želeo je, međutim, da se

napije, ali je dan bio suviše vreo da bi ga proveo u mamurluku. Bez obzira na svoja osećanja prema Baku Dejtonu, bio je primoran da vrši svoju dužnost.

– Slime – obratio se svom zameniku – osedlaj mog konja. Reci Lensingu u svima ostalima koji žele da pođu u poteru da dođu pred moju kancelariju. Jeste li sada zadovoljni, sudijo? – upitao je Houpera.

Ovaj ga je samo pogledao i, okrenuvši se, uputio se ka salunu. On lično neće poći po toj vrućini za tim čovekom koji je mogao biti bilo gde.

Šerif je ušao u svoju kancelariju, skljkao se na stolicu i digao noge na pisaći sto. Čuo je topot konjskih kopita na ulici i prepoznao glasove braće Džiligen. Bilo ih je trojica i svi su bili neobuzdani mladi ljudi, koji su morali da se potuku s bilo kim pre nego što se okonča dan. Fenvej iznervirano uzdahnu jer mu je i bez toga bilo dosta njegovih briga. Želeo je da je Laura tu i žalio je što nije pokušao da je ubedi da ne oputuje. Odlučio je da večeras spava u svojoj kući, a ne u zatvoru, jer nije više imao koga da čuva.

Ponovo je opsovao sebi u bradu znajući kako će mu osećaj usamljenosti u praznoj kući još više pogoršati raspoloženje. Sve što bude video u pustim sobama podsećaće ga na Lauru. Ponadao se da će se i ona, možda, u jednom trenutku osetiti usamljenom, da će prekinuti put u Los Anđeles i vratiti se kući.

Braća Džiligen su zaustavili konje pred salunom, vezali ih za prečku i trupkajući čizmama zakoračili na trotoar. Fenvej je čuo njihov neobuzdani smeh dok su kroz dvokrilna vrata ulazili u pun salun.

Zavio je cigaretu u očekivanju da mu zamenik pripremi konja. Računao je da će Lensing povesti sa sobom priličnu grupu momaka bez obzira na žegu. Čuo je kada se jedan konj zaustavio pred zatvorskom zgradom i razabrao škripu kože pri silaženju jahača iz sedla. Zatim su na trotoaru odjeknuli koraci i šerif Fenvej je spustio noge na pod u trenutku kada je Dok Holidej zastao u okviru vrata i pogledao ga.

Zapadnjak je jahao kao sumanut sve dok ga nada nije napustila. Znao je da nema stvarnih mogućnosti da na vreme stigne u Bedford i zaustavi vešanje. Ne bi uspeo ni da je njegov konj imao krila i zato je, na kraju, s osećanjem mučnine i jetkosti, pustio konja da pređe u spor i ujednačen kaš.

Kada je ujahao u grad, konj je kaskao kako je sam hteo. Ušao je u grad sa istoka, a salun se nalazio na zapadnom kraju ulice. Na trotoarima je bilo malo ljudi, čija su lica bila skrivena obodom šešira natučenog na čelo. Produžio je da jaše ulicom sve dok nije stigao do šerifske kancelarije. Tu je sjahao i umornim korakom prešao preko trotoara.

– Holidej? – Dol Fenvej se upola digao i vratio se nazad u stolicu. – Nadao sam se da ćete doći, ali sam vas očekivao tek popodne, jer diližansa tada stiže.

– I ja sam najpre tako mislio – odgovori zapadnjak, skidajući šešir – ali sam malo požurio. – Uzdahnuo je i pogledao mimo Fenveja u hodnik. – U novinama nije pisalo kada će kazna biti izvršena. To me je čudilo jer Bak Dejton nije bilo ko.

Sedeći i dalje na stolici, Fenvej zavrte glavom:

– Verovali ili ne, Holideje, to je bila Bakova želja. Nije želeo publicitet. Hteo je da sve prođe u što većoj tišini.

Zapadnjak je ćutao. Shvatio je da ionako ne bi mogao ništa da učini. Bar ne za veoma kratko vreme, koje mu je stajalo na raspolaganju od trenutka kada je saznao za presudu, pa do njenog izvršenja. Sva njegova junjava bila je uzaludna. Promrmljao je neku kletvu sebi u bradu i okrenuo se da pođe, kad ga je Fenvej zadržao.

– Stari Dejton nije obešen, Holideje, tek toliko da znate. – Bile su to reči u koje Dok u prvom momentu nije mogao da poveruje. Šerif je, međutim, nastavio: – Oslobodio se jutros, otprilike jedan čas pre nego što je trebalo da se izvrši kazna. I ja iz ovih stopa krećem u poteru za njim.

Zapadnjak je netremice zurio u šerifa, zagledan u njegove ozbiljne oči koje su bile svedok da je svaka reč koju je Fenvej izgovorio bila istinita. Stari Dejton, dakle, nije bio mrtav. Uspeo je da pobegne, prevario je dželata i sve one koji su se radovali njegovoj smrti. Bio je na slobodi.

– Nećemo ga naći – ogłosi se ponovo Fenvej. – On će se za to postarati. Ako bude trebalo, sakriće se i u sam pakao, u skrovište za koje samo on zna.

– Možda, šerife, ali privremeno. Siguran sam da Bak nije ubio Konroja, a verujem da i vi to znate. Dokazaću to, vi ćete! Dokazaću svakome ko veruje u njegovu krivicu.

Šerif je zinuo da nešto kaže, ali reči nisu silazile s njegovih usana. Onda se začuo prasak revolvera pa gluva tišina u celom gradu. Zatim se razlegao žamor

glasova onih koji su nagađali šta bi to moglo biti.

Fenvej je glasno opsovao, skočio sa stolice i pohitao napolje. Njegov zamenik približavao se na konju iz pravca gradske štale, vodeći sa sobom Fenvejevog konja. Nekolicina radoznalaca hitali su u pravcu hotela. Fenvej pomisli na braću Džiligen i ponovo opsova.

*

Potera je stajala spremna ispred saluna i slušala Lensingov govor. Ovaj je na sva usta grdio šerifa i njegovu neodgovornost. U to je odjeknuo pucanj i nekoliko minuta kasnije iz hotela je istrčao recepcioner, mašući rukama i vičući da je u hotelu neko ubijen.

Doktor Prouz je istrčao iz saluna, brišući nadlanicom viski s usana. Žurnim koracima pohitao je ka hotelu a povelika gomila ljudi krenula je za njim.

– Ostanite ovde – reče šerif Holideju, a onda požurio što je brže mogao. Zapadnjak je zastao u nedoumici, a onda je i sam pošao za šerifom. Laktovima je prokrčio sebi put kroz gomilu, zapažajući da su ga mnogi od prisutnih prepoznali i da radoznalo zure u njega. Recepcioner je pokazao rukom prema spratu i šerif, doktor i nekolicina drugih, uputili su se uz stepenice ka sobi gore.

Odgurnuvši vrata, ušli su i ugledali telo na podu. I Dok je opazio mladog, plavokosog muškarca, koji je ležao na leđima. Tik ispod levog oka zjapila je rupa od revolverskog metka, a po zidu se širila ružna mrlja krvi i mozga izbačenog metkom, ispaljenim iz neposredne blizine.

– To je onaj novinski reporter – rekao je šerif. – Dođavola, ukrao je revolver Baka Dejtona!

Zapadnjak je tek tada opazio revolver na podu pored mrtvaca. Bio je to zaista Bakov kolt. Odmah ga je prepoznao. Fenvej se sagnuo, podigao revolver s poda i stavio ga na stočič, a onda se okrenuo ka doktoru u očekivanju da ovaj zvanično konstatuje ono što su svi već znali.

– Mrtav je – konstatovao je Prouz. – Po tragovima baruta na licu moglo bi se reći da je gledao u cev kada je revolver opalio i ubio ga.

– Hteo je da ga kupi – izjavio je šerif, gledajući zapadnjaka. – Rekao je da revolver ima istorijsku vrednost i da je spreman da plati svaku cenu. Pošto sam mu rekao da revolver nije na prodaju, on ga je ukrao.

– Taj revolver ima dušu Baka Dejtona i ta vraška sprava morala je da produži s ubijanjem. – Prouz je odmahnuo glavom i uspravio se. Njegov pogled sreo se sa Holidejevim i za trenutak na njegovom licu ukazao se strah. Zatim je okolišno pošao prema vratima. – Tu se više ništa ne može učiniti. Jedino preostaje da ga sahranimo. Pretpostavljam da će osoblje hotela podneti izveštaj. To, naime, nema veze sa mnom.

Doktor Prouz je izišao. U prostoriji je bilo još ljudi koji su se vrteli oko leša, izvijajući vratove da bi bolje videli prizor. Zapadnjak je svakog ponaosob oštro pogledao i prepoznao trojicu Džiligena i jednog starog probisveta, koji je u gradu živeo već godinama. Prilikom poslednjeg boravka Dok je pesnicama isprebijao Neta Džiligena samo nekoliko dana pre nego što će otići. Do obraču-

na je došlo zbog Netovog brbljivog jezika i Dok je znao da će do tuče opet doći ako Net i dalje bude onako drzak.

– Gle, gle? – Net se okrenuo i s osmehom na usnama pogledao zapadnjaka. – Vidite li ko je opet u gradu? Holidej! Nisam verovao da će imati hrabrosti da se ponovo pojavi.

– Došao je da vidi kako će njegov stari prijatelj, lupež Dejton, da omasti konopac – rekao je Džib Džiligen, gurnuvši laktom svoga brata. – Pretpostavljam da će se zadržati na ranču onog lupeža, kako bi mogao da se udvara Konrojevoj kćeri... jasno, ako ga ona bude htela.

Treći brat, Li Džiligen, zacerekao se i još širi osmeh razvukao je Netove usne. Dok je ćutke stisnuo pesnice i raširio šake, ali u tom trenutku Dol Fenvej je odlučio da se umeša:

– Neću ovde nikakvu gužvu – naredio je strogo. – Vas trojica gubite se odavde! Holideje, ja odlazim s poterom. To je moja obaveza. Razgovaraćemo kad se vratim, a u međuvremenu i vi pazite da ne izazovete gužvu.

Braća Džiligen su gundajući, jedan za drugim, pošli niz stepenice i vratili se u salun. Fenvej je ostalima glavom dao znak da i oni napuste odaju. Mada je u njemu kipelo, zapadnjak je uspeo da se savlada i smiri svoj gnev.

– Bak je tražio od mene da vam predam ovaj revolver – rekao je šerif zvanično. – Možete ga poneti sa sobom.

Holidej je klimnuo glavom i pošao ka noćnom stočiču. Pružio je ruku i zastao. Revolvera nije bilo! Počeo se osvrutati, zagledajući po podu oko stočića, a onda digao pogled do šerifa.

– To su oni prokleti Džiligeni – Dok se nije dvoumio. – Oni su ga uzeli. Oni su ukrali revolver staroga Baka.

– Samo polako, mladiću – Fenvej je izgledao zabrinut. – Ja moram da idem, to sam vam rekao. Nemojte počinjati ništa protiv te bande dok sam ja odsutan. Ako su braća Džiligen ukrala revolver, ja ću vam ga vratiti. Ako nisu oni, onda ću naći ko ga je uzeo.

– Nije potrebno da vi svršavate moje poslove, šerife – Dok je stegao vilice. – Mogu ja srediti tu bandu i bez vaše pomoći.

– Đavola možete! Njih su trojica protiv vas jednog. Bez obzira na sve, to je velika nesrazmera. Ako vas slučajno ubiju, ko će onda naći i predložiti dokaze o kojima ste maločas govorili? Mislim na dokaze o nevinosti Baka Dejtona i svemu onome što ceo grad zna?

Zapadnjak nije ništa odgovorio. Zagrizao je usnu da smiri gnev i prizna da je šerif u pravu. Sišao je stepenicama i ugledao bledog, preplašenog recepcionera. Izašavši napolje, primetio je da su ljudi iz potere već na konjima i spremni za polazak, a onda se uputio u suprotnom smeru.

– To je Dok Holidej – čuo je kako se njegovo ime prenosi od usta do usta, ali se nije osvrtao. – On je prijatelj Stiva Dejtona, Bakovog sina. Ko zna zašto je došao ovamo!

Začuli su se još neki poluglasni komentari, koje nije uspeo da čuje. Neki krupan čovek u gizdavom odelu i s novim šeširom na glavi prkosno je uzviknuo da će i Dejtonovi prijatelji biti tretirani kao i taj stari lupež ako se ne budu pristojno ponašali u ovom gradu.

Zapadnjak se napravio da ga nije čuo i nastavio je put ka kući Lili Gelferi.

Lili se obradovala što ga vidi. Prolila je nekoliko suza i, šmrknuvši, nastavila da priča kako je ona prava luckasta stara žena koja ne zna šta radi. Osmehnuvši se, Dok je pokušao da je razuveri.

– Drago mi je, veoma mi je drago što ste došli, Holideje – rekla je Lili, dodajući krompire i luk u veliki crni tiganj u kome je pripremala jelo i predano nastavila da sadržinu tiganja meša varjačom. – Znam da Bak nije ubio Breta Konroja, a mislim da i šerif to zna. Da je samo Bak hteo da kaže kako to nije učinio... ali on je ćutao kao zaliven. Ćutao je sve vreme, kao što je ćutao i o svojoj bolesti. Gledala sam ga kako kopni, iz dana u dan sve više. I mislite da je dopustio doktoru Prouzu da ga pregleda? Ni govora! Stari tvrdoglavi mazgov nikada ne bi rekao ono što se od njega očekivalo.

Holidej se osmehnu u mislima. S Lili je znao na čemu je. Još od mladih dana ona je bila zaljubljena u starog Dejtona. Pretpostavljao je da je i Bak nekada nju voleo, ali da je izvrđavao kada bi se postavilo pitanje njegove ponovne ženidbe, smatrajući da je tome vreme prošlo. Bak je bio čovek na svoju ruku. Svake subote običavao je da se napije, da pojaše konja i urlajući projuri glavnom ulicom pucajući iz revolvera.

– Detinjasti stari jarac – rekla je Lili sažaljivo, znajući da samo ljudi krepkoga duha ne dozvoljavaju da ih vreme pregazi.

– Ja sam mu omogućila da pobjegne – rekla je, blesnuvši očima. – Ukrala sam rezervni ključ i doturila mu ga s jutrošnjim doručkom. Šerif to zna, ali ne može ništa da dokaže.

Zapadnjaka je razveselilo njeno lukavstvo. A onda se ponovo namrštio i ona je to primetila i odmah shvatila zašto se mršti.

– Vi se svakako pitate kako je zapao u tu nevolju? – Promešala je ponovo jelo u tiganju i produžila: – On i Konroj su se svađali zbog ograde. Poznat vam je verovatno onaj put kojim se Bak koristio da odagna krdo na sever. Konroj je tvrdio da je taj put njegov i postavio je ogradu. Baku nije preostala druga mogućnost nego da stoku tera zaobilaznim putem koji je mnogo milja duži. A vi znate koliko je umeo da bude uporan i tvrdoglav stari Bak

– To ipak ne znači da je ubio Konroja – zapadnjak odmahnu glavom. – Čak i da ga je ubio, to je moglo biti samo u poštenom obračunu. Bak nikada ne bi potegao oružje na čoveka, a da mu ne pruži šansu da se brani.

– Konroj je ubijen s leđa. Rut i nadzor-
nik ranča čuli su pucanj, istrčali i zatekli Baka iznad tela ubijenog. Rut kaže da ga je zgrabila za ruku i da ga je odmah zapitala je li on to učinio ili ne. On ju je, kaže, gledao kao da gleda nekud kroz nju, a onda je slegnuo ramenima i potvrdio klimanjem glave.

– Vi rekoste da je naglo mršavio i kopnio?

Lili je za trenutak zastala zabrinuta.

– Bio je bled, mister Holideje. Gubio je u težini i nije više imao apetita. Oh, da, on je i dalje svake subote dolazio na večeru, ali bilo je večeri kada je samo sedeo i igrao se hranom. Nije uopšte imao apetit. Osećala sam da je zbog nečega zabrinut... zabrinut zbog sebe, ali još zbog nečega. Pokušala sam da ga

nagovorim da mi se poveri, ali taj stari jarac nije hteo ni da bekne.

Lili je nakratko začutala, ali bilo je još toga o čemu je želela da priča, pa je nastavila. Bila su to većinom govorkanja i ogovaranja, najviše o šerifovoj mladoj ženi koja je otputovala u Los Anđeles samo zato da vidi svoje roditelje, i šerifu koji je ostao sam i ostaće sam možda još mesecima. Pomenula je i Miča Lensinga, koji je kupovao svu zemlju do koje je mogao da dođe. – Čula sam da je bacio oko na ranč Džiligenovih. Ali mislim da će zažaliti ako pokuša da tvrdi pazar s tim huliganima.

Ukusno Lilino jelo popunilo je prazninu u zapadnjakovom želucu, jer on u njega nije uneo ništa još od večere u Juksvilu, pre polaska za Bedford. Opazio je još jednu zdelu po strani i osmehnulo se kada mu je Lili rekla da je to za šerifa.

– Rut je pitala za vas – produžila je ona lukavo, motreći pažljivo na njegovu reakciju. – Srela sam je u Boltonovoj trgovini prekjuče. Rekla mi je da nije čula ništa o vama već duže vreme i da je očekivala da ćete se pojaviti na Bakovom suđenju.

– Pretpostavljam da ju je taj događaj veoma pogodio. – Pogledao je u prazan tanjir. – To je zaista bilo teško preživeti.

– Konroj je bio njen očuh – podsetila ga je Lili. – On joj zaista nije nešto naročito značio. Ona mi je priznala da se ne slažu, jer je on jurio za drugim ženama. Na Rutinu majku brzo je zaboravio. Čudim se da je uopšte ostala na ranču kada je mogla doći ovde u grad i stanovati sa mnom.

Holidej se zadržao još jedan čas, zahvalan za jelo i novosti koje je čuo. Već

je počeo razmišljati kako da nađe izgovor da ode, kad se pred kućom začulo kloparanje točkova. Lili Gelferi je žurno prišla prozoru da pogleda ko je to došao.

– Moram nešto da obavim u trgovini – rekla je zatim, ali je izišla na zadnja vrata a ne na prednja. Holidej je pogledao za njom, iznenađen njenim naglim izlaskom, a trenutak kasnije vrata su se otvorila i u odaju je ušla Rut Konroj.

– Lili? – progovorila je pre nego što ga je opazila. – Dečko mi je doneo tvoju poruku. Nisam nameravala da danas dođem u grad...

Ugledavši Doka, ućutala je i širom razrogačila oči. Bujna kestenjasta kosa, koja joj je kao slap padala na ramena, bila je stegnuta na potiljku plavom mašnom koja se slagala s bojom njenih očiju. Vrat joj je bio gladak, potamneo od sunca, ali s prefinjenim sjajem nežne kože. Pogledala je zapadnjaka i izustila kratko „ah“, ali se odmah pribrala. Holidej je ustao da je pozdravi.

– Mister Holideje – rekla je prisećajući se zbog čega je on ovde u gradu – žao mi je što vas vidim pod ovim okolnostima.

– Okolnosti su zaista čudne, mis Konroj, i menjaju se svakog trenutka. Bak Dejton je pbegao. – Zagledao se u njene oči i učinilo mu se da su se ovlažile suzama. – Lili mu je pomogla da pbegne. Doturila mu je ključ.

– Ona je prava veštica – Rut se kratko nasmejala i odmah se ponovo uozbiljila. – Volela bih da je sve bilo drugačije. Bak je stvarno ubio mog očuha. On mi je sam to priznao.

Od ove bilo je mnogo prijatnijih tema za razgovor. Dok joj je mogao reći kako mu je nedostajala mnogo više nego što

je mislio da će mu nedostajati. Prošli put, kada je otišao, shvatio je da njihov kratak susret nije sasvim beznačajna epizoda u njegovom životu i da je ono malo vremena, koje je s njom proveo, ostavilo dubok trag u njegovom srcu. Upoređujući Rut s drugim ženama, koje je posle toga sreo, shvatio je koliko je ona ljupka i privlačna i koliko mu je značila. Kratki razgovori, osmesi i razmenjeni pogledi predstavljali su mu veće zadovoljstvo nego što je mogao i da slutiti. Ali u njemu je bio snažan onaj fatalni nagon lutalice, a uz to i grč očajanja, izazvan stalnim bežanjem od uklete sudbine neprekidnih revolverskih obračuna. Taj grč mu je i sada stezao utrobu, a nepravda učinjena Baku Dejtonu još ga je dodatno mučila.

– Braća Džiligen su u gradu – rekao je, želeći da izbegne razgovor o Baku Dejtonu, iako je znao da će se na njega vratiti.

– Nije me briga za Neta Džiligena – odmahнула je devojka prezrivo glavom. Može da priča štogod hoće, meni je to sasvim svejedno.

Ali meni se ne sviđa kada o vama širi laži, Rut.

– Primate to ravnodušno. A najbolje je da ga ne slušate. Ako ga niko ne bi slušao, on se ne bi ni hvalisao.

– To ste u pravu. Ipak ću se morati raspraviti s njim. Ukrao je Bakov revolver. Šerif je odjahao s poterom i ja sam mu obećao da ću ga čekati. Ali ako Net i njegova braća budu u gradu kada se Fenvej vrati i ako odbiju da mu predaju taj revolver, ja ću se obračunati s njima.

– Oh, Holideje... – u njenom glasu osećalo se očajanje. Uхватила ga je obema

rukama za podlakticu. – To je, zaboga, samo jedan stari pištolj. Ništa više.

Zapadnjak je energično odmahnuo glavom: – Bak je rekao šerifu da mi ga preda. Imam osećaj da je to za njega bilo važno.

Ućutali su oboje. To je potrajalo jer su oboje strepeli kako će posle tog ćutanja neminovno morati nastaviti razgovor o pogibiji Breta Konroja. Dok je ustao i prošetao se po odaji. Za trenutak je zastao, zagledavši se u zdelu sa šerifovim ručkom.

– Lili reče da ste bili tamo kada se to desilo.

– Ne, nisam onda kada se desilo. Bila sam u kući i čula sam pucanj. Izašla sam do iza staje, stotinak metara daleko. Trčala sam i osvrtala se oko sebe, a nadzornik ranča trčao je s druge strane i u trku mi je doviknuo da je i on čuo pucanj. – Zaćutala je nakratko i zapazivši njegov pogled kao prikovan za zdelu, nabrala obrve. – Bilo je mračno, tačnije rečeno, sumrak, a činilo se još mračnije onome ko naglo istrči iz osvetljene kuće. Kada smo stigli do tog mesta Bret je ležao licem okrenut tlu, s ranom na leđima, a Bak je stajao i zurio u njega. Pretpostavila sam da su se opet svađali zbog ograde, te da se Bret okrenuo, a da ga je Bak u besu ubio.

– Pretpostavili ste? – Holidej je pogleda u oči. – Rekli ste mi da vam je on sam to priznao.

Odmahnula je glavom.

– Izgledao je zbunjen i kao da izvesno vreme nije ni znao šta se desilo, pa kad sam ga zapitala: „Jeste li ga vi ubili, Bak? Jeste li vi pucali u mog očuha?“ on je odgovorio: „Da... tako nekako.“

*

Po gradu su kružile priče. Širili su ih oni koji se nisu priključili Fenvejevoj poteri. Govorili su o bekstvu Baka Dejtona, šerifovom ustezanju da pođe u poteru za njim, o revolveru Baka Dejtona, o tome kako je taj revolver ubio mladog novinskog reportera, a najviše o dolasku Doka Holideja.

Doktor Prouz je nalivao viski u sebe i ispijao čašu za čašom, igrajući remi i uklanjajući se istovremeno od žagora u salunu. Smestio se u jednoj sporednoj prostoriji i do njegovih ušiju dopirao je glasan razgovor braće Džiligen, koji su vikali kao da su sva trojica potpuno gluvi. Sudija Houper, koji se kartao sa lekarom, primetio je kako oni to čine da bi privukli na sebe pažnju, ali Prouz je mislio da oni jednostavno urlaju zato što su nevaspitani nevaljalci.

Dan je odmicao. Umorivši se od pijančenja, Džiligenovi su izašli na ulicu da tamo potraže nekog s kim će zapodenuti kavgu. Net Džiligen je tražio Doka Holideja i glasno se hvalisao kako je Holidej pobegao dok je još imao vremena, jer on je jednom imao sreće u sukobu s njim i nije želeo da se u tu sreću još jednom pouzda. – Kukavička, podla zmija – razdrao se i pljunuvši u prašinu, besno zakolutao očima. – On dobro zna da ću ga srediti i da sledeći put to neće biti samo obračun pesnicama. Rešićemo naš sukob pištoljima i on će dobiti metak!

– Metak iz revolvera njegovog prijatelja Baka – zažmirio je Netov brat Džib, a Li se nasmejao: – To je prava stvar, zar ne? Metak iz prijateljevog revolvera.

Net je izvukao revolver iz košulje i odmerio ga u ruci, čudeći se koliko je la-

gan uprkos njegovom kalibru. Onda je zadenuo svoj revolver za pojas, a kolt Baka Dejtona spustio u futrolu na bedru.

Taj revolver je sa stočića u sobi nesrećnog reportera u hotelu ukrao Džib i idejom o osveti napunio Netu uši. Ovom se ona toliko dopala da je požalio što nije prvo njemu pala na pamet. Njišući se u ramenima, šetao je ulicom, bahato potezao kolt, privikavajući se na njegovu težinu i sve vreme se superiorno osmehivao. „Dok Holidej je uobražavao kako je mudar i smatrao je da će se ponovo tući pesnicama. Ali neće imati šanse za to.“ Net Džiligen je želeo borbu revolverima i bio je uveren da će to i dobiti.

Nastavili su šetnju i u jednom trenutku Džib se odigao na prste i pogledao niz ulicu, kojom je polako dolazio jednopreg, a vozila ga je devojka bujne, kestenjaste kose. Džib se pljesnuo po butini i obratio se svojoj braći:

– Nete – rekao je, pokazujući prstom – nije li ono Konrojeva devojčica? Misliš li da je bila s Holidejem?

– Da – Net se osmehnuo, popravio futrolu s koltom koja mu je visila o bedru i pošao ka sredini ulice u susret kolima. – To je Rut Konroj. Slatka mala Rut s nosićem dignutim visoko ka nebu, kao da je ona nešto izuzetno.

Devojka ga je videla i čula šta je rekao. Pljesnula je kajasima konja po leđima, poteravši ga u kas. Džib je uhvatio životinju za uzde, a Li je gurnuo komad drveta u paoce točka. Jednopreg se zaustavio u mestu i devojka je pala sa sedišta i ispustila uzde.

– Nete Džiligene! – sevnula je očima na nasmejanog Neta. – Pustite me da

prođem, čujete li? Sklonite mi se s puta vi i vaša braća!

– Gde si bila, Rut? – upitao je Net kao da ne čuje njen zahtev. – Bila si na sastanku s Dokom Holidejem, je li? Grli-la si se s tim nalickanim varošaninom, je li?

– Pustite me da prođem, kad vam kažem!

– On nije čovek za tebe, Rut. Tebi treba pravi muškarac, muškarac kao što sam ja. Zašto ne izađeš sa mnom ponekad, kao u stara dobra vremena? Nemoj mi reći da nisi uživala! Mi smo fini par, ti i ja. Stvoreni smo jedno za drugo, to ti tvrdim!

Džib se zakikotao, a Li je počeo poigravati kao klovn. Lice Rut Konroj polelelo je kao kreč.

– Nikada nisam izlazila s vama, Nete Džiligene. Ali nije me briga za vaše laži. Sklonite mi se s puta i pustite me da prođem, ili ću vas ošinuti ovim bičem, tako mi boga!

Dograbila je bič i preteći zamahnula. Net se glasno nasmejao i ona ga je ošinula. Bič se spustio na njegovo rame, ali Net se izvio, zgrabio ga i snažno trgao. Devojka je kratko kriknula i pala prema napasniku, koji ju je dograbio i povukao sa sedišta da bi je prigrlio čvrsto na grudi.

– Sviđa se ovo tebi, Rut – govorio je, stežući je. – Sviđa ti se itekako.

Devojka se počela otimati i Net ju je u tom natezanju poljubio. Njegova usta spustila su se grubo na njene usne i ona je osetila zadah viskija. Kada su se njegova usta odvojila, ona je počela da se bori za dah, na šta su se Netova braća glasno nasmejala. U očajanju devojka je

pljunula Neta i on joj je opalio šamar. Na to je ona vrisnula.

Pokušala je ipak da ostane pribrana i da ne diže buku, da ne čini ništa što bi moglo izazvati Holideja da joj pritekne u pomoć. No, strah i gađenje prema Netu Džiligenu učinili su kraj tom njenom nastojanju. Morala je nekoga pozvati u pomoć, inače će je siledžije strpati u kola i odvesti.

Vrisnula je, sada prodorno, i nastavila da vrišti sve dok joj nije ponestalo daha. Neki ljudi su izišli iz saluna i zastali nemi na trotoaru. Jedna žena žurno je uklonila s ulice svoje troje male dece.

– Rut! – upozorio ju je Net Džiligen. – Prestani da dižeš galamu. – Devojka, međutim, nije prestala da vrišti, jer na-prosto nije mogla. Net ju je dohvatio za haljinu i haljina se pocepala, što je samo povećalo njen strah i očajanje. Nije primetila Holideja koji je grabio ulicom prema njima, a ni zadovoljan osmeh na licu Neta Džiligena.

*

Čim je čuo Rutin vrisak, zapadnjak je znao da su u pitanju braća Džiligen. Iz Liline kuće video je odlazak Rutinih karuca. Izustio je kletvu, pritisnuo revolver uz bedro i potrčao.

– Džiligene! – povikao je, trčeći ulicom. – Pusti tu devojku, čuješ li me?

Kada se Dok približio, Net je odjednom pustio Rut i ona je začutala. Nastavila je da zuri u jednog pa u drugog i onda zaplakala. Holidej je usporio trk i prišao oprezno korak po korak. Ruka mu je lebdela iznad drške revolvera.

– Holideje! – povikala je Lili Gelferi za njim. Pokušala je da ga uhvati za ruku i zadrži. – Nemojte dopustiti da vas uvuku u svađu! Ne budite ludi, Holideje!

– Poslušaj gospođu, Holideje – izustio je Net Džiligen podrugljivo. – Ona je bila ženska tvog starog prijatelja i treba poslušati to što ona kaže.

– Sklonite se, Lili. – Dok je govorio uglom usana, a reči su mu zvučale zapovednički i ogorčeno. – Uzmite Rut i vodite je odavde. – Onda se okrenuo ka Netu: – Već sam vas jednom opomenuo da skratite jezik, Džiligene – upozorio ga je ledenim glasom. Posle prvih sekundi gneva, sada je vladao sobom.

– A ja te nisam poslušao i šta ćeš sada preduzeti? – Podbočivši se, Džiligen se nadmeno ljuljao na petama. – Ovaj put nema pesničenja, Holideje – dodao je ozbiljno. – Rešićemo nesporazum pištoljima i to zauvek. Šta kažeš na to?

– Spreman sam – odgovori Dok, shvatajući da ne može izbeći obračun. Pitao se samo hoće li imati protiv sebe jednog ili tri protivnika.

Zagrejan većom količinom popijenog viskija, sudija Houper je precenio svoj autoritet i probio se kroz okupljenu gomilu.

– Holideje – doviknuo je – ovo je slučaj za šerifa! Pustite da on protera te ljude iz grada.

Savlađujući gnev, zapadnjak procedi kroz zube:

– Otići će oni iz grada, ali u mrtvačkom kovčegu.

– Neću dozvoliti da se puca – nastavio je Houper. – Ja sam sudija i kažem vam da neću trpeti takvo ponašanje. Moja reč...

– Sudijo – Džib Džiligen je izvukao revolver i uperio ga Houperu u trbuh – sklonite se i držite gubicu zatvorenu! Ovo je spor između Neta i Holideja i s vama nema nikakve veze.

Sudija se zacrveneo, žaleći sada što je toliko insistirao na poteri s kojom je mnogo pravih ljudi otišlo iz grada. Pogledao je revolver u ruci Džiba Džiligena, pročitao na njegovom ružnom licu zločinački naum i počeo da uzmiče. Povukao se do gomile što je stajala nešto dalje i, brišući lice od znoja, začutao.

– Pre nego što revolveri odluče sudbinu, reći ću vam nešto, Džiligene – javio se zapadnjak jasnim i hladnim glasom. – Vi ste prljavi, bedni, lažljivi gad. Bljuvali ste tolike gnusne laži da ste već davno zaslužili metak.

Sasvim tih žamor odobravanja, koji je brzo zamro, začuo se od nekolicine posmatrača. Holidej je zauzeo stav, s rukom blizu drške revolvera i prstima spremnim kao raširena kandža. Net Džiligen je rastavio stopala i još uvek podbočen, produžio da se osmehuje.

– Nete! – doviknu mu Džib. – Reci mu za revolver!

Net se namrštio i nešto od njegove nadevenosti je splasnulo. – On ga i sam vidi – odgovori bratu. – Holideje, to je Dejtonov revolver, kolt koji je on nosio i kojim ću te ja ubiti.

Malo dalje, kod kola, Rut Konroj je jecala u naručju Lili Gelferi, a jedna starija žena je pokušavala da je umiri. Da Dol Fenvej nije bio prinuđen da krene u poteru, on bi ovo sprečio, konstatovala je Lili u sebi. Ali ovako nije bilo nikoga ko bi onemogućio obračun. Obgrlila je Rut oko ramena, nastojeći da joj okrene glavu kako ne bi mogla da vidi prizor

obračuna. Ali devojka se otela iz njenog zagrljaja.

Duge, mučne sekunde su proticale. Jedna ruka Neta Džiligena je visila mlitavo pored njegovog tela, a druga, dopola dignuta, lebdela je na domaku kolta. Holidej je stajao uspravan, ležeran kao da je zastao u šetnji i jedino su njegove sivoplave oči, sjajne kao odblesak vatre i ruka spuštена pored tela, nagoveštavali šta će se uskoro dogoditi.

– Možeš potegnuti kad hoćeš, Džiligene! – dobacio je protivniku.

– Sada! – Net Džiligen se mašio revolvera. Ruka mu je poletela naniže, zgrabila dršku kolta i potegla ga uvis. Njegov prst nategao je obarač.

Zapadnjakova ruka se brzinom munje spustila do bedra i iz cevi njegovog revolvera blesnuo je plamen, noseći olovni projektil. Prasak pucnjeva uplašio je konja u zaprezi. Životinja se propela. Net Džiligen se okrenuo u krug, zanet udarom taneta koje ga je pogodilo u levo rame, ali njegovi prsti nisu ispustili kolt koji je grmnuo u njegovoj ruci odmah. Tek pošto je pogođen, Net je ispustio oružje i rukom pritisnuo ranu na ramenu iz koje je potekao mlaz krvi.

– Holideje! – Rut Konroj se otela od Lili, pritrčala Doku i, jecajući, obgrlila ga rukama oko vrata. – Mislila sam... Bojale sam se da će vas ubiti!

– Još nije sve gotovo, Rut – zapadnjak je pokušao da je odvoji od sebe. – Preostala su još dvojica. Još nije završeno.

– Jeste, završeno je. – Šerif Dol Fenvej podbo je petama svog konja, jašući ispred umorne potere, a onda, zaustavivši ga i skočivši na zemlju, uperio je revolver prema sukobljenima na sredini ulice. – Odložite oružje, Holideje.

A vas dvojica penjite se na konje i odlazite iz grada pre nego što vas uhapsim zajedno s vašim bratom.

– Ne možete me uhapsiti – rekao je Net Džiligen, pridržavajući rukom ranjeno rame. – Ovo je bio pošten obračun. On ili ja. Nema zakona koji to zabranjuje.

– Ali postoji zakon protiv krađe – odbrusi mu šerif. – Ti si ukrao revolver Bak Dejtona, a dokaz je tu, kod tvojih nogu.

– Nisam. – Džiligen se zagrcnu. – Džib ga je uzeo.

– Ti iz ovih stopa ideš u buvaru – ponovi Fenvej svoju pretnju. – Džibe! Li! Na konje i odlazite! Neću još jednom to da ponovim!

Džib i Li su bespomoćno pogledali Neta, slegnuli ramenima i pokorno prišli privezištu. Pojahali su konje i na trenutak zastali.

– Izvući ćemo te, Nete – obeća Džib. – Ne može te zadržati na osnovu tako bedne optužbe.

Žestok šerifov pogled, međutim, naterao je Džiba da obode konja. Životinja je poskočila i pojurila. Li je pojahao za bratom i obojica nestadoše u oblaku prašine.

Fenvej je s uperenim revolverom držao Neta Džiligena na oku. Uzevši zatim kolt sa zemlje, zadenuo ga je sebi za pojas. – Hajde, napred – bocnuo je Neta vrhom cevi svog revolvera i poterao ga prema zgradi zatvora. – Ohladićeš se malo u ćeliji i možda će ti od toga nešto pameti stići u glavu.

– Rut? – Dok je sve dotle i nesvesno držao devojkicu blizu sebe i maramicom joj upijao suze na obrazima. – Pođite

kući! Džiligenovi vas više neće uznemiravati. To vam obećavam!

– Nemojte se više izlagati opasnosti, Holideje – molila je devojkica. – Nemojte više, molim vas!

– Moram još nešto dokučiti, Rut. Moram saznati zašto je Bak Dejton pucao jednom čoveku u leđa. To je nešto što me muči i u šta ne mogu da poverujem. Nastaviću da istražujem dok ne otkrijem istinu.

Još vlažnih očiju, devojkica je klimnula glavom i dopustila mu da joj pomogne da se popne u karuce. Onda je pljesnula kajasima konja i jednopreg se otkotrljao. Dok ju je ispratio pogledom, a kada se zatim obazro oko sebe, okupljena gomila se već razila. Onda mu se pogled zadržao na vratima saluna i velika naslikana čaša piva na reklamnoj tabli podsetila ga je da je žedan. Kao da mu je pročitao misli, pokraj njega se našao krupan, gizdavo obučen čovek, kojega je već bio zapazio među članovima potere.

– Zovem se Lensing – predstavio se. Glas mu je zvučao grubo i autoritativno. – Ako se ne varam, vi ste Dok Holidej? Došli ste da prisustvujete izvršenju kazne nad Dejtonom? Šta mislite da će sada biti s njegovim rančom?

– Ne znam i to me mnogo ne zanima. – Zapadnjak je nezainteresovano pogledao Lensinga i mada nije za to imao nikakav naročiti razlog, taj mu se čovek nije dopao. – Pretpostavljam da stari Dejton nije bespomoćan i da će se sam pobrinuti za svoje poslove. Uostalom, i do sada je vodio ranč bez ičije pomoći.

– Ali sada to više ne može – podsetio ga je Lensing, blede se osmehnuvši. –

On je begunac pred zakonom. Visiće ako bude uhvaćen.

– Zbog ubistva? – Holidej je zakoračio na trotoar i njegov pogled sukobio se s Lensingovim. – Mislim da stari Bak nije ubica. On ne bi nikome pucao u leđa. Ako bi nekoga želeo da ubije, on bi to učinio otvoreno, u poštenom obračunu. Ako je neko pucao Bretu Konroju u leđa, onda možete biti sigurni da to nije učinio Bak Dejton.

Rekavši to, zapadnjak je odgurnuo dvokrilna vrata i ušao u salun. Prišao je šanku, naručio pivo i otpio nekoliko gutljaja. Lensing je zastao pokraj njega. – Prilično ste sigurni u ono što kažete – rekao je. – Možda nešto znate. Na primer, ko je ubio Konroja?

– Nameravam to da saznam.

Lensing je dizanjem prsta dao znak barmenu i platio piće za zapadnjaka pre nego što je ovaj izvadio novčanik.

– Šta ovo znači? – upita Dok.

– Znači da želim da se upoznam s vama i da mi je čast da vam platim piće – objasnio je Lensing, topeći se od ljubaznosti.

Zapadnjak ga je ravnodušno pogledao.

– Ja obično sam plaćam svoje piće, ali kada ste već platili, neka vam bude – rekao je, uzeo čašu i prineo je usnama.

Lensing je digao svoju čašu i kucnuo njom o Holidejevu, a onda dobro pote-gao. – Ovo mi je baš bilo potrebno – rekao je i obrisao usta nadlanicom. – Tako je vruće da možete na suncu ispržiti jaje. Biće jako gadno ako se ovakvo vreme produži. Čujem da je potok na Dejtonovom ranču skoro presahnuo, a da Konrojev ranč već nema vode.

– Moguće je. – Dok je zavrteo glavom i počeo se igrati čašom, svestan da ga

Lensing pažljivo posmatra. – Ko vam je rekao za taj potok? Zar je neko njuškao po ranču?

Lensing sleže ramenima.

– Nije to njuškanje. Stari je u bekstvu. Ucenjen je.

– Tako? Pa ipak, njegov ranč je privatna svojina.

– To je i Konroj rekao kad je postavljao ogradu.

Zapadnjak je ljutito stegao vilice i bacio pred barmena novac što je trebalo da znači da ne prihvata Lensingovu čast. Okrenuo se i pošao prema vratima osećajući na leđima Lensingov pogled. Na vratima je naleteo na Džoe Tribija, koji ga je uhvatio za ruku. Tribijeve oči bile su sjajne od pijanstva, a lice crveno. Pogledavši Doka, on podrignu.

– Vaš prijatelj Bak Dejton je ubica, znate li to? Bak je ubio Konroja i svi to znamo! A njegov revolver... – Tribi se okrenuo na petama i trepćući pogledao ljude oko sebe, a onda podigao glas još za jednu notu: – Kažem vam, ljudi, da je pištolj Baka Dejtona uklet i ta kletva će se sručiti na ceo grad.

Zapadnjak je hteo da prođe i pobegne od Tribijevog pijanog trabunjanja, ali mu ovaj to nije dozvolio. Skočio je i preprečio mu put, nastavljajući da pijano balavi: – Gde je sada taj revolver? Ko će sledeći poginuti, to bih hteo da znam...

– Tribi! – Mič Lensing mu je krupnim koracima prišao, uhvatio čovečuljka za jaknu i odgurnuo ga u stranu. Tribi je prvo pao na jednu stolicu a onda se srušio na pod. Lensing je preteći stisnuo pesnicu i uhvativši Tribija za prsa košulje, podigao ga na noge. – Za danas je bilo dosta nevolje – pripretio mu je. – Ako ne možeš da podneseš piće, idi kući!

– Niste vi moj gazda – koprcalo se Tribi. – Pustite me!

– Holideje! – Lensing pogleda Doka. – Pođite vi, a ja ću se pobrinuti za ovog kepeca.

– Mogu ja i sam da izravnam svoje račune, Lensing. – Holidej se osvrnuo po salunu i pogledao prisutne. – Pretpostavljam da i drugi misle kao Tribi. Bak Dejton je učinio da ovaj grad bude poznat, ali niko od vas za to ne haje. Vi najgore mislite o njemu i rado biste ga videli obešenog. Kao i Tribi, vi ga optužujete za smrt dvojice ljudi iako je on bio daleko od njih. Ako je ukleo ovaj grad, onda je za to imao razloga.

Zavladala je tišina i gomila je ustuknula da zapadnjaku načini put. Čak je i Tribi umukao. Reči koje je Holidej izgovorio i sevanje njegovih sivoplavih očiju ostavili su snažan utisak koji se ogledao na licima prisutnih. Dok se okrenuo na petama, odgurnuo pomična vrata ljutitim pokretom ruke i izašao. Trotoarom je odjeknuo bat njegovih koraka i tek kada je taj bat utihnuo u daljini, neko se usudio da progovori.

– Tribi – rekao je Lensing – zaveži gubicu! Slažem se da nešto treba učiniti u vezi s Holidejem, ali prepusti da drugi odluče šta će to biti.

*

Doktor Prouz je izvadio kuršum iz ramena Neta Džiligena. Rana nije bila opasna, ali je Džiligenova desna ruka morala za izvesno vreme ostati nepokretna. Prouz je očistio ranu i previo je, a Net ga je sve vreme tmurno posmatrao.

– Baš si ti neki doktor – progundao je. – Gde si izučio zanat? Lečeći konje?

– Lečio sam i konje. – Prouz podrignu i zadah viskija ispuni ćeliju. – Prednost lečenja životinja je u tome što je zakonito da ih čovek ponekad ubije. To bi trebalo primeniti i na neke druge slučajeve.

– Na primer, na mene? – osmehnuo se Džiligen podrugljivo. – Ili kao u slučaju Svensonove devojke? Od čega je ona umrla, doktore? Ili možda ne znaš?

Prouz nije odgovorio i Net se zavalio na ležaj, tiho se zakikotavši. Kikotao se sve jače, a na licu mu je lebdeo zao osmejak. Sa uživanjem je posmatrao lekara na čijem je licu opazio da je besan.

Uprkos tome, Prouz je pokušao da ostane miran, znajući da ga Džiligen namerno provocira. Bio je to uobičajeni Džiligenov metod, samo što ovaj put njegova opaska nije bila bez osnova. Prouz nije znao od čega je Svensonova kći umrla. Pričalo se da je doktor Prouz običan pijanac, što je bilo tačno, ali te priče su ga naterale da još više pije.

– Dole! – dozvao je on šerifa. – Pusti me napolje. Ako ovaj ovde dobije tetanus, nemoj me zvati!

Džiligenov glasan smeh ispratio je doktora, odjekujući za njim čak i na ulici. Prouz je prošao pored Holideja, ali je bio suviše ogorčen da bi primetio smrknuto lice mladog zapadnjaka. Uputio se prema salunu, a Dok je produžio prema šerifovoj kancelariji.

– Šerife – rekao je ulazeći i sklanjajući stolicu s puta – došao sam po Dejtonov revolver.

– Nećete ga dobiti. – Fenvej je oštro pogledao zapadnjaka. – Možda kasnije, kad se smirite. Recite mi zbog čega ste tako naoštreni? Lice vam je kao

oblak iz kojeg samo što nisu počele sevati munje. Niste se valjda naljutili zbog braće Džiligen?

– Ljut sam zbog celog grada, eto šta je.

Fenvej je odmahnuo glavom. Seo je i počeo zavijati cigaretu, stavljajući je pažljivo u usta pre nego što joj je prineo palidrvce, a onda je povukao nekoliko dimova da se žar cigarete razgori. Bio je umoran. Najveći deo dana proveo je po nepodnošljivoj vrućini napolju, u preriji, goneći čoveka za koga je znao da ga neće naći. Morao je to da učini da bi udovoljio željama tog grada koji je Holidej mrzeo i zbog toga nije bio nimalo srećan. – Pogledao je Doka i osmehnuo se zbog gneva koji je još uvek sijao u zapadnjakovim očima.

– Sedite – rekao mu je. – Sedite i ohladite se, a ja ću za to vreme nešto reći. Džiligen će umuknuti kad shvati da mu njegove brbljarije neće ništa doneti. U stvari, još od vašeg dolaska želeo sam da porazgovaramo i čini mi se da je sada pogodan trenutak za to.

Dok se kratko vreme dvoumio, a onda slegnuo ramenima. Šerif je bio u pravu. Ništa nije mogao dobiti time što će mrzeti ceo grad. Najvažnije je bilo sačuvati hladnokrvnost i pažljivo tragati sve dok se ne otkrije ko je u stvari ubio Breta Konroja.

– Bak mi je bio dobar prijatelj – rekao je Dol Fenvej. – Nažalost, u praksi nije uvek tako izgledalo. Kao mladić, Bak je bio neobuzdani pustahija. Kako je uspeo da se oženi i da odgoji sina, to ne bih znao da kažem. Veoma mi je žao što ni u tome nije imao sreće. – Fenvej je uvukao dim duboko u pluća i polako ga ispustio. – Ne znam da li znate kako je

njegova žena izgubila život. Pogodio ju je metak namenjen njemu. Možda je to posle bio razlog njegovog neobuzdanog ponašanja. Uvek je tražio kavgu i uvek je bio u gužvi. Ponašao se tako kao da je želeo da pogine.

Holidej ga je zainteresovano slušao, uklapajući tu priču u sliku koju je on sam o Baku Dejtonu stvorio. Znao je da je Bak mnogo pio i slutio je da za to mora postojati razlog, da Bak to verovatno nameće sebi kao neku vrstu samokažnjavanja.

– Pokušao sam da utičem na njega – nastavio je šerif. – Rekao sam mu da ima ranč i sina o kome treba da se brine. Izgleda, međutim, da nisam mogao da probijem njegovu ljušturu. A onda, jedne noći, došao je u grad. Neki ljudi, kojima se zamerio, čekali su da ga ubiju. Jedan od njih izbio mu je hicem revolver iz ruke, a drugi se spremio da ga dokrajči kad sam se ja umešao.

Fenvej je dopuštao cigaretu i ustao.

– Dokrajčio sam obračun, ali Bak je već dobio dva kuršuma, jedan u rebra i drugi u nogu. Posle toga odležao je nekoliko sedmica.

– Šerife! – povikao je u tom trenutku Džiligen. – Umirem od žeđi. Moram nešto da popijem.

Fenvej je slegnuo ramenima, uzeo vrč s vodom sa umivaonika i udaljio se hodnikom. Holidej je pošao za njim, ali se predomislio. Zastao je na kraju hodnika osluškujući kako Džiligen trese rešetke ćelije i grdi šerifa koji je dolazio k njemu.

– Zar ti je toliko vremena trebalo? – vikao je. – Zar si išao van grada po to?

– Začepi gubicu – Fenvej je spustio vrč pred ćeliju i stavio plehani lončić na pod

gde ga je Net mogao dohvatiti. – Kad ovo popiješ nećeš dobiti više, jer neću da gubim vreme donoseći vodu za takve kao što si ti.

– Ali bi gubio vreme zbog tvoje mlade, lepe ženice – podsmehnuo mu se zatvorenik. – Ti bi za nju napunio kadu do vrha samo kad bi bila tu da to traži. Kako je samo znala da sapuna svoju ružičastu, mirišljivu kožu. Znaš li da sam virio kroz rupicu i gledao kako se kupala, šerife?

– Rekao sam ti da zavežeš, Džiligene – Fenvej je ulagao veliki napor da se ne uzbuđuje i, okrenuvši se, otišao pre nego što je Net nastavio da ga provocira. Ovaj je, međutim, glasno nastavio:

– Gledao sam je uvek kada se kupala. Gledao sam je takođe i noću kad je odlazila sama da jaše. Ti znaš da je imala tu naviku, zar ne? A znaš li da je odlazila da se sastane s jednim čovekom?

Holidej je čuo Džiligenove reči. Ali nije hteo da u to veruje. Bile su to prljave aluzije, po kojima je Net Džiligen bio poznat.

*

Zatvorenik je nastavio da bocka šerifa i da mu se podsmeva, jer je znao da se ovaj u sebi grize. Čvrsto je stegao rešetke i vikao kao da želi da ga ceo grad čuje:

– Jahala je da se sastane s Bretom Konrojem, šerife! Ona se sve vreme s njim sastajala i smejala ti se iza leđa.

Fenvej je ušao u svoju kancelariju i zalupio vrata hodnika za sobom. Lice mu je bilo smrknuto, pesnice stisnute,

a vilice čvrsto stegnute kako bi zaustavile sav bes koji se kupio u njemu.

– Šerife – obratio mu se zapadnjak pažljivo – čuo sam šta je rekao. Žao mi je, ali on je govorio tako glasno...

– Sve je u redu, mladi čoveče – Fenvej je seo i lice mu se odjednom postarelilo. – Kasno je. Recite Lili da ću do nje navratiti. Ona će jelo držati na štednjaku.

Dok je klimnuo glavom. Izašavši na ulicu, uputio se zamišljen ka kući Lili Gelferi. Razmišljao je o onome što je Net Džiligen rekao, o tim prljavim lažima... ako su to zaista bile laži...

Džiligen je tvrdio da se Laura Fenvej krišom sastajala s Konrojem i da je noću odlazila na sastanke s njim. Možda je i bilo tako, jer su u gradu kružila govorkanja kako je Konroj ženskaroš, a Laura Fenvej bila je privlačna žena i znatno mlađa od svoga muža. Ako je Laura imala neki odnos s Konrojem i ako je Fenvej to saznao...

Pred vratima Liline kuće Dok je zastao. Ako je Dol Fenvej ubio Konroja, onda je Bak morao znati za to. Rut je rekla da je Bak izgledao zbunjen i da je nemo zurio u leš. Bak Dejton je cenio Dola Fenveja i ovaj je sam izjavio da mu je Bak dugovao život.

Holidej opsova u sebi. S obzirom da je bio bolestan, moglo se dogoditi da Bak preuzme na sebe šerifovu krivicu. Ali da li je Dol Fenvej bio čovek koji bi tako nešto dopustio? Zaključivši kako u takvom razmišljanju ne bi bio prijetan sagovornik Lili Gelferi, Dok se okrenuo i vratio do mesta gde je stajao njegov konj. Vinuvši se u sedlo, izjahao je iz grada.

Dok je prolazio pored saluna, preko ulaznih vrata ugledao ga je Mič Lensing. Isprativši ga pogledom, počeo se po bradi i okrenuo se ka čoveku koji mu je prišao.

Taj čovek, visoki, mršavi tip riđe kose, s revolverom nisko pripasanim na bedro, zvao se Prost. – Možda bi trebalo da ga smaknemo – rekao je on. – Taj neće prestati da njuška ukoliko ga ne sprečimo, a jedini način da ga sprečimo je da dobije metak.

– To se može udesiti – Lensing je govorio tiho, skoro šapatom. – Ali to nećemo učiniti mi. Neka to za nas obave braća Džiligen.

– Kako to da udesimo?

U Lensingovom glasu osećao se prizvuk dosade:

– Vrlo prosto. Ti ćeš javiti braći Džiligen da je Holidej izjahao, a oni će završiti ostalo.

Prost je klimnuo glavom i pošao da osedla svog konja. Braća Džiligen živeli su milju daleko od grada u naherenoj udžerici pored presahlog korita jednog potoka. Kuća im se rušila nad glavom, ali oni nisu ni pokušavali da je poprave. Prost je brzo mogao stići do njih i vratiti se.

Lensing je zamišljeno klimao glavom kada se Prost vinuo u sedlo. On sam neće napuštati grad i paziće dobro da njegov prisustvo ovde bude primećeno.

*

Ako je u Bedford dojahao u galopu, Holidej je sada iz njega izjahao ležernim kasom. Mislio je na ogradu koju je Bret Konroj podigao i pitao se zašto Rut nije

naredila da se ta ograda sruši. Njoj je moralo biti veoma teško da živi u kući s očuhom za koga nije marila.

Kada joj je majka umrla, Rut je mogla da napusti ranč. Lili je ponudila da joj nađe sobu u gradu kad god ona to zaželi. Ali ona je izabrala da ostane na ranču. Možda je ranč smatrala svojim poseDOM, jer je imanje bilo kupljeno novcem njene majke. Ili je, možda, ranč zaista pripadao njoj a Konroj bio samo uljez? Možda ga je Rut samo trpela jer je bio oženjen njenom majkom.

Počeo se hvatati sumrak, a konj je kaskao tempom koji je sam odredio. Holidej se vratio iz sanjarenja u stvarnost i, osmotrivši okolinu, zaključio da je prošao pored rančerske kuće Baka Dejtona i da je već izašao na pašnjake. Uočio je sasvim mali broj goveda i pomislio da je možda neko iskoristio starčevo odsustvo i oterao veći deo krda s ranča. Osetivši miris vode, konj je frknuo i zapadnjak mu je popustio uzde. Malo kasnije stigli su do obale potoka i životinja je savila prednje noge kako bi se napila iz potoka koji je, smanjen do žalosnih dimenzija, vijugao prema Konrojevom ranču. Dok je pogledao nivo vode i namrštitio se. Nijedan od potoka koje je poslednjih dana pregazio nije sahnuo kao ovaj.

Pustio je konja da se napije, a onda ga poterao duž obale u smeru odakle je potok doticao s imanja Propertovih.

U međuvremenu se spustio mrak i zvezde su se, jedna za drugom, počele pojavljivati. Dok je nastavio da jaše duž potoka, prešao granicu Propertovog imanja i presekao prema severu, gde se Propertov ranč nastavljao na ranč Svensonovih i gde je potok činio veliki luk.

Ranč kuću Svensonovih zatekao je u mraku, jer su se vlasnici posle prodaje odselili. Mič Lensing je kupio ranč, a on je imao veliki broj goveda.

Pri svetlosti zvezda Holidej je ugledao veliko krdo, veće nego što su Svensonovi ikada imali. Pitao se nisu li možda žigovi na stoci prepravljani, ali, proverivši to, nije naišao na potvrdu svoje sumnje. Odlučio je da ipak to još jednom proveriti pri dnevnoj svetlosti, a onda je pojahao dalje uz potok.

Zatekao je upravo ono što je i računao da će naći: veliki nasip od zemlje i drvenih stabala blokirao je tok vode, dopuštajući samo maloj količini da otiče dalje. Mič Lensing je kupio Svensonov ranč s namerom da zajazi potok.

Dok je vezao konja i popeo se uz nasip da proveriti njegovu čvrstinu. Nasip je bio solidno izgrađen i mogao se srušiti jedino dinamitom. Bak Dejton je u svojoj kući sigurno imao nekoliko štapova dinamita i Dok se zapitao bi li ga on mogao naći. Onda je pogledao prema mračnim konturama Svensonovog ranča i pomislio da bi dinamita verovatno moralo biti i u kući Svensonovih. U svakom slučaju, vredelo je pokušati i on je kasom poterao konja do kuće, sjahao i provalivši vrata ušao. Šunjao se po mraku dok nije našao svetiljku, upalio je i krenuo po velikim, praznim odajama. Lensing je bio u gradu i Dok se nadao da će pretres obaviti bez uznemiravanja.

Pretražio je najpre jednu sobu, zatim drugu, a onda i ostale, prevrćući prашnjavi nameštaj. Pretresao je sve i, ne našavši ništa, poneo svetiljku preko dvorišta do staje.

Negde pod krovom huknula je sova, a na obližnjem bregu počeo je da zavija

kojot. Dok je s naporom otvorio vrata staje i podigavši svetiljku iznad glave, osvrnuo se oko sebe. U jednom uglu nalazila se hrpa sena, komadi konjske opreme i nekoliko sanduka. Jedne merdevine vodile su na tavan i Dok se pažljivo popeo. Gore, visoko, na tavanu, nalazila se jedna polica i na njoj je Dok našao ono što je tražio: tri štapa dinamita, uvijena krpom i komad fitilja. Uzeo je sve to s police, stavio u džep i sišao niz merdevine.

Dok je jahao ka brani zadovoljno se smeškao. Mič Lensing će biti iznenađen. – Lensing – mrmljao je dok je stavljao dinamit u rupu na brani – ti si podla, sračunata hulja, ali pre nego što protekne jedan čas, doživećeš đavolski neprijatno iznenađenje!

Zapalio je fitilj. Tanka, vijugava zmija varnica potrčala je duž zemljane brane, ugasila se na trenutak, a onda ponovo oživela u zaslepljujućem blesku i grmljavini. Zemlja i komadi balvana poleteli su uvis. Konj se uplašeno propeo na zadnje noge i Dok ga je s mukom umirio. Goveda na pašnjaka su poskočila i potrčala kroz preriju.

Zapadnjak je potapšao konja po vratu i poveo ga do potoka da vidi prodor vode kroz pukotinu na brani. Posle kraćeg vremena huka vode se stišala i potok je opet počeo tiho da teče. Dok je tada uzjahao i uputio se nazad.

Bilo je već kasno kada je stigao do ranča Baka Dejtona. Bleda poslednja četvrt Meseca izronila je iza brda i obasjala kuću. Mada je izgledala zapuštena, on je se dobro sećao. Poterao je konja do korala, sjahao i kroz nezaključana vrata ušao u kuću. Zapalivši svetiljku, osvrnuo se po odaji. Sve je izgle-

dalo kao ranije. Držeći svetiljku u ruci, oslušnuo je duboku tišinu koja je na njega ostavila jak utisak. Bila je to tišina potpunija od one na ranču Svensonovih. Sasvim iznenada, bez nekog vidljivog razloga, obuzeo ga je osećaj nespojstva. To je potrajalo samo nekoliko sekundi, koje su mu se učinile dužima nego što stvarno jesu. Dobio je želju da se pokrene i nešto učini. Ali dok je on još razmišljao šta bi u toj situaciji bio pravi odgovor na iznenadnu opasnost, njegov konj je uplašeno frknuo. Jedna senka pored korala se pomerila i pucanj, a odmah za njim i gnevan glas prolomili su tišinu. Blesak iz cevi je suknuo, tane je zviznulo i svetiljka u Dokovoj ruci se rasprsla. Zapaljeni petrolej kliznuo je po podu i stigavši do zida liznuo u vis. Plamen je začas bleštavo obasjao odaju i kuršumi su zazviždali.

*

Šerif Fenvej je sedeo oborene glave. Džiligenove reči bole su ga kao da ima omotanu bodljikavu žicu oko srca. Džiligen je bio lažov. Laura nikada ne bi gledala muškarca kao što je Konroj. Ona nije bila takva žena. Net Džiligen je bio gad.

– Dole?

Podigao je glavu i ugledao Lili Gelferi. Na ulici je vladao mrak, ali on to nije zapazio. Kada je žena ušla on se ispravio na stolici, pogledao kad je stavila zdelu s jelom na sto i tek onda potražio šibicu da bi zapalio svetiljku.

– Sedeo si sve vreme u mraku? – Lili ga je ispitivački gledala. – Šta nije u re-

du, šerife? Gde je Holidej? Pozvala sam ga na večeru, ali on nije došao.

– Verovatno je u hotelu. Je li to za mene ili za Džiligena?

– Za tebe – rekla je žustro. – Ne bih nikada skuvala hranu toj zmiji. Jesi li neraspoložen zbog toga što ti je Džiligen nešto rekao? Šerife, lud si ako obraćaš pažnju na reči tog lažova.

– Verovatno jesam – odmahnuo je glavom i pokušao da se osmehne. – Rekao mi je da se Laura sastajala... s Bretom Konrojem.

Lili je pobledela. Skrenula je pogled na hrpu sitnica razbacanih po stolu.

– Stvarno, šerife, ti si potpuno neurazumljiv. Pogledaj samo ovo! Ovde je potrebno generalno spremanje.

– Lili? Je li istina ono što je rekao?

– Otkud bih ja to mogla da znam? – Pogledala ga je na tren i opet skrenula pogled u stranu. – Znaš i sam kakva je Laura. Mlada, vesela, uživa u društvu. Konroj je dolazio u vašu kuću, zar ne? I on i Bak Dejton.

Fenvej je slegnuo ramenima. Pozivao je Konroja zato što je Laura to tražila. Bak mu je bio prijatelj koji je ponekad navraćao. Osećao je da Lili izbegava istinu i odbija da mu pruži direktan odgovor.

– Reci mi, Lili, da li se Laura stvarno sastajala s Konrojem? Reci mi otvoreno.

– Na to ti ne mogu odgovoriti. Moraćeš pitati nju. – Energičnim pokretom ruke stavila je zdelu s jelom pred njega. – A sad prestani da razmišljaš o tome što ti je Net Džiligen rekao i jedi to pre nego što se ohladi. Ja idem kući. Danas sam imala zamoran dan.

Izašla je i šerif Fenvej je ostao da zuri u prazno. Možda mu se Laura više nika-

da neće vratiti. Možda je planirala da se nađe s Konrojem i da zajedno pobegnu. A možda je Bak Dejton to saznao i ubio Konroja da bi to sprečio.

Nije mogao da jede i mada je mrzeo Neta Džiligena znao je da ga ne može držati u zatvoru bez hrane. Dol je računao da će ujutru morati da ga pusti i sumnjao je da je ovoga boravak u zatvoru bilo čemu naučio. Zato je uzeo zdelu, otključao ćeliju i zdelu spustio na pod. Džiligen je ležao opružen na ležaju i zurio u tavanicu.

– Šta je to? – upitao je, masirajući ranjenu ruku.

– Ništa naročito – odgovori šerif. – Ovde je neko jelo za tebe. Nisi ga zaslužio, ali svejedno. Nešto treba da jedeš.

– Znaš šta, šerife – reče Džiligen – ne možeš me ovde zadržati. Ne možeš me držati zatvorenog u ovoj smrdljivoj ćeliji. Moraš me pustiti, čuješ li?

– Zaveži, Džiligene!

– Govoriću koliko hoću. Želiš li još da čuješ o tvojoj lepoj ženi? Želiš li da znaš gde se sastajala i šta su radili?

U šerifu se počeo ponovo skupljati bes. Osetio je ukus gorčine u ustima.

– Opominjem te, Džiligene, da držiš jezik za zubima. Zaveži gubicu, Džiligene!

– Sastajali su se u onoj maloj dolini iz koje se stizalo na Konrojevo imanje. Ja sam ih često posmatrao. Milovali su se ležeći na travi. Video sam sve što je posle bilo.

– Džiligene, ubiću te!

Net se glasno nasmejao:

– Zaista, šerife? Zar tako misliš da mi zatvoriš usta? Ne bi ti za to imao petlje. Čovek koji ne može da ukroti svoju ženu

ne treba tako da govori. Šta će reći grad? Šta će reći ljudi kada saznaju?

Fenvej je izgubio kontrolu nad sobom. Skočio je napred, odgurnuo nogom zdelu sa hranom i pruživši ruke dograbio Neta za prsa košulje. Povukao je svom snagom, privukao ga sebi i snažno ga udario nadlanicom po ustima.

Začulo se resko pucanje usana. Šerif je ponovo zamahnuo i ovaj put zadao udarac pesnicom. Net je pokušao da se otme i pružio je ruku prema Fenvejevom revolveru. Šerif ga je odgurnuo i Net je tresnuo o zid.

– Rekao sam da ću te ubiti – kriknuo je Fenvej. – Sada ću to i učiniti.

Džiligenove oči zamutile su se od zbunjenosti i straha:

– Ti si lud! Šta to misliš da uradiš? Dalje od mene!

– Pretvoriću te u kašu. Zauvek ću zatvoriti ta tvoja lažljiva usta!

– Nemoj! Čuj, žao mi je. Samo sam lagao i to je sve. Hteo sam da te bockam, šerife, ali ovo što ti radiš je ludo.

– Bori se kao čovek – Fenvej se odmakao korak i digao pesnice. – Bori se, ili ću te svejedno prebiti!

Net Džiligen se zgrčio i stisnuo uza zid. U ćeliji je bilo mračno, ali je iz hodnika ipak dopiralo malo svetlosti. Šerif je nasrnuo i Džiligen začu njegovo muklo stenjanje koje je zvučalo kao režanje besnog psa.

Fenvej ga je zasuo kišom udaraca, unoseći u svaki udarac i poslednju mrvicu snage. Metodično je zamahivao i zario pesnice Netu u stomak, grudi, lice, sve dok ga nije saterao u ugao. Džiligen je pokušao da se odupre, ali je Fenvejev gnev slomio njegov napor. Još jedan udarac u pleksus i drugi u lice i Net se

srušio. Fenvej ga je podigao i nastavio da ga tuče, cepajući mu čvornovitim pesnicama usne, obrve, celo lice. A onda se, uprkos šerifovom nastojanju da ga održi na nogama, Džiligen srušio na pod.

Prekoračivši preko zgrčenog tela, Fenvej pljunu i izašavši iz ćelije, zaključa vrata za sobom. Vrativši se do svoje kancelarije, uzeo je jednu limenu posudu i s njom otišao do pumpe. Tu je hladnom vodom oprao lice i ruke, dopuštajući da mu hladna voda gasi poslednje iskre gneva. Onda se vratio u kancelariju, obrisao lice ubrusom i zavio cigaretu.

Ukus duvana nije mu prijao. Bacio je tek zapaljenu cigaretu i, izašavši na ulicu, zatvorio vrata za sobom. Salun je bio bleštavo osvetljen i u prohladnu noć iz njega su dopirali buka i glasan smeh. Umornim korakom šerif je krenuo trotoarom i, došavši do saluna, širom raskrilio ulazna vrata i stupio unutra.

Taj letnji dan se bio baš odužio i večina gostiju bila je pijana. Mič Lensing je sedeo za stolom s Prostim i još dvojicom ljudi i igrao poker. Na stolu se nalazila i boca s viskijem, ali po količini viskija u njoj videlo se da nisu mnogo pili. Kada je Fenvej ušao, Lensing ga je pogledao preko karata i šerif mu je uzvratio namrštenim pogledom. On nije posvećivao neku posebnu pažnju Lensingu i nije ga bilo briga da li to neko zapaza. Okrenuo je leđa pokerašima i prišao šanku.

– Šta je s vašim rukama, šerife? – upitao ga je barmen, ali mu Fenvej nije odgovorio. Preleteo je pogledom kroz dimom ispunjenu prostoriju i primetio doktora za jednim stolom. Džoe Tribi je ležao presamićen preko drugog stola, nesvestan ičega što se oko njega doga-

đalo. Fenvej je uzeo naručeno piće, sasuo ga žustro sebi u grlo i pružio čašu da je barmen ponovo napuni.

Njegov pomoćnik za taj dan bio je Slim Loder. Slim ga je ugledao naslonjenog na šank i pridružio mu se. Kratko je klimnuo glavom šerifu i samo letimice pogledao njegove ruke.

– Razgovarao sam sa sveštenikom – rekao je. – On želi da zna kakve su vaše namere s onim novinskim reporterom.

– Da ga sahranim. – Šerif sleže ramenima. – Šta bih drugo?

– Recepcioner u hotelu reče kako mu je sveštenik kazao da vi treba da potpišete Hajdenovu umrlicu. Kaže i da ćete morati obavestiti njegovu redakciju, ili nekog drugog.

– Taj đavolji propovednik bi bolje uradio da gleda svoja posla. Ja mogu svoj da obavljam i bez njegove kontrole. – Fenvej ispi i drugu čašu. – Napisaću umrlicu i poslati obaveštenje. A sad sam raspoložen da se napijem i to upravo činim.

– Iz nekog posebnog razloga? – osmehnulo se Slim.

– Da, ima razlog. – Fenvejevo lice se smrklo i gnev ga je ponovo obuzeo. – Net Džiligen. Dobro sam ga izgazio. Trebalo bi mu iščupati onaj lažljivi jezik iz usta.

Doktor Prouz ga je posmatrao i trgao se začuvši poslednje šerifove reči. Fenvej nije bio svestan toga da skoro više. Smirio se i tišim glasom poručio još jedno piće. Doktor Prouz je ustao i nesigurnim korakom izišao na ulicu.

– Svašta je pričao – Fenvej je cenio Slima Loderu i poznavao ga je kao čoveka kome se može verovati. – Ti znaš kakav je on gad. Nije srećan ako nekoga

ne bocka i ne vređa. Jednoga dana, kada bude preterao sa svojim brbljarijama uveren sam da će dobiti metak u čelo. Nadam se da ću biti u blizini da to vidim.

*

Tane je prozviždalo pored zapadnjakove glave i zabilo se u policu, gde je oborilo dve prazne konzerve. Drugi metak zario se pored njega u drveni zid. Uglom oka ugledao je u mraku dve siluete koje su se, pognute, u trku približavale, a onda ga je sledeći metak naterao da sagne glavu.

Vatra se počela širiti uza zid. Dok je pokušao podnom prostirkom da je ugasi, ali je odustao od tog pokušaja kada mu je kuršum okrznuo vrh uha. Tanak mlaz krvi potekao mu je niz vrat i počeo vlažiti okovratnik košulje. Mašio se revolvera, istog onog kojim je samo ranio Neta Džiligena umesto da ga je pogodio u srce. Nanišanio je u magnovenju na siluete i prasak njegovog hica zaglušio je pucketanje vatre.

Dvojica napadača bili su već sasvim blizu. Namerno nisu hteli da pucaju sve dok nije bio zapalio svetiljku, čekajući da im cilj bude jasno osvetljen. Dok je tada imao sreću da je prvi kuršum pogodio svetiljku umesto njega.

Spustio je pogled i konstatovao da svetiljka još uvek gori na podu a iz nje je tankom mlazom još uvek isticao petrolej. U tom trenutku je nedaleko od prozora ugledao jedno rošavo lice i prepoznao Džiba Džiligena. Mora biti da su saznali da je odjahao iz grada, pa su mu postavili zasedu, pomislio je. Džib i nje-

gov brat Li žarko su želeli da mu se osvete za Neta.

Izvadivši maramicu, Dok je omotao ruku i zgrabivši hitro svetiljku s poda, izbacio je kroz prozor. Svetiljka je kao meteor u luku poletela kroz vazduh i pri udaru, uz bučan šum, plamen je ponovo buknuo. Holidej je začuo nečiji užasnut krik i odjednom ugledao siluetu kao obavijenu plamenom. Bio je to Li, poliven petrolejem iz bačene svetiljke i pretvoren u živu buktinju. S njegovog lica, kose i košulje lizali su plameni jezici, a njegovi stravični krici prolamali su se kroz noć.

Zapadnjak je zaprepašćeno zurio u plamenu siluetu i slušao njene očajničke krike i pozive u pomoć. Video je kada je Džib iskočio iza ugla kuće, potrčao za svojim bratom i uhvativši ga, počeo ga kotrljati po tlu. Taj njegov pokušaj kao da je još više raspalio plamen i Džib je uzmakao da bi bespomoćno gledao Lija koji je vrištao i grčevito se bacakao.

– U pomoć! Pomozi mi, za ime Božje! – vrištao je Li, ali mu je glas bivao sve slabiji. Plamen se polako gasio, a odelo na njemu bilo je pretvoreno u pepeo. Nesrećnik je ležao kao crna, garava, zadimljena masa. Džib Džiligen je počeo kleti, a glas njegovog brata pretvorio se u slabo cviljenje. Obuzet beskrajnom mržnjom prema zapadnjaku, Džib se okrenuo i pošao prema kući. Žeđ da ubije preplavila mu je i srce i um. Prizor zapaljenog Lija, koji trči kao živa buktinja, bio je užasniji od svega što je dotad video. Došli su da se osvete, da izravnavaju račune s tim avanturistom, a sada je on to morao da učini sam. Želja za osvetom postala je toliko jaka da se više nije mogao obuzdati.

– Holideje! – viknuo je. – Ubiću te. Izađi ako imaš i trunke hrabrosti! Izađi i suoči se s onim što te čeka!

Zapadnjak je držao u ruci napunjen revolver. Uspeo je da ugasi vatru na podu i prostorija je sada bila u skoro potpunom mraku. Mogao je da razabere siluetu Džiba Džiligena, koji se približavao. Liov glas se više nije čuo i Dok je pretpostavljao da je on mrtav. Bila je to paklena smrt, ali je Li možda takvu i služio.

Zapadnjak doviknu Džibu:

– Ako želiš da umreš, onda srljaš baš u tom pravcu. Uzmi tvog brata i gubi se odavde! Ja te neću zadržavati.

– U pravu si, nećeš – Džib je zastao odmeravajući razdaljinu od kuće. Stajao je malo raskrečenih nogu, s rukom iznad drške revolvera. – Spalio si mog brata, Holideje i platićeš za to! Razneću ti glavu kuršumom.

– Vi ste počeli. – Dok vrati revolver u futrolu i priđe vratima. – Počeli ste u gradu i došli ste ovamo da započeto završite. Čekali ste me u zasedi, ali vam plan nije uspeo.

– Hoćeš li izaći ili da ja dođem tamo?

Holidej je izašao pred kuću. Pored Džiba razaznao je Lijevo telo, koje se još dimilo. Miris nagorelog mesa lebdeo je u vazduhu. Bledi mesec obasjavao je okolinu i pravio senku oko kuće i staje. Zapadnjak se kretao polako, smanjujući rastojanje, u očekivanju da Džib učini prvi potez.

Bilo je suviše mračno da bi se sa sigurnošću moglo prosuditi kada će Džib Džiligen potegnuti revolver. Njegovu ruku Dok je video samo kao nejasnu senku iznad drške revolvera. Razmrdao je

prste, spreman da potegne na prvi Džibov pokret.

Ostavši sam, Džib se počeo preznojavati. Ovo nije bio način koji je želeo, ali su mu jad i gnev oduzeli svaku moć rasuđivanja. Imao je Holideja spetljanog u kući. Mogao se prišunjati i zapaliti kuću, a zatim posmatrati kako Holidej gori baš kao Li pre toga. Ali sada je bilo kasno. Njih dvojica sada su stajali na brisanom prostoru, licem u lice i samo će jedan od njih dvojice otići odavde živ.

– Možeš se povući – rekao je Dok naslućujući Džibovo kolebanje. – Ako želiš. Možeš da odeš.

– Idi u pakao! – povikao je Džib i mašio se revolvera. Njegova šaka spustila se na dršku oružja, sklopila se oko nje i podigla oružje uvis. Sipajući psovke, nanišanio je. Zapadnjak je zakoračio u stranu, munjevito trgao svoj kolt i kuršum je pogodio Džiba u prsa. Udar taneća okrenuo ga je kao čigru. Revolver je planuo i u njegovoj ruci, ali prerano. Opalio je s boka dok je padao na kolena. Zatresao je glavom da bi odagnao nesvesticu izazvanu naglim bolom i ustajući na noge, ponovo opalio na Holideja. Dok je osetio ujed vrelog olova na rebrima. Trgao se i njegov drugi hitac je promašio. Džib je ustuknuo, potražio pogledom zaklon i nesigurnim korakom otrčao do kolibe. Holidej je nanišanio po treći put, ali se Džib okrenuo i ponovo opalio.

Zatim se srušio u kolibu. Koliba je bila mala i uzana, s delovima konjske opreme razbacanima po podu i drvima naslaganim u uglu. Na jednom zidu visila je polica s nekoliko kutija. Džib je nije ni primetio. Krvario je iz rane na prsima i proklinjao bol koji ga je mučio. Zastavši

pored vrata, okrenuo se i držeći revolver s obe ruke, nanišanio. Video je Doka kako se približava i pritisnuo okidač.

Dok se sagnuo, izbegao kuršum i opalio. Revolver je grunuo i tane je zviznulo pored Džiligenove glave. Blesnulo je i gromka eksplozija potresla je tle. Koliba je eksplodirala uz zaglušujuću grmljavinu. Komadi drveta, opreme i Džiba Džiligena odleteli su visoko u mračno nebo.

Zatim su ti isti komadi počeli padati na zemlju.

U trenutku eksplozije Holidej se bacio na tle i video kako se pred njegovim očima koliba razleće u paramparčad. To je eksplodirao dinamit koji je Bak držao za svoje potrebe... Aktiviralo ga je nesumnjivo tane iz zapadnjakovog revolvra. Opružen po zemlji, Dok je rukama zaklonio glavu od komada koji su padali, a kada je pljusak predmeta prestao on je polako ustao.

*

Bila je prošla ponoć i iz grada se nije čuo nikakav šum kada je Net Džiligen bolno ustao sa svog ležaja. Zaustavio je jauk u grlu, jer su pri svakom pokretu bolovi bili neizdržljivi. Jedno oko bilo mu je naduveno i skoro zatvoreno, a vilica ga je bolela kao da je polomljena.

Mirovao je tako na ležaju, jaučući svaki put kad bi pokušao da se pomeri. Grad je u tišini spavao, Fenvej je bio negde napolju, a on u ćeliji sam. Možda je šerif mislio da je mrtav, a možda je zaključao ćeliju s namerom da ga ostavi da umre.

Gde su bili ostali? Džib i Li? Obećali su da će ga izvući i zašto se onda još nisu pojavili?

Skliznuo je s ležaja i puzeći kroz ostatke jela prosutog iz zdele, dopuzao do rešetaka i provukao ruku da dohvati vrč s vodom. Privukao ga je k sebi i ustanovio da je prazan. Zastenjao je očajan zbog jednog položaja u kome se našao.

U to su se začuli laki koraci neke osobe koja se kretala hodnikom. Netu je srce zamrlo. Znao je da je to šerif došao da ga dokrajči. Fenvej će ga ponovo tući i ovaj put će ga ubiti.

Svetiljka je spuštена na pod i ključ je zakloparao u bravi. Vrata su se škripeći otvorila i opet zatvorila. Net je pokušao da se zavuče ispod svog ležaja. Počeo je uplašeno cvileti i stenjati od bola kad su ga nečije ruke povukle nazad i okrenule na leđa. Užarene oči su ga gledale s mržnjom i on je počeo preklinjati za milost:

– Molim te, nemoj me više tući! Neću više nikada lagati! Obećavam da neću! Kunem se... nemoj me tući...

– Tvoj jezik neće više nikada brbljati laži, Džiligene. – Reči su zvonile kao kocke leda, ledenije od smrti. – Nećeš više pričati. Nećeš više lajati gadosti.

– Nemoj... Oh, Gospode, nemoj!

– Tvoj prljavi, otrovni jezik!

– Nemoj!

Koleno mu je pritisnulo grudi i snažna ruka otvorila mu je čeljusti, a pri svetlosti svetiljke blesnuo je nož.

– Nema više pričanja laži, Džiligene. Zaslužio si ovo što ćeš dobiti.

Net je gledao samo na jedno oko, ali to što je video ispunilo ga je užasom. Kriknuo je, počeo se koprcati i rukama

zgrabio ruku koja mu je otvorila usta. Dah napadača zapahnuo ga je mirisom viskija. Džiligen se borio svom snagom, ali malo snage mu je preostalo.

– Evo! – Prsti su ga zgrabili za jezik i povukli ga iz usta kao da je od gume. Nož je obavio svoj posao i krik je zamro, prigušen u grlu Neta Džiligena.

Ostao je da leži na podu, puštajući grlene krike i zureći podnadulim okom u krvav komad mesa pored svetiljke. Umirući od straha, nije bio svestan da je na nekoliko santimetara od njegove slepoočnice zjapio crni otvor cevi uperenog kolta. Nije bio svestan ničega sem užasnog bola i nesavladivog straha.

Revolver je grmnuo. Tâne se zarilo Netu Džiligenu u glavu, on se kratko trgao i život se u njemu ugasio.

– Spasen si muka – glas ubice postao je tvrdi. – Nikome više nećeš praviti ne-prilike.

*

Šerif Fenvej je otvorio oči i zastenjaio. U ustima je osećao gorak ukus prevelike količine viskija i duvana. Dugo je zurio u tavanicu pre nego što je shvatio da leži na krevetu u svojoj kući. Ležao je potpuno obučen, čak s čizama na nogama. Košulja mu je na jednom mestu bila progorena žarom, a pored njega na podu nalazila se upola prazna boca. Glava ga je zbolela još pre nego što je pokušao da ustane i znao je da će ga mučiti mamurluk.

Spustio je noge na pod, ustao i posrćući otišao do kupatila. Hladna voda mu nije mnogo pomogla. Naložio je peć i

skuvao kafu. Bilo je rano, tek pola šest na zidnom časovniku.

Već danima nije bio u svojoj kući. Boravio je uglavnom u šerifskoj kancelariji zbog toga što bi mu dolazak u kuću ponovo probudio uspomene na Lauru i pojačao osećaj usamljenosti. S lončetom kafe u ruci prošetao je po kući. Ona je otišla i pitao se da li će se ikada vratiti. Možda je bio budala kad je pomislio da ga devojka kao što je Laura može voleti. Možda je ono što je Net Džiligen rekao bila istina i možda mu se ona iza leđa smejala.

Da li je Laura ubila Konroja? To pitanje ugnezdilo mu se u misli. Da li je nameravala da pobegne s njim, pa bila prevarena? I da li se sve to tako odigralo? Ona se spremala za putovanje u Los Anđeles. Možda je s Konrojem dogovorila da joj se on na putu pridruži. Da li se Konroj nije pojavio pa se ona vratila da ga ubije?

Zagnjurio je glavu u šake. Da je samo Holidej ubio Neta pre nego što je ovaj otvorio usta! Želeo je da smogne toliko snage da prestane misliti na to, ali nije uspevao. Zatvorio je oči i pred sobom ugledao njeno lice, slatko i nasmejano, njenu plavu, kovrdžavu kosu i kapu kaćiperno nakrivljenu na glavi. Izustio je psovku na Netov račun.

Spustio se ponovo na krevet i malo odremao. Trglo ga je kucanje na ulaznim vratima i on ustade da ih otvori. Pred vratima je stajao Slim Loder, osmehnut, s bocom u ruci.

– Pomislio sam da će vam trebati nešto za razbijanje mamurluka – rekao je i ušao u kuhinju. Uzeo je dve limene šolje i ulio u njih žestoko piće.

– Kako sam došao kući? – Fenvej je pažljivo uzeo šolju, srknuo viski i namrštio se. – Dodavola, nikada u životu nisam toliko popio!

– Ja sam vas doneo kući – objasnio je Slim. – Urlali ste o Džiligenu, kleli ste se da ćete mu iščupati jezik iz usta i da ćete mu prosvirati kuršum kroz glavu.

Fenvej se mrzovoljno stresao. – Koliko je sati? – upita.

– Osam. Jeste li doručkovali?

– Ne. Ne bih ni mogao. – Odmahnuo je glavom. – Mislim da bi bilo dobro da odem i pustim Džiligena. Da bih ga zadržao u zatvoru bila bi potrebna mnogo teža optužba. A kad ga pustim, on će krenuti za Holidejem kao i njegova šugava braća.

– Možda ih Holidej može srediti? – upita Slim. – Juče je bio jako dobar.

– To je bilo juče – progundā Fenvej, nameštajući opasač. – Oni će se pobrinuti da mu ne pruže nikakvu šansu. Najverovatnije će ga dočekati negde u zasedi.

Izišao je iz kuće, praćen Slimom Loderom. Grad je već bio budan i ljudi su se kretali po ranom jutarnjem suncu. Metle su radile, a dokoličari su sedeli na klupi ispred hotela. Fenvej je ugledao Miča Lensinga i prošao bez reči, ali se Lensing jedva čujno nasmejao:

– Kako glava jutros, šerife? Pomalo teška, zar ne?

Fenvej se ćutke udaljio, a Lensing se osmehnuo, ali nije više ništa rekao. Ustao je, pogledao šerifa i njegovog zamjenika, a onda polako pošao za njima.

*

Zapadnjak se pre jutra vratio u grad. Vodio je za sobom dva konja, koji su pripadali braći Džiligen i na njima dobro privezan sumorni teret. Ono što je od Džiba ostalo on je spakovao u jednu vreću, a na drugom konju crneli su se ugljenisani ostaci njegovog brata Lija.

Odjahao je pravo do zatvorske zgrade i pošto pred zgradom nije bilo nikoga, odveo je konje iza zgrade i skinuo teret s njih. Zatim je ušao u šerifovu kancelariju i neko vreme ostao da čeka, pušeći cigaru. Bio je umoran do krajnosti. U jednom trenutku pozeleo je da se tu, u kancelariji, izvali, ali je zaključio da će mu krevet u hotelu više prijati. Čim preda šerifu ostatke braće Džiligen otići će da se odmori.

Počeo je razmišljati o brani na Svenso-novom imanju i prisetio se malobrojnog krda stoke. Nema sumnje da je iza toga stajao Lensing i Dok je odlučio da ga o tome ozbiljno priupita.

Zapitao se kako će Net Džiligen reago-vati na vest o smrti svoje braće. Otišao je u dvorište do česme da se umije i kada se vratio u šerifsku kancelariju zatekao je tamo Lili sa zdelom hrane. Bila je iznenađena što šerif nije u svojoj kancelariji i oduševljena što je zapadnjak tu da da sud o njenom kuvarskom umeću. – Pretpostavljam da je Fenvej otišao da spava kod kuće – rekla je.

Dok je kušao hranu i zadovoljno se osmehnuo.

– A šta je s Džiligenom? – upitala je. – Njegova braća mogla bi se uvući ovamo i osloboditi ga. Nije isto kada je Dol tu.

– Možda se napio?

Lili klimnu glavom:

– Džiligen mu je nešto rekao za Lauru. Taj čovek ima najpoganiji jezik koji sam ikada čula.

– Čuo sam ga i ja. – Zapadnjak je pre-
stao da žvaće i ozbiljno je pogledao: –
Ima li istine u tome što je rekao? Da li
je Laura Fenvej ševrdala?

Lilino ćutanje potvrdilo mu je da je
to istina. Ona se ćutke osvrnula po odaji,
tražeći zdelu koju je sinoć donela i za-
čudila se što je nema. Lupnula je no-
gom.

– Kladim se da je dao hranu Džiligenu.
Rekla sam mu da toj zmiji ne bih dala ni
zalogaja. Pored mene mogao bi da umre
od gladi.

– Lili... Jeste li sigurni da je Laura
Fenvej vodila ljubav s Konrojem?

– Oni su se viđali – odgovorila je Lili
kratko. – Ja sam gledala svoja posla. Čo-
vek ništa ne dobija ako tura nos tamo
gde ga ne žele. A gde ste vi bili noćas?

Zapadnjak joj je ispričao o braći Džili-
gen i ona je pobledela. Sela je i prinela
ruku srcu. Nije bila toliko šokirana nji-
hovom smrću koliko načinom na koji su
okončali život. Još uvek je bez reči se-
dela kada je ušao Fenvej, praćen Sli-
mom Loderom.

– Holideje! – iznenadio se šerif kad ga
je video. – Otkud vi ovde? Jeste li imali
nekih neprilika?

Zapadnjak je i njemu ispričao događaj
s braćom Džiligen i Fenvej je opsovao,
ne obazirući se na Lili. Kada je sreo njen
prekoran pogled, slegnuo je izvinjava-
jući se ramenima i izišao.

Naslonjen na ugao zgrade, žvaćući
kraj cigare, stajao je Lensing. Videvši
zapadnjaka, žmirnuo je i pošao u korak

s Fenvejom, koji se uputio u dvorište
zatvora.

– Šta se desilo, šerife? – upitao ga je.
– Kakva je ovaj put nevolja?

– Džib Džiligen i njegov brat Li. Poku-
šali su da iz zasede ubiju Doka Holide-
ja i obojica su izgubili živote.

– Dodavola, gadno su prošli – proce-
di Lensing ugledavši upola izgorelo Lije-
vo telo i ono što je ostalo od Džiba. Ose-
tio je na sebi oštar zapadnjakov pogled
i, bacivši opušak cigare na zemlju,
zgnječio ga petom. – Izgleda da je time
sve rešeno. – Na njegovim usnama po-
javila se senka osmejka. – Izgleda da je
Dok Holidej zaista opasan kako se pri-
ča. Trebalo je da braća Džiligen imaju
to na pameti.

Dok je zagrizao donju usnu i odmerio
Lensinga. Šerif je pokrio ostatke i oprao
ruke. Suviše viskija u sprezi s mučnim
prizorom izazvalo je kod njega pravi
haos u želucu. Uzdahnuo je duboko.

Dok Holidej priđe bliže Lensingu.

– Noćas sam projahao pored ranča Ba-
ka Dejtona – saopštio mu je. – Bili ste
u pravu što se tiče potoka. U njemu jed-
va da ima nešto vode. Na ranču takođe
ima veoma malo stoke.

– Šta možemo! – Na Lensingovim
usnama i dalje je lebdeo osmeh. – Čini
mi se da taj ranč nije tako dobar kao što
je Dejton mislio. Možda je trebalo da
ga proda i svega ovoga ne bi bilo.

– Ranč je dobar – Dok ga je značajno
pogledao. – I vode bi bilo dosta da je ne-
ka zmija nije zajazila. Prošle noći jahao
sam uz potok sve do Svensonovog ran-
ča. Zna li šta sam našao? Možete li po-
goditi?

– Nemam nikakvu predstavu o tome – Lensing kratko odmahnu glavom. – Nisam bio tamo od Svensonovog odlaska.

– Tamo sam našao mnogo više stoke nego što je Svenson nekada imao.

– Nameravao sam da ranč učinim rentabilnijim. Travu treba iskoristiti.

– I vođu takođe – Dok blesnu očima i pogleda Lensinga. – Utvrdio sam da je potok zajažen. Digao sam branu u vazduh. Vaš plan nije uspeo, Lensing, a ako probate da ponovo izgradite branu upašćete u veću nevolju nego što mislite.

– Da li vi to mene optužujete da sam izgradio branu? – Lensing se isprasio i kratko pogledao šerifa. – Šta vi to hoćete da kažete? Da planiram da rančere oteram s njihove zemlje?

– Baš to – Holidejeva ruka počivala je blizu drške kolta, spremna ako zatreba. – Vi kažete da ne znate ništa o toj vodojaži. Možete reći da ju je Svenson izgradio pre odlaska, ali mene nećete previriti. Ja znam šta vam je cilj i suprotstavicu vam se. Pogledaću pri dnevnoj svetlosti žigove stoke i ako nađem stoku s Dejtonovog ranča, optužiću vas za krađu.

*

Stajali su licem u lice, sjajnih očiju, ispunjenih netrpeljivošću. Šerif je prišao, stao između njih i spustio ruku za padnjaku na mišicu.

– Nemojte mu mnogo reći, Holideje – posavetovao ga je Fenvej. – Ako znate još nešto na teret ovog gospodina, onda to sačuvajte za pravi trenutak.

Lensing se namrštio i zaustio da nešto kaže, ali ga je prekinuo prodoran vrisak koji se začuo iz zatvorske zgrade. Fenvej izusti psovku i, okrenuvši se, potrča, praćen ostalima. Iz zatvora se ponovo začu vrištanje.

Posrćući, kroz hodnik je dotrčala Lili, bela kao kreč, pridržavajući se za zid. Fenvej ju je prihvatio i prodrmusao u pokušaju da je urazumi.

– Šta se desilo, Lili? Šta si radila u zatvoru?

– Tražila sam moju zdelu. – Glava joj se klatila kao da joj je vrat od gume, a oči su joj bile razrogačene od užasa. – Tamo je Net Džiligen. Oh, Dole, ono je užasno!

Fenvej ju je spustio na stolicu. Mič Lensing je odlučnim korakom ušao u hodnik i zastao pred otvorenim vratima ćelije. Razrogačivši oči, zurio je kratko vreme u leš, u krvlju napunjena usta i jezik koji je ležao na podu u bari krvi i kolt s nešto dužom cevi odbačen pored njega. Onda je zakoračio u ćeliju i vrhom cipele okrenuo telo na leđa. Fenvej i Slim Loder su ušli za njim, dok je zapadnjak ostao napolju, pridržavajući uplakanu Lili Gelferi.

– Sve je u redu, Lili – govorio je. – Smirite se.

– Nije sve u redu. Ono je strašno – zaječala je i odmahнула glavom. – Net Džiligen je mrtav. Vi ste bili ovde noćas ili jutros i možete pomisliti šta će ljudi reći! Reći će da ste ga vi ubili. Reći će da ste usmrtili svu trojicu braće Džiligen.

Njene reči uznemirile su njegovu svest. Kada je došao u šerifsku kancelariju, šerifa nije bilo. Prema tome, Džiligen je morao biti mrtav mnogo pre nego što je on stigao.

Lili je nastavila da plače. Dok je čuo glasove iz Džiligenove ćelije: Fenvejev glas i glas Miča Lensinga – oba u sve višim, gnevnim tonovima.

– Kažem vam da govorite gluposti – vikao je Fenvej. – Holidej nikada ne bi učinio tako nešto. On bi Džiligena pobedio u poštenom obračunu!

– Kolt Baka Dejtona je na podu. Džiligen je ubijen tim revolverom. A vi ste revolver dali Holideju.

– On ga nije uzeo! – vikao je i dalje šerif. – Ostavio ga je ovde i odjahao.

– Iza te tvrdnje stoji samo vaša reč, šerife. Vi ste hteli da zaštitite i starog Dejtona, a sada to činite za njegovog prijatelja. Postaraću se da vam to ne upali.

Lilino vrištanje privuklo je gomilu ljudi. Stajali su pred vratima i osluškivali viku iz zatvora. Džoe Tribi je ušao u kancelariju, ratoborno pogledao zapadnjaka i načuljio uši da čuje svaku reč.

„Kolt Baka Dejtona“ – u Tribijevoj zbrkanoj pameti to je nešto značilo. Još jedno ubistvo? Zar je taj ukleti pištolj usmrtio još nekoga? Kao da mu je stari Dejton došapnuo šta da čini? Ili je možda pištolj našao izvršioca u Holideju?

– Mister Holideje – rekla je Lili užurbano – najbolje bi bilo da odete. Bežite iz ovog grada što pre možete! Lensing neće pustiti da se ovo olako završi. Pristikaće šerifa sve dok vas ne uhapsi.

Zapadnjak odmahnu glavom. Tribi je posrćući pošao ka ćeliji. I Prost je ušao, oštro pogledao zapadnjaka i naslonio se na zid, a Lensing je u tom trenutku izjurio iz ćelije.

– Holideje! – povikao je. – Tvrdim da ste svu trojicu braće Džiligen hladnokrvno ubili. I kažem vam još jasno i glasno da ćete zbog toga visiti!

– Onda suviše mnogo govorite, Lensing – zapadnjak je pustio Lili i spustio ruku do drške svog revolvera. Izvio je prezrivo usne. – Vi ste kao i Net Džiligen. Ne znate kada je vreme da zatvorite gubicu.

Šerif Fenvej se ponovo umešao među njih. Mamurluk ga je bio prošao i oči su mu bile bistre, a lice mu se zarumenilo od uzdržavane ljutnje. Tribi je šepajući došao za njim i šerif ga je odgurnuo u stranu.

– Znam ja svoj posao – grmnuo je Fenvej. – Neću dozvoliti da me takvi kao vi provociraju!

Vrata ćelije bila su otvorena. Lensing je digao glavu i pojačao glas do stepena kada su ga svi napolje, na trotoaru, mogli čuti:

– Vi ste sinoć bili pijani, šerife. Znam bar dvadeset ljudi koji se u to mogu zakleti. Bili ste u salunu s vašim zamenikom i ostavili ste uhapšenika bez straže. Svako je mogao tamo da uđe.

– To što sam bio pijan, to je moja lična stvar.

Lensing je držao u ruci Dejtonov revolver. Podigao ga je uvis da ga svi vide, a onda ga stavio na sto. – Vi ste bili pijani, šerife – ponovio je. – I ne samo to, nego ste ostavili ključ od ćelije tako da ga Holidej može naći. Holidej je ubio Džiba i Lija, a onda dojahao u grad da dokrajči Neta. Izvršio je tri ubistva s predumišljajem i zbog toga treba da visi.

– Ostavio sam ključ tamo gde uvek stoji – promucalo je Fenvej. – U mom stolu.

– Je li sto bio zaključan?

– Ne, nije bio zaključan. I čuo sam sve što je od vas trebalo da čujem, Lensing. Vi smatrate da ste neka marka. Došli

ste ovamo i naterali Dena Properta da vam proda ranč. Onda ste kupili i Svensonov ranč i sada njuškate svuda gde bi mogli da prigrabite još nešto. Uobrazili ste da ste svemoćni. Ja sam šerif ovoga grada i vodim stvari onako kako mislim da ih treba voditi.

– U tome i jeste nevolja – nadovezao se Lensing ljutito. – Možda ste suviše dugo šerif.

– Prekinite obojica! – Lili Gelferi je dotad ćutala, ali pošto se rasprava nastavila i temperatura počela da raste, zaključila je da može učiniti samo jedno: zgrabila je revolver Baka Dejtona i uperila ga pravo Lensingu u srce.

– Mister Holideje – naredila je zapadnjaku. – Učinite kao što sam vam rekla. Ako se neko makne i pokuša da vas spreči prosviraću Lensingu metak kroz srce.

Zapadnjak ju je pogledao i shvatio da ona ozbiljno misli. Nije, međutim, želeo da beži. Bekstvo bi bilo isto što i priznanje krivice. Ipak, znao je da će Lensing dići grad na noge i da će ga obesiti. Imao je već jednom priliku da vidi gomilu spremnu na linč i znao je da mu šerif Fenvej ne bi mogao pomoći ako bi do toga došlo. Razmišljao je nekoliko trenutaka i odlučio da posluša Lili.

Izvukao je revolver iz futrole i krenuo napolje, a gomila na trotoaru načinila mu je prolaz. Čuo je Fenvejevo nemoćno proklinjanje, ali iz unutrašnjosti zatvorske zgrade ništa drugo nije se čulo. Pretpostavljao je da će Lili držati Lensinga na nišanu sve dok ne bude sigurna da je on dosta odmakao, a znao je i da će Lensing imati dovoljno respekta prema zapetom oružju i da neće ništa rizikovati.

Ušao je u dvorište, nabacio sedlo na leđa svog konja i pritegao kolan. Kada se iz pravca zatvora začulo komešanje i prasak revolvera, bio je već na izlazu iz grada. Podbo je konja petama i životinja je poskočila i pojurila prerijom koliko je više mogla.

*

– Lili – rekao je Fenvej – ti si prokleta stara budala.

– Ja sam neuračunljiva stara žena – priznala je ona, držeći i dalje Lensinga na nišanu. – Oduvek sam bila takva. Da se nisam umešala, ti bi obesio Baka Dejtona, a sada bi isto učinio s njegovim prijateljem. Holidej nije ubio Neta Džiligena, a i ako jeste, to ne bi bio zločin. Džiligen je zaslužio da umre.

Za to vreme Prost se neprimetno šunjao duž zida, sve dok nije bio dovoljno blizu da učini odsudan skok. Doviknuvši Lensingu, bacio se na Lili. Uglom oka ona ga je primetila i mahinalno se okrenula da ga dočeka. Prost je grunuo u nju, ona je pala i metak iz revolvera zario se u tavanicu. Lili se ustremila noktima prema njegovom licu kada joj je Prost istrgao revolver, a kada ju je grubo digao s poda, počela se bacakati nogama.

– Holidej je pobegao! – doviknuo je Lensing Prost. – Ne gubi vreme s tom starom vranom, nego organizuj poteru i kreni za njim!

Rekavši to, Lensing je istrčao na ulicu, vičući okupljenim ljudima da mu se pridruže. Dok je sada bio njegov glavni protivnik. On je uništio branu i primetio krađu stoke, pa je morao biti uklonjen.

– Dok Holidej je ubica! – vikao je Lensing. – Šerif pokušava da ga zaštiti, baš kao što je hteo da zaštiti i Baka Dejtona. Ako se budemo dvoumili i Holidej će nam pobeći!

– On je opasan ubica – govoreći to, Tribi se pijano ljuljao. – Niko ne zna koliko je ljudi do sada ubio!

Šerif je opsovao i pokušao da se glasno suprotstavi Miču Lensingu. Mogao je, međutim, da sebi uštedi taj trud. Ljudi su već trčali po svoje konje i gomila na ulici je rasla. Zapadnjak je za njih bio čovek istog kova kao i Bak Dejton, a Lensing se trudio da im to što jače utuvi u glavu.

Fenvej je pohitao da pojaše svog konja, okružen ljudima koji su žurili ka gradskoj štali. Oči tih ljudi bile su sjajne a lica crvena, jer ih je zahvatila groznica linča. Fenvej ih je odgurnuo s puta, osedlao konja i poveo ga preko ulice do svoje kancelarije.

Lili ga je uhvatila za ruku:

– Zar ideš s njima?

– Moram. – Šerif se otrgao od njene ruke i vinuo se na konja. – Ako uhvate Holideja, obesiće ga na najbliže drvo. Lensing će se za to postarati.

– Zašto? – pogledala ga je uplašeno.

– Zašto Mič Lensing toliko želi da obesi Holideja?

– Mislim da znam zašto – progundao je šerif. – Možda to neće biti lako dokazati, ali ja ću to ipak pokušati.

Slim Loder se pridružio Fenveju, ćutke sedeći na svom konju, mada je mnogo šta imao na umu. Slim se sećao izubijanog tela u ćeliji, sećao se šerifovih oguljenih pesnica i njegovog priznanja da je dobro pretukao Neta Džiligena. Fenvej je prošle noći bio pijan. Slim

mu je pomogao da dođe do kuće. Pitao se sada nije li Fenvej bio manje pijan nego što je to izgledalo i nije li se on možda još jednom vratio u zatvor da iskali svoj gnev i zauvek ućutka Neta.

Pokušao je da odagna iz glave te misli, ali one su uporno odbijale da odu. Kada su njih dvojica pojahali, Lili je uzmakla korak nazad i Slim je pošao za šerifom a bora mu se duboko urezala u čelo.

Uz tutanj mnogobrojnih kopita, pod kojima se dizao oblak prašine, potera je izjahala iz grada. Lensing je preuzeo vođstvo, ustajući svaki čas u uzengijama kako bi osmotrio predeo pred njima. Onda je ugledao jednog konjanika koji se brzo približavao rubu šume i pokazao rukom u tom pravcu. Konjanici su zarili mamuze u bokove svojih konja, plegli po konjskim vratovima i s krvožednim izrazom lica krenuli u lov na čoveka. Presekli su preko ravnice, jureći kao čopor lovačkih pasa, željnih da stignu i rastrgnu plen. Neki do njih znali su zapadnjaka, a neki su ga poznavali samo po čuvenju. No za sve njih on je bio ubica, zec koga je trebalo uhvatiti, kandidat za vešanje.

Oblak prašine ih je gušio, ali oni na to nisu obraćali pažnju, kao ni na vrućinu. Staklastih očiju, prikovanih za begunca, odmeravali su rastojanje koje se postepeno smanjivalo. Približavali su mu se i revolveri su počeli da prašte.

Šerif Fenvej je povikao da prekinu paljbu, ali ga niko nije slušao. On je jahao, bled u licu, nošen talasom mahnitih konjanika, znajući da je besmisleno pokušavati zaustaviti taj talas. Kao i Lensing i ostali, i on je pogledom pratio begunca, primećujući kako se njegov

konj penje uz strmo brdo, a zatim iščeza-
va na drugoj strani. Dobacio je brz po-
gled Loderu, ali ovaj ništa nije rekao,
a i da je rekao, verovatno bi topot kopi-
ta zaglušio njegov glas.

Fenvej je stisnuo usne. Naslutio je da
je Loder zabrinut i pretpostavljao je i
zbog čega.

*

Zapadnjak je čuo topot kopita i pogle-
davši preko ramena, ugledao poteru.
Njegov konj bio je umoran. Životinja je
davala sve od sebe, ali Dok je znao da
neće proći dugo, a njegov konj će biti to-
liko zadihan da će morati da stane da bi
ga odmorio.

Pred sobom je ugledao jedno brdo i,
prešavši preko njega, presekao je prema
zapadu, u pravcu Svensonovog ranča i
linije drveća, koja je označavala granicu
njegovog imanja i korito potoka. Konj
pod njim je dahtao, ali je držao tempo.
Iza njega povremeno su praštali revol-
veri, ali kuršumi nisu dostizali begunca.
Bila je to sporadična paljba, ali ipak do-
voljna da ulije novu snagu njegovom
umornom konju i podstakne ga na veći
napor. Životinja je ubrzala trk i kada je
stigao do drveća potera je bila malo
zaostala.

Potok je tekao pred njim, presijava-
jući se na suncu. Dok je poterao konja
niz obalu i prskajući mlazeve vode pre-
šao na drugu stranu, do gustog šumar-
ka na obali. Ako je nameravao da se do-
kopa Svensonovog ranča, sada je bio
trenutak da zavara poteru. Sjahao je, po-
veo konja u žbunje i pritisnuo mu noz-
drve rukama i u tom trenutku potera je

u trku zagazila u potok i izbila preko
njega na drugu obalu. Kao što se Dok i
nadao, gonioci su nastavili trk i projurili
pored njega.

Sačekao je da se potera udalji, a onda
poveo svog konja istim putem nazad do
potoka. Sišavši niz obalu, zagazio je u
vodu da ne bi ostavio trag i otkrio poteri
pravac kojim je pošao. Voda je bila hlad-
na, i dosezala mu je skoro do pojasa. Ot-
kopčao je opasač i prebacivši ga preko
jabuke sedla, produžio koritom potoka,
puštajući svog konja da povрати dah. Ne-
koliko puta čuo je konjanike, pa bi se
sakrio uz obalu ili pod granje vrba, koje
su se nadnosile nad potokom, ostajući
tu sve dok se glasovi ne bi izgubili u da-
ljini.

Računao je da će posle izvesnog vre-
mena gonioci odustati. Dan je bio suviše
vreo za naporno jahanje i gonjenje fanto-
ma. Lensing će ih terati onoliko dugo
koliko bude mogao, ali će razum konač-
no prevladati. Fenvej će ulučiti šansu da
kaže svoju reč i vratiće ih u grad.

Iz korita potoka izišao je blizu rančers-
ke kuće Dena Properta. Tamna linija
na koritu potoka pokazivala je nivo do
kojeg je voda doprla u prvom naletu po-
sle razaranja brane. Tu i tamo bili su od-
ronjeni komadi zemlje a na jednom me-
stu u potoku se formiralo malo ostrvo.

Zapadnjak je poveo svog konja uz
obalu i, izašavši, osvrnuo se oko sebe.
U blizini je pasla grupa goveda, ali inače
nije bilo drugih znakova života. Poveo
je svog konja do kuće i svezao ga blizu
verande, u senci jedne topole. Tako živo-
tinju iz daljine niko neće videti, a biće
mu ipak blizu ako zatreba.

Prešao je preko verande i pokušao da
otvori vrata. Bila su zaključana i on je

obišao oko kuće, sve dok nije našao prozor s neispravnim zasunom. Podigao je okno, prebacio nogu preko okvira prozora i spustio okno za sobom. Nije tačno znao šta traži, niti da li će nešto naći, ali imao je na umu da je Lensing prvo kupio Propertov ranč.

Den Propert je bio udovac kao i Bak Dejton i Holidej je nekoliko puta dolazio na njegov ranč. Kuća je ostala ista kakve je se sećao. Stari, rasklimani namještaj u njoj i isti izlizani i otrcani tepisi na podu. Izbleдела fotografija Denove žene još uvek je visila na zidu, a pored nje bio je okačen o klin u izlizanoj futroli Denov stari revolver.

Zapadnjak je pogledao oružje i primetio na njemu prašinu, koje je i inače bilo svuda po kući. Propertova kuća, kao i Svensonova, ovako napuštena, bila je nalik na praznu ljusku. Stari Den je verovatno otišao samo s odelom koje je imao na sebi.

Dokov pogled se ponovo zadržao na revolveru. U kući je vladala grobna tišina, prekidana samo škripanjem poda pod zapadnjakovom težinom. Čudno da je Den otišao ne ponevši sa sobom čak ni svoj revolver, s obzirom da je njemu taj revolver bio isto toliko važan kao Baku Dejtonu njegov veliki kolt. Dozvaio je u sećanje Denov lik s tim revolverom, pripasanim nisko na bedru. Kako mu je Bak pričao, on i Den bili su zaista par opasnih pustahija. Na tu pomisao Dok se osmehnuo i nastavio pretraživanje kuće.

Samo u jednoj prostoriji bilo je tragova nedavnog boravka i to je bila kuhinja. Konzerve hrane, poredane na polici bile su pokrivene istim slojem prašine kao i svi drugi predmeti u kući i Dok je

zaključio da su one tu od dana kada je Den napustio svoj dom. Ali na stolu se nalazilo neoprano posuđe i na njemu prašine nije bilo! Neko je dolazio ovamo i pripremao hranu, možda čak i nekoliko puta, sudeći prema broju tanjira, jer je svaki put bio upotrebljen nov tanjir.

Verovatno Prost, pomislio je Dok. Onda se zamislio. Možda to uopšte nije bio Prost, možda je to bio Bak. Moguće je da se stari rančer nije uputio prema granici i da se još uvek nalazio u okolini. Bak Dejton je sigurno poznao Propertov ranč isto tako dobro kao i sopstveni. Možda se skrivao ovde, gradu pred nosom, čekajući šansu da sazna ko je stvarno ubio Konroja.

Holidej je nastavio da niže pretpostavke. Možda je, pokušavajući da nagovori Breta Konroja na prodaju, to učinio Lensing onog trenutka kada je Konroj odbio da s njim zaključi posao. I Laura Fenvej je mogla ubiti Konroja. Ili šerif. Dok tiho opsova. Mogućnosti je bilo previše.

Vratio se nazad u predvorje ušiju načuljenih da čuje svaki šum, ali šumova nije bilo. Još jednom se njegov pogled vratio na stari revolver Dena Properta i duboka bora urezala se u njegovo čelo. Izvukao je revolver iz futrole i odmerio ga u ruci. Bio je to kolt s nešto dužom cevi, kao i onaj koji je imao Bak Dejton. Ipak je bilo čudno da je Den Propert napustio kuću, a da sa sobom nije poneo revolver do koga mu je inače bilo veoma stalo.

Zapadnjak je izašao istim putem kojim je i ušao, zatvorio prozor za sobom i vinuo se u sedlo. Mahinalno je usmerio konja ka ranču Baka Dejtona.

*

Jašuci kroz noć, pitao se kuda da pođe. Sam, bez prijatelja, s poterom za petama, bio je u vrlo teškom položaju, iz kojeg nije video izlaza.

Mogao je, istina, napustiti oblast Bedford, s dosta izgleda da pređe granicu države, ali to rešenje nije mu se dopalo. Bez obzira na neregularnu optužbu, za njim bi verovatno bila izdana poterica, a i sam nije hteo da ode dok ne raščisti zagonetku Konrojevog ubistva. Morao je, dakle, ostati u blizini Bedforda i raditi na raskrinkavanju onoga ko je celu tu igru isplanirao. No, za ostanak u ovom kraju bio mu je potreban neko ko će ga podržati. Dokove misli nesvesno skrenuše ka Rut Konroj. Je li mogao da očekuje njenu pomoć? Sudeći po zagrljaju posle okršaja s Netom Džiligenom izgledalo je da mu je naklonjena. Da li je moguće da je Rut prema njemu gajila istu naklonost kao on prema njoj? Njeni pogledi govorili su da nije ravnodušna prema njemu, ali da li će se zbog tih osećanja izložiti opasnosti i zbog nje ga doći u sukob sa zakonom? Odmahnuo je glavom i slegnuo ramenima. Budućnost će to pokazati.

Zanet u misli, nije primetio da je stigao do Dejtonovog ranča. Kada je projahao pored ostataka šupe i staje s namerom da produži prema ranču Konrojevih, vladao je već potpuni mrak. Sasvim neočekivano zaustavio ga je glas:

– Ni makac, Holideje! Ruke u vis i ostanite gde ste!

U dubokoj senci blesnula je cev revolvera i Dok je zaključio da ne preostaje ništa drugo nego da poslušaa. Glas mu je zvučao poznato, ali to nisu bili ni Len-

sing ni šerif, a u blizini nije bilo znakova potere.

– Imam poruku za vas, Holideje – dodao je glas. – Mis Konroj vam poručuje da bi želela da vas vidi.

– Ko ste vi? – upita Dok zureći pred sebe.

– Ja sam Vilks – nepoznati je koraknuo napred i zapadnjak ga je sada mogao bolje osmotriti. – Sreli smo se kad ste doputovali. Sećate se?

Dok se setio znojavog, ozbiljnog čoveka i susreta s uperenom puškom. Vilks je bio jedan od Konrojevih kauboja, postavljen da čuva ogradu.

– Čuli smo šta se desilo – nastavio je Vilks. – Čuli smo za braću Džiligen i za poteru za vama. Mis Rut je pretpostavila da ćete možda naići ovuda, pa mi je rekla da vam prenesem njenu poruku ako se pojavite. Pretpostavljao sam da je ovo najbolji način da vas oslovim, a da ne rizikujem da me slučajno ustrelite.

Vilks je vratio revolver u futrolu.

– Nisam hteo da palim svetlo, jer sam smatrao da je tako bolje – rekao je. – Vi znate put do ranča. Ja idem u grad. Kada se vratim, reći ću vam šta se tamo događa.

– Hvala. – Zapadnjak ga je ispratio pogledom do drveća pored staje, sačekao da Vilks pojaše konja i da ga kasom potera u pravcu Bedforda. On sam uputio se zatim odmah prema Konrojevom ranču.

Prešao je preko ravne prerije i došao do ograde. Onaj deo ograde koji je oborio pri dolasku u Bedford, bio je uklonjen i računao je da je to po instrukcijama Rut Konroj učinio Vilks. Nastavio je da jaše duž doline, zaustavljajući povremeno konja da bi oslušnuo. Nikakav

šum nije remetio tišinu i nije zapazio ništa što bi moglo predstavljati pretnju.

Produžio je da jaše sve dok pred sobom nije ugledao žmirkanje svetlosti a malo zatim pred njim se pojavila silueta rančerske kuće Konrojevih, s velikim granatim drvećem okolo i pomoćnim zgradama razbacanima oko nje. Spavaonica za kauboje počivala je u mraku i Dok je pretpostavljao da su kauboji najverovatnije otišli u grad da se malo provedu. Svetlost, koju je video, dopirala je iz dnevne sobe. Privezavši konja za stub verande, Dok je prišao vratima i pokucao.

Začuo je lake, žurne korake i ispod proreza vrata ugledao tračak svetlosti.

– Ko je? – čuo se Rutin usplahireni glas.

– Holidej.

Vrata su se odmah otvorila. Devojka je ispružila ruku i uvukla ga unutra, zatvorila i zaključala vrata za njim i pokretom ruke pozvala ga da pođe za njom u dnevnu sobu. Ušavši, spustila je lampu na sto, navukla teške zavese na prozore i okrenula se prema njemu.

– Mister Holideje, čula sam za braću Džiligen. – Glas joj je i dalje bio zadihan, a pri žutoj svetlosti izgledala je bleđa u licu. – Možete ostati ovde. Niko se neće setiti da vas ovde traži, a ako ipak dođu, ja ću vas sakriti. – Gledala ga je odlučno, prkosno dignuvši glavu.

Zapadnjak se odjednom osetio bezbedan i spokojan. Mada ni pre toga ni u jednom trenutku nije zapao u očajanje, pa čak ni kada mu je potera bila za petama, težina položaja izazivala je u njemu izvesno nespokoјstvo i nagrizala njegovo uobičajeno samopouzdanje. Osetio je olakšanje koje oseća moreplovac kada

posle oluje uplovi u mirnu luku. Pogledao je Rut, koja je stajala pokraj prozora, vitka, skladno građena i sjajnih očiju, sa izgledom osobe zadovoljne svojom ulogom u opasnoj zaveri i spremne da se za nekoga žrtvuje. A taj neko bio je on. Obuzeo ga je val topline i želja da zagrlji to savršeno izvajano i izazovno telo, u kome se skrivala prkosna i samoprekorna duša. Prišao joj je i uzevši je za obe ruke, privukao sebi. Ona se nije oduprla njegovom zagrljaju i Dok je nežno spustio usne na njene. Bio je to samo predznak bure koja je dolazila, prva kap kiše koja nagoveštava pljusak. Odmakao je glavu i zagledao se u njene sjajne i radosne oči, a ona se izdigla na prste i vrhovima svojih usana dodirнула njegove.

– Jesi li gladan? – šapnula je.

– Da, tebe – promrmljao je on, ali se ona nasmejala i izvila iz njegovog zagrljaja.

– Pripremiću ti nešto za jelo – rekla je i, zapalivši drugu svetiljku, ponela je u kuhinju.

Pošao je za njom i smestivši se u stolicu počeo da prati svaki njen pokret. Rut je pripasala kecelju, zategla vrpcom kosu na potiljku i zavrnila rukave do iznad lakata. Rukama oblim i pocrnelim od sunca zamesila je testo za uštipke, koje je stavila zatim u veliki crni tiganj na vatri. Dok je to radila, povremeno bi pogledala u njegovom pravcu i svaki put bi joj na obrazima izbili sitni pečati rumenila od zadovoljstva.

Pripremila je zatim kafu, podgrejala pasulj sa šunkom i zajedno s uštipcima sve to stavila pred njega. Za sve to vreme ni ona ni Dok nisu pomenuli Džilgene, poteru, niti bilo šta što se zbiva-

lo oko njih. Kada je završio s jelom i zapalio cigaru, Dok ju je pogledao i spustio ruku na njenu. Ona je nije povukla. Onda ju je privukao sebi na krilo i obgrlio je. Pod prstima je osetio nabore njene haljine i nagoveštaj glatke kože, pokrivene tankom tkaninom i jedrinu njenog oblog tela. Njen ženstveni miris počeo ga je zanositi i on je zaronio usnama u izrez njene bluze. Nekoliko trenutaka ona se bila predala uživanju od tog čulnog poljupca, a onda se odvojila od njega uz dubok uzdah blizak ječanju:

– Ne, nemoj. Suviše sam napeta zbog svega. Muči me što ne znam...

Dok je s naporom stisnuo pa otvorio očne kapke, kao da se s mukom budi iz sna.

– Nisam ja ubio Neta Džiligena – rekao je kratko, znajući da je već čula kako je i zbog čega optužen. – Ne znam čak ni kada se to desilo, ali mora biti da je Džiligen već bio mrtav kada sam ja došao u šerifsku kancelariju.

– To je moglo učiniti tuce drugih ljudi. – Rut je pokupila posuđe i prelila ga vrelom vodom. – Mogla bih nabrojati bar toliko onih koji su želeli smrt Netu Džiligena.

– Možeš li nabrojati isto toliko sumnjivih za smrt tvog očuha? Neke druge ljude sem Baka?

Brišući posuđe, Rut je zastala zamišljena.

– On nije bio omiljen – rekla je obazrivo. – Znam da je jurcao za ženama. Radio je to čak i za života moje majke. Ponekad mislim da ju je to ubilo i da je umrla slomljena srca, jer ga je jako volela.

– Da li je vodio ljubav s Laurom Fenvej?

Rut je pobledela i telo joj je protresla drhtavica.

– Nekoliko puta su se sastajali. Svađala sam se s njim one noći pre nego što je ubijen. Bila je to teška svađa, Dok. Počelo je zbog ograde, a okončalo se Laurom Fenvej.

Nastavila je marljivo da čisti posuđe, trljajući ga kao da ga riba.

– On je hteo da proda ranč Miču Lensingu. Tada sam otkrila da je već potpisao neke dokumente o prodaji. Lensing je došao ovamo i bio vrlo učtiv. Objasnio nam je da ima grdnu gomilu novca koji želi da investira i da je već kupio Propertov i Svensonov ranč. Rekao je tada kako želi da kupi što više zemlje i da je spreman da plati vrlo povoljnu cenu.

– Da li je Konroj mogao prodati ranč bez tvog odobrenja?

– Nije – odmahнула je glavom. – Ali on nije sasvim razumeo uslove postavljene majčinim testamentom. Sve dok se ne oženi, Bret je imao pravo da samnom deli profit. On je to razumeo, u to sam sigurna. Nije shvatio jedino da ranč ne može biti prodat bez moje saglasnosti.

Zapadnjak klimnu glavom.

– A kada si mu ti to rekla došlo je do raspravljanja i svađe?

– Ja sam to i ranije htela da mu kažem, ali on nije želeo da me sluša. Rekao mi je da je s Lensingom sklopio sporazum i da namerava da održi reč. Ma šta da sam kazala, ne bih ga ubedila da to ne može učiniti.

– Je li to razlog što je postavio ogradu? Misliš li da je to bio deo pogodbe?

– Nije. – Njene reči zvučale su uverljivo. Obrisala je tanjire i vratila ih na po-

licu, a onda oprala ruke i prišla Doku. U očima su joj se čitali zabrinutost i tuga. – To je učinio zato što mu je Bak rekao da se ostavi Laure Fenvej.

Devojka je zagrizla donju usnu i zagledala se u pod.

– Ja mu to ranije nikada nisam pomenula, jer su naši odnosi bili ionako loši. Čula sam kad je Bak rekao Bretu da se kloni Laure. Čula sam da je zapretio da će ga ubiti ako ne posluša njegov savet.

– Možda mu je pretio, ali ne verujem da ga je ubio. Bak nikada ne bi pucao čoveku u leđa.

– Onda ga je ubila Laura – Rut raširi oči od iznenadnog saznanja. – Bak je priznao da bi je zaštitio!

– Pretpostavljam da je tako – zapadnjak je, kockicu po kockicu, sastavljao mozaik i zaključio da je samo tako nešto moguće. – U stvari, Bak nije štitio Lauru. On je hteo da zaštiti Fenveja. Kada je saznao da je Laura otišla, on je pogodio istinu. Verovatno je krenuo za Laurom da je dovede nazad. Holidej je ponovo postao onaj stari, trezveni borac, koji se nikada ne predaje. – Moj konj je potpuno iznuren – rekao je. – Mogu li da pozajmim jednog konja iz tvoje ergele i da ga kasnije vratim?

– Nećeš valjda da ideš u Bedford? Ne smeš ni da pomišljaš na to, Dok!

– Moram da govorim sa šerifom. Mora da postoji neki način da se ova nevolja prevaziđe.

– Poslaću Vilksa.

– Ne možeš. – Dok je pomilova po kosi, mekanoj i sjajnoj. – Pošto mi je predao tvoju poruku, Vilks je otišao u grad. Rekao je da će malo pronjuškati kako bi saznao šta se tamo događa.

– Poruku? – Rut ga je zaprepašćeno pogledala i uplašeno ustuknula. – Nisam ja poslala Vilksa ni sa kakvom porukom! Naprotiv. Rekla sam mu da ne napušta ranč. Ovde sam bila sama sve do tvog dolaska. Kauboji su otišli, ali to mi nije smetalo. Ipak, htela sam da bar jedan čovek bude u blizini.

– On mi je rekao da si ga ti poslala. – Dok ju je pažljivo gledao. – Rekao je da hoćeš da razgovaraš sa mnom.

Rut je zajecala i plima straha ju je potpuno obuzela. Pohitala je da zaključa vrata kuhinje i proveriti prozore. Zatim je isto tako brzo projurila kroz dnevnu i spavaću sobu, zaključavajući žurno vrata i prozore.

– Nisam ga ja poslala, Dok! – govorila je dok je to radila. – Kada si se pojavio pomislila sam da si došao ovamo zbog toga što nisi imao gde da se sakriješ i zbog toga... što si želeo da me vidiš. Vilks te je slagao. Ako je otišao u grad, onda je to uradio da bi doveo poteru.

Holidej tiho izusti kletvu. Shvatio je da je izigran. Mič Lensing nije bio budala i uzeo je u obzir sve mogućnosti. Činjenica da je on izbegao poteri bila je dovoljan dokaz da će se vratiti. Nije mogao sa sigurnošću znati šta će zapadnjak učiniti, ali je ipak pogodio.

Vilks je verovatno čuvao put, kao i obično. Potera se tuda vratila i Lensing je osigurao Vilksovu pomoć. Vilks sada verovatno vodi ovamo poteru na čelu s Lensingom. Zato, ili će odmah pobeći odavde, ili će završiti na konopcu.

Rut ga je uzela za ruku kada je povukao rezu na ulaznim vratima:

– Kuda ćeš? Ne možeš sada tek tako otići. Može se desiti da te ubiju čim promoliš glavu.

– Neće. Još nisu stigli. – Ozbiljnog izraza lica, zapadnjak je oslobodio ruku.

– Čuli bismo ih. Potreban mi je odmoran konj, Rut. Osedlaću ga i pobeći odavde pre nego što se pojave. Ti ih možeš zadržati ako budeš imala prilike.

– Kuda ćeš? Šta ćeš preduzeti?

– To ću smisliti kasnije. – Otvorio je vrata i devojka je pošla za njim. Pohitali su zajedno prema koralu, pretrčali preko dvorišta, provukli se kroz ogradu i umirili konje.

Rut Konroj je odabrala jednog ždrepcu, namakla mu ular i povelala ga do Holideja, koji ga je osedlao i zauzdao. Radili su brzo, ušiju napregnutih kako bi čuli eventualno približavanje konjanika. Dok je zategao kolan, a devojka je tapšanjem po vratu umirila konja koji je postao nervozan zbog njihove užurbanosti. Tek što su završili sedlanje, začuli su topot kopita konja koji su se približavali i Rut je prigušeno kriknula.

– Dok, evo ih, dolaze! Već su blizu...

Pala mu je na grudi, a krupne suze počele su joj se slivati niz obraze.

– Vрати se u kuću, Rut. – Poljubio ju je vatreno i vinuo se u sedlo. – Idi u kuću i ostani mirna. Sa mnom će biti sve u redu. Ne brini!

Ona je ustuknula korak i Dok je zario pete konju u slabine. Konj je zarzao, propeo se i dočekavši se na sve četiri noge, jurnuo u trk. Ljudi iz mraka su povikali i jedan revolver je planuo. Rut se šćućurila pored ograde dok je, tutnjeći i dižući oblak prašine, potera projurila pored nje. Na čelu potere prepoznala je Lensinga, poleglog po konjskom vratu, željnog da se dočepa begunca. Nije mogla de prepozna ostale, mada je pretpo-

stavljala da se i šerif nalazi među gonocima.

Tle je podrhtavalo od topota konja. Rut je u mraku razabrala siluetu Doka Holideja, koji je odmicao uz padinu. Videla je kako njegov konj grabi uzbrdo i kriknula je kada je pao. Instinktivno je šakama pokrila usta kako bi sprečila sebe da nastavi da vrišti od užasa. Videla je kako je konj pao i, izvijajući dugačak vrat, počeo da se bacaka nogama. Videla je i da je Holidej svom težinom tresnuo o zemlju. S usana su joj spontano potekle reči molitve da on ustane pre nego što ga, koprcajući se, životinja zgnječi.

Potera joj je zaklonila vidik i ona Doka više nije mogla da vidi, ali je čula trijumfalnu galamu koja je nadjačala topot kopita. Saznanje da su uhvatili Doka slomilo ju je i ona se, tražeći oslonac, naslonila na ogradu.

Sada će ga ipak obesiti. Odvući će ga u grad i obesiće ga na Tribijevim vešalima. Nije imao nikakve šanse protiv njih, jer nije bilo nikoga ko će hteti da ga sasluša. Oni su smatrali da je on ubio Neta Džiligena, mada to za njih uopšte nije bilo bitno jer za Neta nisu ni marili. U njima je bila naprosto razbuđena želja da nekoga obese i sada su konačno našli nekoga ko će im biti žrtva.

– Oh, Džone! – ridala je devojka, prekrivši lice rukama. – Šta ćemo sad da radimo? Šta možemo da učinimo?

Zapadnjak nije bio povređen već samo ošamućen od pada i uprljan prašinom. Ljuljajući se, osovio se na noge i u tom trenutku već su ga svi opkolili. Nečija ruka istrigla mu je revolver iz futrole, a jedna pesnica pogodila ga je u rame i izbacila iz ravnoteže. Da ga druge ruke nisu pridržale, Dok bi verovatno pao, ali

udarca nije bio svestan. Konopac se kao zmija obavio oko zglavkova njegovih ruku i za tren oka one su mu bile vezane iza leđa. Svi su ga glasno i u horu grdili, udarajući ga rukama, kao da žele da ga tu, na licu mesta, dokrajče.

Vrhunac svega bio je snažan Prostov udarac u stomak, od kojeg se Dok presamitio, da bi ga Prost zatim dočekaо levim aperkatom, izdigao ga skoro od zemlje i oborio na kolena. Već dovoljno pribran, Holidej ga je gnevno presekao pogledom i nemoćna psovka zaledila mu se na usnama. Prost je zamahnuo da ga ponovo udari, ali se umešao šerif:

– Ostavi ga na miru!

Fenvej se probio kroz grupu gonilaca, dograbio Prosta za okovratnik i odgurnuo ga u stranu, govoreći: – Zar želiš da tučeš čoveka koji ne može da se brani? – Onda se obratio ostalima: – Kakvi ste vi to ljudi? Jeste li vi krvožedni psi ili pijana razbojnička gomila?

– On je ubica, šerife – povikao je Lensing. – Videli ste šta je učinio braći Džiligen.

Prost je sa strane pljunuo prema Fenveju i, pruživši ruku, otkinuo mu šerifsku značku s prsluka. Vika odobravanja razlegla se padinom i Fenvej je odgurnut u stranu.

– Trebalo bi da ga odmah ovde i obesimo. Treba da završimo posao!

– Ja se slažem!

– To važi i za sve ostale!

Nastala je galama, komešanje, guranje i u opštoj gužvi niko nije slušao nikoga, ali su svi bili voljni da odmah obese zapadnjaka koji je stajao vezan, nemoćan i smrknut. Bio je besan na sebe što je dopustio da ga gomila glupaka i ništarija spetlja na tako prost način. Još više

ga je ljutilo što uskoro više neće biti živ da glavnom nitkovu i lupežu Lensingu pokaže šta je zaslužio.

Na njegovu sreću šerif Fenvej nije prihvatio poraz. Potegao je revolver i ispalio metak iznad glava zapenušanih gonilaca. Kao da je samo to čekao, na drugoj strani gomile Slim Loder je izvukao revolver i ispalio par hitaca pored njihovih nogu. Lensing je počeo da psuje i kroz mrak je odjeknula bura protesta zbog njihovog mešanja, ali je šerif ostao nepopustljiv.

– Dobro, dobro – priklonio se Lensing sili, mršteći se. – Uradićemo to po zakonu. Odvešćemo ga nazad u grad i tamo ćemo ga obesiti. Sudiće mu se po svim pravilima i ujutru će već visiti na konopcu.

Fenvej je iskoračio napred i gomila se utišala i ustuknula. Cev njegovog revolvra bila je uperena Prostu u prsa. Ozbiljnog lica, mrgodnog i nepomičnog, kao da je isklesano od kamena, pokazao je pokretom glave prema šerifskoj znački koju mu je Prost otragao s prsluka i koja je ležala na tlu. Svaka mu je reč zvučala kao pretnja.

– Digni to – rekao je – i stavi je na nje-no mesto.

Prost je netremice zurio u revolver i u Fenvejevim očima pročitao rešenost da očiglednu pretnju i ostvari. Slegnuo je ramenima, nervozno progutao vazduh, podigao šerifsku značku sa zemlje i očistio je rukavom, a onda je ponovo pričvrstio na Fenvejev pocepani prsluk.

– Kada budem spreman da odem iz grada, ja ću to sam reći – promrmlja šerif. – Neće mi biti potrebni takvi kao ti da umesto mene donose odluku.

Zapadnjakov konj je pri padu slomio nogu. Loder ga je bez reči ustrelio i gomila konjanika odjahala je nazad do rančerske kuće, vodeći za sobom Holideja svezanog konopcem za sedlo. Pred kućom se zaustaviše i Lensing sjaha i priđe Rut.

– Hteli bismo da od vas pozajmimo jednog konja, mis Konroj – obrati joj se Lensing. – Morali smo da ubijemo onog kojeg je Holidej jahao. Poslaću ujutru jednog čoveka da vam ga vrati pošto obavimo vešanje.

– Ne smete to da učinite! – Rut se progurala pored Lensinga i prišašvi zapadnjaku pomilovala ga po vezanim rukama i očistila mu lice od prašine. Briznula je u plač ali se odmah pribrala. – Net Džiligen je bio podli lažljivac. Svi ste ga mrzeli.

– On je sada mrtav, mis – odvrati Lensing. – Džiligen je mrtav a Holidej ga je ubio.

– To ne možete da dokažete.

– Biće suđenje, pa ćemo videti.

– Oh, naravno da hoćete – devojka je stala pred nakicošenog Lensinga i prkosno ga pogledala blistavim očima: – Sudićete mu, znači, bez sudije? S porotom koja ga je celi dan gonila? Zar vi to nazivate suđenjem?

– Rut – umešao se šerif. – Ja ću se za to postarati. Nemoj ništa da brineš.

– To je greška, šerife! Velika greška.

– Sve će biti u redu – Fenvej ju je obgrlio rukom oko ramena i pokretom glave dao Holideju do znanja da ne brine. – Oni su sada svi napaljeni. Kada se malo ohlade, ja ću ih već urazumiti.

Vilks je doveo jednog konja iz korala, osedlao ga i stavio mu uzde. On i Prost pomogli su zapadnjaku da pojaše i po-

tera se okupila oko uhapšenika. I oni su bili spremni da pojašu, a Lensinga je mučilo nestrpljenje da što pre dovede do kraja proceduru koju je smislio.

Rut je prišla Doku i čvrsto se pripila uz njega sve dok je Lensing nije silom odvojio. Ostavši sama, ispratila je pogledom poteru koja je nestala u senkama noći. Malo zatim granuo je Mesec, ali ona jedva da ga je zapazila. Stajala je naslonjena na ogradu korala i zurila za konjanicima. Odveli su Holideja da ga obese, a ona nije mogla ništa da učini da bi to sprečila.

Plakala je izvesno vreme a zatim duboko uzdahnula, obrisala suze i vratila se u kuću. Ušla je u Bretovu sobu i sa zida skinula pušku. U fioci jednog ormarića našla je metkle i zagrabila punu šaku. Zatim je izišla i upregla konja u svoj jednopreg. Bila je sama, jedna sama žena protiv gomile spremne na linč, ali nije mogla da sedi skrštenih ruku i da ništa ne preduzme.

*

Dok su jahali nazad u grad Fenvej nije ništa govorio. Imao je mnogo šta da kaže, ali nije želeo da Lensing to čuje. Pre nego što je odlučio da se vrati, odjahao je s poterom do Svensonovog ranča i tamo video porušenu branu i stoku za koju je Holidej pretpostavljao da je u stvari Svensonova. Pokazao je to i Loderu. Među stokom bilo je i Propertovih goveda, što je takođe bilo u redu. Ali je bilo i goveda sa žigom Baka Dejtona što nikako nije bilo u redu.

– Verovatno su zalutala – rekao je Lensing kada mu je Fenvej na to skre-

nuo pažnju. – Dejton je trebalo da podigne ogradu, kao Konroj. Onda goveda ne bi zalutala.

Šerif je ćutke jahao sve dok se pred njima nisu pojavile svetlosti Bedforda. Bacio je tada brz pogled na Holideja i primetio da je zapadnjak bled, ali pribran. Priterao je svog konja bliže i pojačio uporedo s njim.

– Izvući ću vas iz ovoga, mladiću – promrmeljao je šerif. – Nije ni približno tako gadno kao što vam možda izgleda.

Čuvši njegove reči, Lensing se glasno nasmejao. Dejtonovo bekstvo diglo je već dovoljno prašine u gradu i nikakav šerif neće više stati njemu na put.

Projahali su glavnom ulicom do zgrade zatvora. Ljudi su u grupama izlazili, zurili i razgovarali. Videli su kada je zapadnjak skinut s konja i uguran unutra. Džoe Tribi je šepajući izašao iz saluna s bocom viskija u ruci. Obrisao je usta i nesigurnim korakom pošao prema zgradi zatvora. Ličio je na šugavog, izglednog psa, koji na bunjištu prevrće po otpacima.

*

Vrata ćelije zalupila su se za njim. Uzbudjenje se stišalo i sada je vladala tišina. Dok Holidej je šetao uzanom ćelijom, utonuo u ćutanje. Pitao se kuda je otišao Fenvej i šta sada radi. Bila je noć i u ćeliji nije bilo svetla, a hodnik je obasjavao samo žuti tračak svetlosti, koji je prodirao ispod vrata. Povremeno je iz šerifove kancelarije dopirao žamor glasova.

Sve je izgledalo nestvarno kao u nekom ludom snu. Grad kome ništa nije

učinio odjednom je bio spreman da mu se osveti. Nije ga umirilo čak ni saznanje da ih je na to nahuškao Lensing. Nikakvog smisla ne bi imalo reći građanima za branu na potoku, jer ga oni ne bi ni saslušali. A ako bi im rekao kako su ga Džib i Li Džiligen sačekali u zasedi, njegove reči naišle bi na gluve uši. Ljudi su želeli vešanje i bili su odlučni da to sebi priušte.

Minuti su se teglili kao sati. Oni koji nisu sedeli u šerifovoj kancelariji, bili su verovatno u salunu, gde su se naličivali viskijem i pripremali za farsu od suđenja. Grad je načisto poludeo. Grad, a ne Lensing. Lensing je savršeno dobro znao šta radi i šta hoće.

Dođavola s Lensingom! On je u ovom gradu postao veliki čovek. Bogati zemljoposjednik, koji će uskoro biti još bogatiji. Najpre Propertov ranč, zatim Svensonov i ko zna još koliko drugih rančeva pre nego što okonča s kupovinom. Lensing je bio parazit koji je sisao krv ljudima koji su ceo život uložili u zemlju.

Den Propert je bio usamljeni starac i možda ga je samoća navela da prihvati Lensingovu ponudu. A Svensonovi su bili nesrećni zbog smrti svoje devojčice.

Konroj bi možda prodao ranč Lensingu kada je nivo vode u potoku počeo da opada, ali Rut to nije dozvolila. S obzirom da je Bak Dejton bio osuđen na smrt, Lensingovi planovi su možda bili da otkupi i njegovu i Konrojevu zemlju.

Vrata hodnika su se otvorila i svetlost je prodrila u ćeliju. Čuo je korake i video njihavanje svetiljke, a onda ga je kroz rešetke pogledao Fenvej sa svetiljkom visoko dignutom iznad glave. Prost i Vilks

su stajali pored šerifa i obojica su u ruci držali revolvere.

– Nemojte ništa govoriti, Holideje – izustio je šerif. – Imaćete šansu kao i ja. Trenutno, međutim, moramo da radimo ono što oni hoće.

Fenvej mu je dao znak da izađe. Cev revolvera pritisla ga je u leđa i zapadnjak je pošao niz hodnik do kancelarije, gde je zatekao propovednika, doktora i još jednog od Lensingovih ljudi, čije ime nije znao. Fenvej je nešto progundao i svi su ustali, izašli za njima i nastavili da ih prate.

Salun je bio bleštavo osvetljen. Na trotoaru ispred saluna stajala je okupljena gomila, a ulica je bila puna kola i sveza-nih jahaćih konja. Lensing je bio veoma zauzet organizovanjem suđenja, čiji je ishod već unapred bio odlučan. Sva mesta u salunu bila su zauzeta, a oni za koje nije bilo stolica stajali su pored zidova. Holidej i njegovi sprovodnici išli su brzo i masa se razdvojila da ih propusti. Začuo se šapat, poneka glasna psovka i gde gde u gomili smeh. Zapadnjak je ugledao Lili Gelferi u prvom redu stolica, koja je baš u tom trenutku odrečno odmahнула glavom na Lensingov zahtev da svoje mesto ustupi propovedniku.

Lensing je zatražio tišinu i žagor je prestao. Sve oči okrenule su se prema gradskom moćniku a na licima se ogle-dalo odobravanje načina na koji je on nameravao da izvede to svoje suđenje.

Lensing je najpre pozvao propovednika i to je zapadnjaka iznenadilo koliko i šerifa. Simon Hal je prišao, koščat, odeven u crno, s velikim grubim šakama prekrštenim na grudima i svečanim izrazom lica. Propovednik je pročistio

grlo dok se žagor stišavao i Lensing je počeo da postavlja pitanja.

– Počecemo od početka – rekao je, očigledno s namerom da uživa u svom novostečenom autoritetu. – Vi ste bili prisutni na suđenju Baku Dejtonu, je li tako?

Simon Hal je klimnuo glavom i Lensing mu je rekao da na pitanja odgovara glasno sa „da“ ili „ne“. Propovednik je ponovo pročistio grlo i rekao „da“, a Lensing je nastavio:

– Bak Dejton je tada oglašen krivim za ubistvo?

– Da.

– Kako je na to reagovao šerif?

– To mu se nije sviđalo.

– Da li vam je, kao propovedniku, bilo dozvoljeno da pre trenutka vešanja uđete u ćeliju kod Baka Dejtona?

– Ne – Simon Hal je odrečno odmahnuo glavom. – Nikome nije bilo dozvoljeno. Sve do osam časova svi smo sedeli u kancelariji. Šerif nas je tu držao do poslednjeg minuta. Kada smo na kraju pošli da povedemo osuđenika, njega nije bilo. Mislim da nas je šerif Fenvej držao daleko od Dejtona kako bi mu pružio vremena za bekstvo.

– Hale – povikao je Fenvej – vi ste običan lažljivac!

Loder i Vilks su učutkali Fenveja. Lensing se osmehivao. Ponovo se obratio svešteniku, izvlačeći na svetlo dana činjenice kakve jesu: Fenvejevo ustezanje da krene u poteru za Dejtonom i činjenicu da šerif nije pokazao spremnost da o smrti novinara Hajdena obavesti nadležne.

Zapadnjak je stegao pesnice i nemoćno stiskao vilice. Bilo je jasno šta Lensing namerava. Hteo je da diskredituje

šerifa Fenveja, tako da sve ono što šerif bude rekao bude odmah odbačeno. Lensing je pozvao svedoke koji su potvrdili da se posle Dejtonovog bekstva u gradu pojavio Dok Holidej. Došlo je do svađe i sukoba između Holideja i braće Džiligen i šerif Fenvej je našao za shodno da posle toga uhapsi Neta Džiligena.

Radi većeg efekta Lensing je glavnog svedoka izdvojio iz gomile. Obratio mu se jasnim, zvonkim glasom i zatražio da se priseti svih pojedinosti svađe između Holideja i Džiligena.

– Jesi li video obračun? – upitao je Lensing. – Da li je, po tvom mišljenju, obračun bio pošten ili ne?

– Obojica su se u isto vreme mašili revolvera. Stajali su jedan naspram drugoga. Mislim da nešto časnije i poštenije od toga ne može biti.

– Reci mi onda, znaš li zašto je Net Džiligen uhapšen?

Svedok je odmahnuo glavom.

– Ne znam. Pretpostavljam da je šerif gajio neku mržnju prema njemu.

Lensing se lukavo osmehnuo, ne uspevajući da sakrije svoje oduševljenje. Komad po komad, zidaio je zgradu i pravio temelj za optužbu protiv Fenveja. A kada je bio sasvim zadovoljan postignutim, dao je znak Prostu i pokazao prstom u Fenvejevom pravcu.

– Šerife – rekao je – optužujem vas za zaveru. Tvrdim da ste ne samo pustili Baka Dejtona, osuđenika na smrt, da pobegne... već da ste takođe pomogli Doku Holideju da ubije Neta Džiligena.

Šerif je zaurloao od gneva. Skočio je, a među prisutnima podigla se galama. Prost mu je prslonio cev revolvera na prsa, ali je šerif odgurnuo revolver u stranu. Skočio je do Lensinga i zadao

mu udarac od kojeg je ovaj posrnuo. Zapadnjak je tada skočio na noge i vezanim rukama zadao udarac Vilksu. Fenvej je nastavio da viče i psuje, tukući Lensinga, sve dok građani nisu pritrčali i razdvojili ih.

– Ovo ti neće upaliti, Lensing – grmeo je šerif. – Nećeš uspeti da me optužiš.

– Ovo je sudnica – odvratio mu je Lensing vičući. – Ovo je sud građana i njegove odluke nas obavezuju. Ne možeš poreći da je sve ovo što je protiv tebe rečeno tačno. Bio si pijan one noći kada je Net Džiligen ubijen. Ostavio si vrata zatvora otvorena da bi Dok Holidej mogao da uđe i ubije ga.

Lensing je pozvao Lodera i Slim je morao da kaže istinu. Rekao je da je šerif izjavio kako je tukao Neta Džiligena jer je bio potresen nečim što je Džiligen rekao. Izjavio je da nikada nije video da je šerif popio toliku količinu pića. A kada je hteo da nešto kaže o stoci na Svensovom ranču, Lensing ga je prekinuo.

U publici je zavladała tišina i čulo se samo tiho kašljanje i tapkanje nogu po podu. Taj trenutak iskoristila je Lili Gelferi da napadne Lensinga. Čvornovatim pesnicama pripretila je gradskom moćniku, a njen piskavi glas parao je uši kao kreštanje papagaja:

– Ti si lažljivac, Lensing – kreštala je Lili. – Došao si u ovaj grad, a sada hoćeš celog da ga kupiš. Mene nećeš prevariti, jer znam šta smeráš. Cilj ti je da postaneš vlasnik celog Bedforda.

Nekoliko ruku ju je zgrabilo i povuklo, ali se ona uporno opirala. Stajala je i dalje na ulici ispred saluna i promuklim glasom vikala, ali niko više nije na nju obraćao pažnju. Na kraju je kamenicama razbila prozor saluna i neko je

ispalio par hitaca pored njenih nogu da je uplaši. Lili je pobegla, ali je s gomile drva uzela sekiru i svom snagom se bacila na rušenje Tribijevih vešala.

U tom trenutku Rut Konroj se dovezla u grad, čula vrevu i ugledala staricu kako sekirom lupa po vešalima. Rut ju je smirila i odvezla je njenoj kući, a Lili joj je u nekoliko reči ispričala šta se događa.

– Mič Lensing je u akciji – huktala je Lili. – Želi da se otarasi i šerifa i Holideja. Želi da obojicu ukloni s puta i, po svesmu sudeći, to će mu i uspeti.

– Moramo da ih sprečimo.

– Kako? – Lili je bespomoćno raširila ruke. – Šta mogu dve žene protiv čoveka kao što je Lensing i grada koji je potpuno poludeo?

– Vi ste već jednom čoveku pomogli da pobegne – rekla je Rut u očajanju. – Možda to možemo ponovo izvesti. Oni su sada svi u salunu. Mogle bismo ući u zatvor i pokušati da nađemo rezervni ključ. Možda bismo ga mogli doturiti uhapšenome na isti način kao pre.

– Vredi pokušati – Lili se odmah složila s njom. Izišle su iz kuće, prešle preko ulice i obišavši zatvor, ušle na zadnja vrata. Na njihovu sreću šerif Fenvej je retko kada zaključavao svoju kancelariju. Lili je ušla prva i počela da pretražuje prostoriju, ali nije našla ono što je tražila.

– Možda je u stolu u prednjoj prostoriji – izgovorila je šapatom iz bojazni da je Lensing možda postavio nekog stražara. Na prstima su prošle kroz hodnik i odškrinule vrata. U kancelariji je gorelo svetlo i one su zastale, osluškujući.

Zaključivši da u zatvoru nema nikoga, Lili je mahnula rukom Rut i one su ušle

u kancelariju. Rut je pretresla fioke s jedne strane, a Lili s druge. Ali ključ nisu našle. Lili je pošla i u pomoćnu prostoriju i prevrnula posteljinu, a Rut je pretražila jednu kutiju i pantalone koje je našla na podu.

– Nema ga – Lili Gelferi je razočarana odmahнула rukom. – Fenvej ga je stavio u džep i pretpostavljam da je još tamo.

– Ili kod njegove kuće? – Rut nije htela da odustane. – Ako je tamo spavao, možda mu je ispao iz džepa. Možda ga je čak negde stavio pa zaboravio.

Žene su žurno izišle iz zatvorske zgrade i pohitale do šerifove kuće. I ona je bila nezaključana. Lili je upalila svetiljku i njih dve su se dale u pretresanje. Išle su od sobe do sobe, ali je njihov trud ostao uzaludan.

– Ne vredi – Lili odmahnu glavom. – Ključ je sigurno u Fenvejevom džepu. Oni će ga pretresti i naći će ga. Ne možemo više ništa da učinimo.

*

Lensing je u međuvremenu nastavio sa sudskim procesom. Šerif Fenvej je bio ućutkan i prisiljen na poslušnost, a zapadnjak je sedeo na optuženičkoj klupi vezanih ruku. Lensingov govor, upućen poroti, sastojao se od optužbi protiv Holideja, koje nisu bile ništa drugo nego prepričavanje optužbi protiv Fenveja. Lensing je tvrdio da su obojica krivi za smrt Neta Džiligena i da za to delo treba obojica da vise.

Vešto i metodično, Lensing je nastupao korak po korak. Pomenuo je Holidejevu svađu s braćom Džiligen, ranja-

vanje Neta Džiligena u poštenom obračunu i šerifovu akciju, koja se završila Džiligenovim hapšenjem.

– Džiligen je bio uhapšen zbog krađe – grmnuo je Fenvej na Lensinga, ne obazirući se na ljude koji su pokušavali da ga zadrže na stolici. – On je ukrao revolver Baka Dejtona.

– Je li protiv njega postojala optužba?

– Ne. – Fenvej je ponovo morao da začuti.

Lensing je nastavio. Govorio je hladno i smišljeno. Izjavio je da su, posle hapšenja Neta Džiligena, njegova braća prognana iz grada. Tvrdio je takođe da je posle njihovog odlaska iz grada izjahao i Dok Holidej... što je Prost potvrdio.

– Holidej je pratio braću Džiligen – rekao je Lensing. – Ubio ih je obojicu. Jednoga je spalio, a drugog je razneo dinomitom. Doneo je njihova tela u grad s namerom da proturi tvrdnju kako su ga oni napali iz zasede. Znao je da je zatvor ostavljen bez straže i nezaključan, jer je to bio dogovor sa šerifom. Ušao je unutra i usmrtio Neta i tako izravnao račune sa svom trojicom.

Zapadnjak je polako ustao, gnevan zbog ponižavajućeg položaja u kome se našao. U svom porazu video je pobedu ljudske gnusobe nad poštenjem i pravdom i ježio se zbog činjenice da to ne može izmeniti. Gadeći se polupijane gomile, slio je u pogled sav svoj nemoćni gnev i mržnju:

– Nećeš me obesiti, Lensing. Možeš pakovati podvale i lagati koliko hoćeš, ali znaj da mi nećeš namaći omču na vrat.

– To ćemo još videti – Lensing je izgledao samouveren i kao čovek koji se za-

bavlja. Zamišljeno je sastavio šake i obratio se poroti: – Pretpostavljam da ste imali dovoljno vremena da donesete odluku. Šta se odlučili?

– Krivi su. Obojica su krivi. Odluka je jednoglasna.

Zapadnjak je učinio još jedan, poslednji, očajnički pokušaj, mada nije mnogo verovao u uspeh.

– Ti si zajazio potok i ukrao si stoku Baka Dejtona! – Svesno je uputio tu tešku optužbu Lensingu u lice da bi kod prisutnih građana izazvao šok. – Isto kao što si ukrao ranč Dena Properta, a možda i Svensonovo imanje. Ti si lažov i lopov, Lensing, i neće proći mnogo vremena pre nego što ovaj grad to otkrije.

– Za Propertov ranč imam uredno potpisan ugovor o prodaji – odvrati Lensing samouvereno. – Potpisao ga je Den Propert, a posvedočio je Karl Prost. Imam takođe ugovor i za Svensonov ranč i svako ko sumnja u to može u svako doba da se lično uveri u postojanje tih dokumenata.

– Pokaži mi ih sada! Ovde, pred ovim sudom, kako si ga ti nazvao!

– Ti si osuđen kao ubica – odbio je Lensing Dokov zahtev s pakosnim osmehom – i nemaš prava koja su zagarantovana svim ispravnim građanima. Bićeš iz ovog suda odveden nazad u zatvor i tamo ćeš ostati sve do sutra u osam časova, kada ćeš biti obešen.

Lensing je pokretom ruke dao znak da je suđenje završeno.

– Odvedite osuđenike – naredio je. – Postarajte se da budu bezbedno zaključani i proverite da pri sebi nemaju nekog oružja ili oruđa za bekstvo.

Sve je bilo završeno. Poraz je bio potpun. Holideja i šerifa su povelili kroz go-

milu, koja se razdvojila da im načini put. Stolice su žurno uklonjene, stolovi postavljeni i šank otvoren za usluživanje. Ljudi su pohrlili k njemu. Prigušivši kletvu pri izlasku, Dok je čuo iza sebe galamu glasova koji su tražili piće, glasova nestrpljivih da proslave nesvakidašnji događaj. Bili su lišeni šanse da vide vešanje Baka Dejtona, ali će sada, umesto toga, imati dvostruko zadovoljstvo: gledaće vešanje čuvenog Doka Holideja i šerifa Fenveja.

U zatvoru su Fenveju oduzeli revolver i ključ od ćelije, koji je pronađen u džepu njegovih pantalona. Zapadnjaku su oduzeli njegov novčanik, časovnik i zlatnu tabakeru, a onda su ga odgurali kroz hodnik do ćelije. Fenvej je udarcem čizme ubačen za njim, a njegov pokušaj da jednom previše revnosnom građaninu zada udarac pesnicom, ostao je bez uspeha.

Svetiljka u hodniku ostavljena je upaljena, a vrata prema šerifovoj kancelariji otvorena. Malo kasnije došao je Lensing i zaključao pokrajna vrata, a zatim ponovo otišao.

– Dugo sam bio šerif ovog grada, Holideje – rekao je Fenvej ogorčeno. – Nikada nisam pretpostavljao da će se oni tako okrenuti protiv mene.

– Neki ljudi imaju slabo pamćenje – podseti ga Dok. – Rekli ste mi to kad ste pričali o Baku. Ne možete ih osuđivati s obzirom na to kako je Lensing vodio stvar. Na prvi pogled sve je izgledalo tako kako on govori.

– Ali ja dobro znam da vi niste ubili Neta Džiligena.

– Otkud znate? – Dok ga je oštro iskosio pogledao. – Verovatno isto onako kao što znate da ni Bak nije kriv?

Fenvej je nešto promumlao i odmahnuo glavom:

– Ne znam na šta ciljate, mladi čoveče.

– U pitanju su okolnosti – objasni Dok, a onda se osmehnuo da bi svojim rečima otupio oštricu. – Neko vreme ja sam sumnjao da ste možda vi ubili Breta Konroja, te da je to Bak znao i zbog toga preuzeo krivicu na sebe. Čuo sam šta vam je Net Džiligen rekao i otuda mislim da ste se, iz silne mržnje prema njemu, mogli pretvarati da ste pijani, da biste se kasnije krišom uvukli ovamo i ubili ga.

– I vi? – Fenvej je zurio u zapadnjaka otvorenih usta. – I vi ste to mislili o meni?

– Nisam to hteo, ali mislio sam. – Dok potapša šerifa po ramenu da bi ga umirio. – Možda su i neki građani razmišljali na isti način. Oni su znali šta ste učinili za ovaj grad, sećali su se svih onih godina kada ste održavali red i zakon. Nisu želeli da veruju u vašu krivicu, ali kada im je Lensing predložio činjenice, šta su drugo mogli misliti?

Fenvej je snažno lupio glavom o rešetke. Uzeli su mu njegovu značku i zaključali ga u njegovu sopstvenu ćeliju. Zgrabio je rešetke rukama i besno ih prodrmao, a onda se okrenuo i uzrujano počeo šetati tamo-amo.

Zapadnjak se spustio na ivicu ležaja i počeo gristi usnu, nastojeći da nađe izlaz iz ove paklene zbrke. Lensing je svuda postavio straže. Čak i ako bi im uspelo da iziđu iz zatvora, ne bi imali šanse da umaknu iz grada. Situacija je bila beznadna i nije mu preostalo drugo do da to sam sebi prizna.

Polako je prošao jedan čas. U prednjoj odaji čulo se zveckanje boca i prigušeni

glasovi. Tu i tamo odjeknuo bi smeh, a povremeno bi Prost navraćao da proveri da li su vrata ćelije zaključana. Izgledalo je kao da on uživa u tim posetama i da mu prija što s bocom u ruci i usana vlažnih od viskija gleda Fenveja koji je nemoćno stiskao pesnice.

– Fenveje, kako se osećaš? – pitao je Prost. – Zgodna promena, zar ne?

– Ti bi to trebalo da znaš – odbrusio mu je Dol Fenvej. – Koliko znam, ti si od one vrste ljudi koji su u ćeliji boravili veoma često.

Prost je primeo bocu usnama, otpio nekoliko gutljaja i obrisavši usta, vratio se tamo odakle je došao. Smeh ostalih dočekaio je njegov dolazak, a onda se sve ponovo umirilo i još jednom je zavladala tišina.

– Voleo bih da mi ta zmija padne šaka – promrmljao je Fenvej s mržnjom. – Zavrnuo bih mu šiju, tom gadu od čoveka.

U hodnik je ušao Tribi, pijaniji nego što je bio u toku dana. Klatio se od jednog do drugog zida i grunuvši na rešetke ćelije, prihvatio se za njih da ne bi pao. Zatreptao je a onda žmirnuo očima prema zapadnjaku.

– Svemu je kriv revolver Baka Dejtona – prevaljao je odebljalim jezikom, svesti zamagljene alkoholom, ali čvrsto fiksirane za tu pomisao. – Taj revolver je uklet, kažem vam.

– Odlazi odavde, Tribi – opomenuo ga je Fenvej. – Odlazi pre nego što ti razbijem glavu.

Tribi se nije pomerio. Fenvej je priskočio, dograbio ga i pritegao uz rešetke. Tribi je uplašeno kriknuo, a šerif ga je još jače stisnuo. Rešetke su se urezale u Tribijev koščati vrat, jer ga je Fenvej okrenuo, provukao ruku kroz rešetke i

mišicom stegao oko grla. Tribi je uspeo da iz grla istisne kratak, prigušen krik, zovući u pomoć, a onda je šerif još pojačao stisak.

Iz prednje prostorije dotrčali su stražari, predvođeni Prostim. Ugledali su Tribija leđima prislonjenog na rešetke i šerifovu snažnu ruku, stisnutu oko njegovog vrata. Tribi je pomodreo u licu i opustivši nemoćno ruke, počeo se bacakati nogama. Naprezao se da udahne vazduh, ali su mu iz grla dopirali samo šištavi, krkljavi šumovi.

– Otvori vrata – zarežao je Fenvej na Prosta. – Otvori vrata ili ću mu slomiti vrat.

Prost je odlučno prišao i pritisnuo užareni vrh cigarete na Fenvejevu ruku. Fenvej je pojačao stisak i Tribi je mlitavo klonuo. Prost je ponovo pritisnuo užarenu cigaretu, zatim i treći put, sve dok Fenvej nije popustio. Kada se Tribi skljkao pred njegovim nogama, Prost se glasno nasmejao i odgurnuo ga s puta.

– Gubio si vreme, šerife – rekao je suvo. – Zar si mislio da me je briga za jednog takvog pacova? Zar si bio toliko lud da pomisliš kako bih želeo da mu pomognem? – Dao je rukom znak ostalima da priđu. – Nosite ga odavde i izbacite ga na ulicu! Više nam nije potreban.

Čuvari su se vratili u kancelariju, ostavljajući nervoznog šerifa. Holidej se ispružio na ležaj i zagledao u tavanicu. Bili su pobeđeni i obojica su to znali.

– Bilo bi bolje da malo odspavamo – ogłosi se Fenvej konačno.

Zapadnjak klimnu glavom, mada je znao da neće moći zaspati. Možda će s vremena na vreme zapasti u dremež, da bi se odmah posle nekoliko minuta

trgao, pitajući se koliko je sati. Pošto su mu časovnik oduzeli, mogao je samo nagađati koje je doba noći.

Okrenuo se zidu i dugo, dugo osluškivao šumove pre nego što su mu se kapci sklopili. Nešto kasnije zraci zore su se uvukli u ćeliju, kao siva sablast, koja se konačno pretvorila u jutro.

Dok je ustao i prišao vratima ćelije, osluškujući u iščekivanju onoga što će slediti. Na ulici se čuo žamor jutarnjih šumova. Grad se budio i spremao za spektakl koji je dugo čekao.

– Nije još mnogo preostalo, Holideje – promumlao je Fenvej. – Znam da ćete to izdržati kao pravi čovek, bez straha i dostojanstveno. Vi ste Dok Holidej, a to ipak nešto znači.

Zapadnjak ga je pogledao i osmehnuo se na to jednostavno izrečeno ohrabrenje. Mnogo puta je gledao smrti u oči i nikada mu nije bilo lako. Ali ovo je bilo sasvim drugačije. Osećao se kao bespomoćna životinja koja čeka mesarski nož. Ni traga ljudskog dostojanstva u kome je živeo i s kojim je verovao da će umreti. Nikada nije pomišljao na ovakav kraj.

U hodniku su se začuli koraci. Približavao se Lensing. A za njim je stupala grupa ljudi: sveštenik, zatim doktor Prouz, pa Prost, a za njim ostali čuvari. Ključ je zakloparao u bravi i vrata ćelije su se škripeći otvorila.

– Vreme je – rekao je Lensing. – Osam je sati.

*

Pred vratima zatvora čekala je okupljena gomila, a mnogi drugi stajali su u dvorištu oko vešala. Dok Holidej je za-

koračio na trotoar i sjaj sunca zablesnuo mu je oči. Spotakao se na neravne daske i iz gomile se začuo žagor.

– Polako, Holideje – šapnuo mu je Fenvej tiho. – Koračajte polako dok se ne naviknete na svetlost. Neko će pomisliti da vam klecaju kolena. Pošli su trotoarom, rame uz rame s Prostom i Vilksom, iza Lensinga koji im je krčio put. Holidej je ugledao Rut i Lili Gelferi koje su, blede u licu, stajale na uglu s druge strane ulice. Masa se za njima sklopila i zapadnjak ih je izgubio iz vidnog polja.

Džoe Tribi ih je čekao pored vešala. Lice mu je bilo blede, a grlo modro i izgrebano. Podnadulog i mutnog od mamurluka, bilo ga je žalosno pogledati. Prost ga je odgurnuo u stranu i proverio veze na Fenvejevim, a zatim i na zapadnjakovim rukama. Onda je pogledao Lensinga, očekujući naredbu.

– Najpre ćemo Holideja – odluči Lensing.

Simon Hal je otvorio bibliju i sumornim, monotonim glasom počeo da čita. Dok je slagao nizove mrmljajućih, nerazumljivih reči, propovednik je zurio u knjigu i nijednom nije digao pogled s teksta, koji je inače znao napamet. Kada je Lensing prišao lestvama kraj vešala, on se sklonio u stranu, a onda je koraknuo još malo nazad da propusti Prosta i Vilksa, koji su pošli za njim vodeći Holideja.

Ruku vezanih na leđima, zapadnjak se obazrivo popeo uz lestve. Stao je na kapak kvadratnog oblika, koji mu je Lensing pokazao i Prost mu je namaknuo omču na vrat. S omčom oko vrata osvrnuo se i pogledao po mnoštvu oko vešala, tražeći u njemu Rutino blede lice. Ali nije ga našao. Bilo mu je drago što nije

ostala duže da vidi njegov kraj. Zažalio je što pre toga nije imao mogućnosti da joj kaže neku reč, da je za trenutak stisne u naručje i da oseti slast njenih usana.

– Holideje!

Lensing je vrlo glasno izgovorio njegovo ime i masa se utišala.

– Suđeno ti je za ubistvo i osuđen si na smrt. Moja je dužnost da se postaram da se kazna nad tobom izvrši.

Zapadnjak se ukočio. Osećao je žuljanje omče oko vrata i dodir čvora, nameštenog tako da uže dođe u potreban ugao prema vratu i, zatežući se, položi kičmu i pokida živce u trenutku kada telo punom težinom padne i zategne ga do kraja. Lensing se uklonio u stranu i pokretom glave dao znak Prostu.

– Stanite! – snažno i očajnički odjeknuo je nečiji glas. Jedan čovek se probio kroz gomilu, uzverao se uz lestve na platformu i dograbio uže, zategnuto oko zapadnjakovog vrata. Žagor čuđenja je prostrujao masom, a neki su se počeli tiskati bliže i dovikivati Lensingu da pristupi izvršenju.

– Ne smete obesiti ovog čoveka! – povikao je doktor Prouz, mašući rukama i ne obazirući se na Lensingove napore da ga ukloni. – Dok Holidej nije ubio Neta Džiligena, jer sam to učinio ja!

Prouz je duboko uzdahnuo, a gomila pod vešalima se konačno sasvim utišala.

– Trebalo je da progovorim i ranije, ali bojao sam se. Nisam hteo da visim, hteo sam da ćutim. Pokušao sam to, ali više ne mogu. – Doktor Prouz je oborio glavu. – Ja sam ubio Džiligena. Pričao je svašta o maloj Svensonovoj devojčici. Rekao je da je moja krivica što je umrla i da nisam znao šta radim. Stalno me

bockao i izrugivao mi se. Čuo sam kada je šerif rekao Loderu da je isprebijao Džiligena i da je trebalo da mu pogani jezik iščupa iz usta. Rešio sam da baš to učinim i da Net Džiligen nikada više ne izgovori nijednu prljavu reč. Oprostite, Holideje – Prouz mu je skinuo omču s vrata. – Ne žalim što sam ga ubio, ali žalim što nisam imao hrabrosti da to ranije priznam.

Šapat gomile postepeno je prerastao u žagor. Zapadnjak je hladno pogledao Lensinga, ne skidajući pogled s njega, dok mu je Prouz odvezivao ruke. Zatim je sišao da odveže šerifa. Lensing je ostao gde je stajao, privremeno poražen. Onda je iznenada odjeknuo prasak puške. Tane je zviznulo iznad glave Miča Lensinga i on je plegao po platformi. U jednom uglu dvorišta stajala je Lili Gelferi s puškom prslonjenom uz rame. Na drugom kraju stajali su Rut i Loder, a preko dvorišta vešalima je prilazio Bak Dejton, praćen sićušnom Laurom Fenvej.

– Stani, Lensing! – doviknuo mu je Bak. – Nećeš nikuda otići, sem u zatvor. A i tamo nećeš ostati dugo. Tek toliko da budeš osuđen za ubistvo.

Zapadnjak se zagledao u starog Dejtona i kada se ovaj uputio prema njemu, počeo se osmehivati. Video je kako se gomila razdvojila da propusti starog pustahiju, koji se znatno promenio. Izgledao je mršav i napaćen. Ipak, ruka mu je počivala blizu drške kolta kada je usporio korak i konačno, pogleda hladnog kao smrt, zastao pred Lensingom.

– Ti si ubio Breta Konroja, Lensing – kazao mu je mirno. – Ti si ga ubio s leđa i ostavio medaljon Laure Fenvej pored njegovog tela. Ja sam našao medaljon i

pomislio tačno ono što si ti hteo, to jest, da je ubistvo izvršila Laura. Posle toga pokušao si da me brzo obesiš, kako se ne bih setio podvale.

– Ti si suluda matora budala, Dejtone – rekao je Lensing mršteći se. – Ne možeš ništa dokazati.

– Laura tvrdi da si joj ukrao medaljon.

– Laže.

– Zaista? – Bak Dejton se osmehnuo. – Možda si ti lagao kada si tvrdio da si kupio Propertov ranč. Pokazao si lažan ugovor, ali nisi me zavarao. Znao sam da Den Propert nikada ne bi prodao ranč.

– Ranč je moj! – Lensing je počeo da viče. – Propert mi ga je prodao.

– Propert je mrtav – Bakove reči odjeknule su kao bomba. – Ti si ga ubio. Iskopao si rupu na obali potoka i zakopao ga. Ali Holidej je razvalio vodojažu i bujica je potkopala obalu i urušila rupu. Laura i ja smo našli leš na sprudu.

Lensing opsova i udari Prosta. – Budalo! – zaurlao je. – Rekao sam ti da ga duboko zakopaš!

Prost je počeo uzmicati, a Vilks za njim. Lensing je besno presekao Baka pogledom i okrenuo se da beži. Bak je potegao revolver i iz cevi je izleteo plamičak. Zrno je prosviralo iznad Lensingove glave i on se glavačke stropoštao na zemlju.

Nastala je opšta zbrka. Ljudi su se gurali u želji da pobegnu. Lensing je potegao revolver i nasumice ispalio nekoliko hitaca, što je još uvećalo paniku. Dok je potrčao preko dvorišta i zgrabivši revolver iz ruke Rut, potrčao da Lensingu i ostalima preseče put bekstva. Zakućao je Fenvejevu viku i, okrenuvši se,

ugledao šerifa kako trči s nečijim pozajmljenim revolverom u ruci.

Onda je opazio Prosta, koji je bežao ka svom konju, privezanom ispred saluna. Doviknuo mu je da stane i Prost se, sipajući kletve, okrenuo i pripucao. Tada su zazviždala blizu zapadnjaka i šerifa i Fenvej se u trku pogurio. Ne čekajući drugi pucanj, Dok je nanišanio i opalio.

Prost je u tom trenutku već bio u sedlu i metak ga je pogodio u stomak. On je pao, ali mu je noga ostala zakačena u uzengiji i uplašeni konj ga je, jurnuvši u trk, povukao za sobom. Prostove samrtnički iskolačene oči bile su ispunjene užasom a telo mu se izvilo u bolnom grču. Konj je ubrzao trk i odvuкао iz grada Prostov leš.

Vilks je odustao od pokušaja da se dočepa svog konja. Urlajući od straha, potrčao je preko ulice i videvši da šerif juri da mu prepreči put, opalio na njega hitac koji se zario u tle pored Fenvejevih nogu. Šerifov revolver je planuo i metak je pogodio Vilksa pravo u srce. On je pao, odskočio u grču, a onda ostao da leži mlitav i nepomičan.

– Gde je Lensing? – povikao je Bak Dejton u trku.

– Eno ga – pokazao je zapadnjak. Lensing je, izgleda, bio odustao od bekstva i stajao je leđima naslonjen na zid saluna. Prsa su mu se zadihano dizala i spuštala. – Pazite! Potreban nam je živ.

– Znam – potvrdio je Bak. – Ovom gradu je potrebno da nekoga obesi. Neka to bude on.

Ne skidajući pogled s Lensinga, Holidej je krenuo k njemu, osećajući kako mu se u grudima nakuplja gnev. Video je kada je Lensing prkosno isturio bradu

i kada se njegova velika šaka spustila i ponovo digla s revolverom. Pokret je bio brz, ali ne dovoljno. Dok je munjevito potegao revolver i opalio.

Kuršum se zario Lensingu u rame i prikovao ga za zid. Krv je potekla, kva-seći skupu košulju. Revolver je ispao iz njegovih omlitavelih prstiju i Dok je prišao da ga uzme.

– Vaš je, šerife – rekao je Fenveju, osmehnuvši se. – Vi znate šta ćete s njim.

*

Sada, kada je istina izišla na videlo, u gradu je bilo malo ljudi koji su bez stida mogli pogledati šerifu u oči, ili smelo pozdraviti Baka Dejtona. Što se tiče Doka Holideja, njemu, kao došljaku, koji za Bedford ničim nije bio vezan, ti izrazi kajanja i izvinjavanja nisu ni bili potrebni. Cilj njegovog dolaska bio je ostvaren i to mu je bilo dovoljno.

Odmah posle okršaja, doktor Prouz je kao mesečar otkoračao u zatvorsku zgradu, uzeo kolt Baka Dejtona, koji je tamo ležao u šerifovom pisaćem stolu i

ispalio sebi metak u glavu. Vraćajući se iz ćelije, u koju je bio zaključao Lensinga, šerif Fenvej je čuo pucanj. Utrčavši u svoju kancelariju, ugledao je mrtvo telo, odmahnuo žalosno glavom i pošao da objavi novost. Potražio je Holideja, ali ga nije našao. Setio se tada kuda je on mogao da ode.

Holidej je zaista bio tamo gde je Fenvej i mislio. Na putu ka ranču Konrojevih. Rut je tamo stigla pre njega i kada je Dok sjahao, ona ga je dočekala radosno, mada s malom dozom uzdržanosti. U dnu njenih očiju Holidej je pročitao sumnju i znao je na šta se ta sumnja odnosi. Zato joj nije dopustio da išta pita, već joj je prišao i čvrsto je obgrlio oko struka. Onda joj je rekao:

– Ne znam koliko ću dugo ostati i koliko dugo će ovo trajati, Rut, ali znam pouzdano da si mi sada vrlo, vrlo draga i da ništa ne želim više od tvojih poljubaca i mesta u tvom srcu.

– Zaista? – Gledala ga je očima ispunjenim ljubavlju. – Onda ćeš to i dobiti. I jedno i drugo. Koliko god želiš.

Obgrlila ga je i ponudila mu svoje rasklopljene usne.

KRAJ

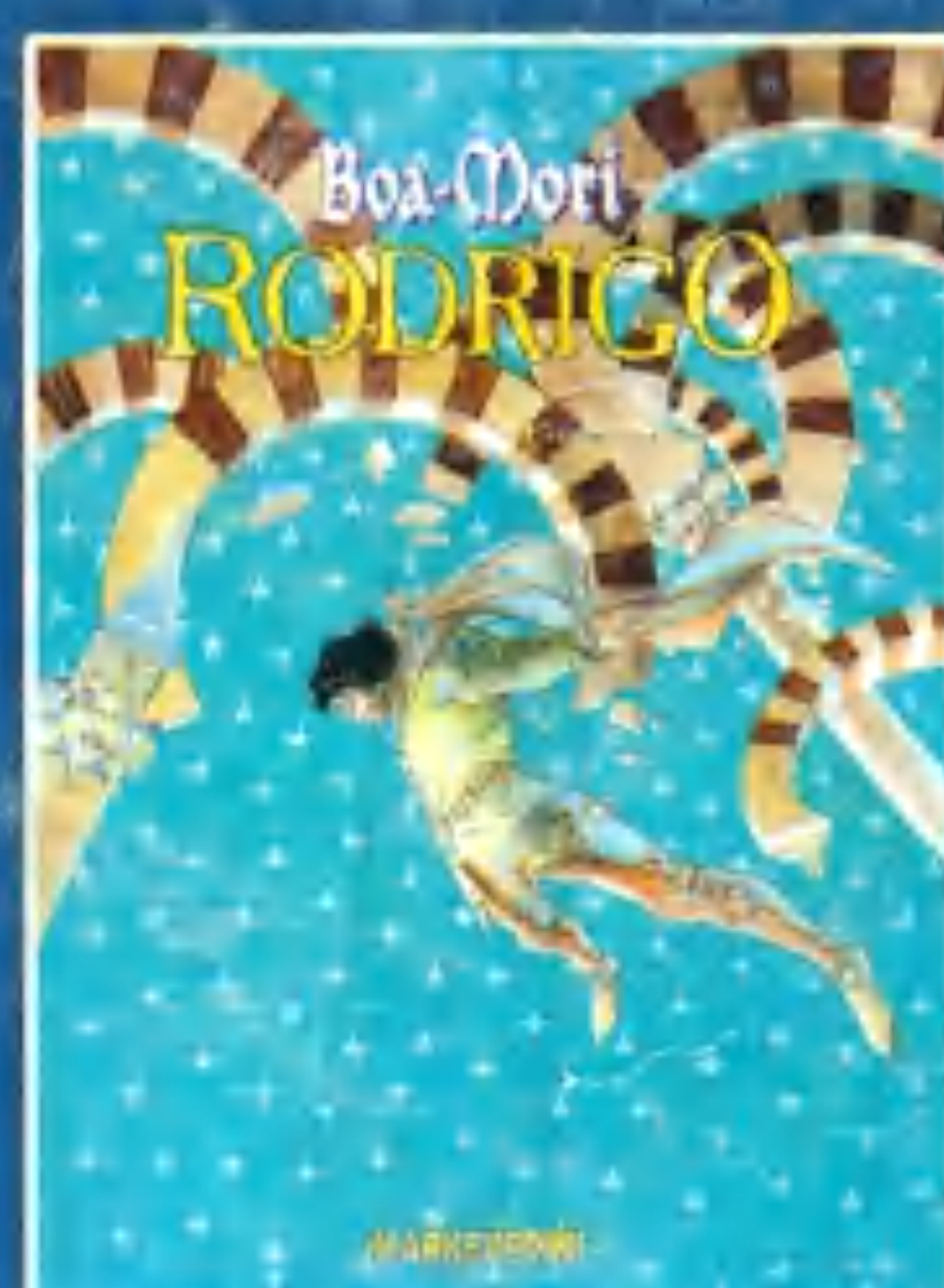
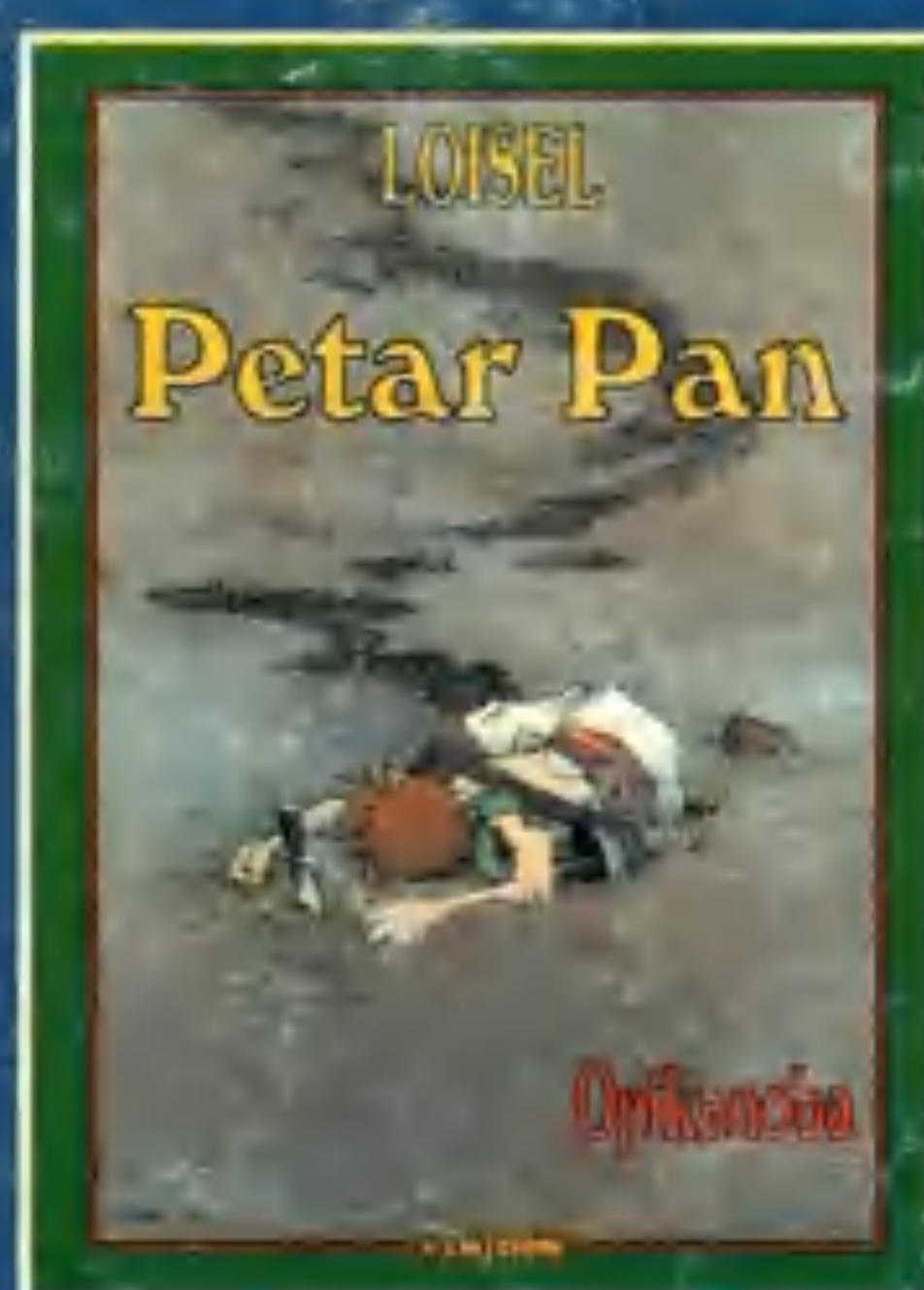
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00360

